

Het Oud-archief van Zevenaar en het Ambt Liemers

1501-1816

W. Zondervan

Zevenaar 1973

Aangepast in 2013

Inhoud

Inleiding	5
1e Afdeling	13
Archief van het stedelijk bestuur	13
I Stukken van algemene aard	13
II Privilegie	14
III Stukken betreffende het personeel	14
IV Stukken betreffende de bestuursinrichting	15
V Stukken betreffende de bevolking	15
A. Verwerving van het burgerrecht	15
B. Andere inwoners	15
1. Algemeen	15
2. Joden	16
C. Statistiek, volkstellingen en burgerlijke stand	17
VI Stukken betreffende de verhouding tot de landsheer en zijn ambtenaren	17
A. Algemeen	17
B. Afkondigingen van regeringsmaatregelen en rapporten aan de regering naar aanleiding hiervan	19
C. Regalia	20
D. Militaire zaken	20
1. Algemeen	20
2. Rekrutering en conscriptie	21
3. Deserteurs	23
4. Militair personeel	23
5. Pioniersdiensten	23
E. Kerkelijke zaken	24
F. Financiën van het hertogdom Kleef, het koninkrijk Pruisen, het groothertogdom Berg, het koninkrijk Holland en het keizerrijk Frankrijk	25
1. Algemeen	25
2. Schattingen	25
3. Vrijdom van lasten voor geestelijke en adellijke goederen	26
4. Accijnzen	27
5. Belasting op het zegel, op speelkaarten en almanakken	28
6. Verplichte inzamelingen voor door rampen getroffen openbare en kerkelijke gebouwen in het koninkrijk Pruisen	29
7. Zoutbelasting (zoutconscriptie)	29
8. Tabaksbelasting en "Werbefreiheitsgelder"	30
9. "Paraphen-Gelder"	31
10. Muziekverpachting	31
11. Verponding (grondbelasting)	32
12. Verschillende andere belastingen en heffingen	32
G. Hand- en spandiensten	34
H. Limieten	34
VII Stukken betreffende het stedelijk financieel beheer	35

	A.	Rekeningen (en bijlagen) van de stadsrentmeesters	35
	B.	"Zinsenrechnungen" en andere stukken betreffende de stadsschulden	45
	C.	Stadseigendommen	47
	D.	Verpachtingen van de stadsmiddelen	48
VIII		Stukken betreffende verschillende onderwerpen van overheidszorg	50
	A.	Kerkelijke zaken en - armenzorg	50
	B.	Armenzorg, voor zover van stads- of staatswege uitgeoefend	60
	C.	Weeshuis	60
	D.	Onderwijs	64
	E.	Openbare werken	64
	F.	Nijverheid, handel en verkeer	65
		1. Algemeen	65
		2. Gilden	66
	G.	Landbouw en veeteelt	67
	H.	Jacht en visserij	68
	I.	Openbare orde en veiligheid	68
	J.	Bouwpolitie	70
	K.	Brandweer en brandverzekering	71
	L.	Openbare gezondheid	73
	M.	Broodzetting, enz.	73
	N.	Militaire zaken	73
		1. Stadswacht	73
		2. Inkwartieringen en requisities	73
	O.	Watersnoden	78
		Gedeponeerde archieven, hoofdzakelijk op de stad betrekking hebbend	78
		Archivalia van de schutterij	78
		2e Afdeling	79
		Archief, hoofdzakelijk afkomstig van het ambtsbestuur	79
I		Stukken van algemene aard	79
II		Stukken betreffende het personeel	79
II		Stukken betreffende de bevolking	80
	A.	Inwoners	80
	B.	Statistiek en volkstellingen	80
IV		Stukken betreffende de verhouding tot de landsheer en zijn ambtenaren	81
	A.	Algemeen	81
	B.	Regalia	82
	C.	Militaire zaken	82
		1. Algemeen	82
		2. Rekrutering en conscriptie	82
		3. Pioniersdiensten	83
	D.	Financiën van het koninkrijk Pruisen, het groothertogdom Berg, het koninkrijk Holland en het keizerrijk Frankrijk	83
		1. Algemeen	83
		2. Schattingen	84
		a. Repartities en ervendagen	84
		b. Schattingsrekeningen, respectievelijk "Contributions"- rekeningen, kohieren e.d.	86
		c. Kapitaalsrekeningen	

		("Zinsenrechnungen") en de omslag van de op te brengen rente en aflossing over de grootte der landerijen ("Rundemorgen-gelder")	90
	d.	"Richterdienstgelder"	91
	3.	Zoutbelasting	91
	4.	Tabaksbelasting	92
	5.	"Werbefreiheitsgelder"	92
	6.	"Paraphengelder"	92
	7.	Muziekverpachting	93
	8.	Belastingen op het zegel, op speelkaarten en almanakken	93
	9.	Verplichte inzamelingen voor door rampen getroffen openbare en kerkelijke gebouwen in het koninkrijk Pruisen	93
	10.	Diverse andere belastingen	93
	11.	Stukken betreffende de koninklijke domeinen en de geseclariseerde geestelijke goederen	94
V		Stukken betreffende verschillende onderwerpen van overheidszorg	94
	A.	Onderwijs	94
	B.	Armenzorg, in zoverre van rijkswege uitgeoefend	94
	C.	Openbare werken	95
	D.	Handel en nijverheid	95
	E.	Landbouw, veeteelt en industrie	96
	F.	Openbare orde en veiligheid	98
	G.	Bouwpolitie	99
	H.	Brandweer en brandverzekering	100
	I.	Openbare gezondheid	101
	J.	Bemoeienissen van de overheid met gemene gronden ("Gemeine Hütung")	101
	K.	Militaire zaken	101
	L.	Waterstaat en beveiliging tegen het water	104
VI		Administratief archief van de Richter van Zevenaar, Huissen en de Lymers	105
		Gedeponeerde archieven, hoofdzakelijk op het ambt betrekking hebbend	106
I		Stukken afkomstig van koninklijke commissarissen, belast met het toezicht op geestelijke instellingen in de stad Zevenaar en de ambten Lymers en Huissen en Malburgen	106
	A.	Stad Zevenaar	106
	B.	Ambt Liemers en Huissen en Malburgen	107
	C.	Kerspel Oud-Zevenaar	107
	D.	Kerspel Groessen	110
	E.	Kerspel Loo	110
II		Archief van de Vereniging van Geërfden in het ambt Lymers	110
III		Archief van burgemeester Samuel Ernst Dietrich Bötticher als "Creiseinnehmer" van het ambt Lobith, 1770-1789	114
		Stukken, waarvan het verband met de boven beschreven archieven niet is gebleken	115
		Lijst van kaarten	116

1. Inleiding

Oorsprong en naam, stadbrief, zegels

Zevenaar, gelegen in het voormalige Ambt Lymers, kreeg in 1487 stadsrecht. Het betekent niet, dat het kleine stadsgebied uit een grotere omgeving werd aangewezen tot het bouwen van een nieuwe stad, zoals de hedendaagse lezer zich mogelijk voorstelt, en dat deze stad dan gaat groeien op een terrein, waar vroeger slechts koeien graasden en een enkele boerderij stond. We weten nog van het begin: in een gelijktijdig afschrift van een oorkonde in het archief van de R.K. Andreaskerk te Zevenaar wordt in 1467 al gesproken van de vrijheid Zevenaar. Dit betekent, dat er een begin van nederzetting was rondom een hertogelijke sterkte - niet het huidige huis Zevenaar¹ -, een kasteel gebouwd door de landsheer bij een belangrijk kruispunt van wegen en een overgang over een riviertje, thans geheel verland. Ongetwijfeld hebben de bewoners, die zich vestigden rondom dit kasteel hun nederzetting weten te beveiligen door een gracht en een primitieve omwalling, doch in 1487 geschiedde er iets bijzonders. De landsheer, hertog Johan II van Kleef, lichtte als het ware de bewoners van zijn nieuwe stad uit het omringende gebied, het Ambt Lymers, en gaf de stadsbewoners zelfstandige rechten door een deel van zijn eigen rechten, als bestuur en rechtspraak, over te dragen.

Hierboven is gesproken van de hertog van Kleef als landsheer. Het Ambt Lymers, omvattende de huidige gemeenten Zevenaar en Duiven, was een van oorsprong Gelders gebied, dat in 1406 aan de graaf van Kleef werd verpand. Omdat deze pandschap nooit werd afgelost, hebben Zevenaar en de Lymers de lotgevallen van het graafschap, sedert 1417 het hertogdom Kleef gedeeld, ook toen in 1609 de laatste hertog kinderloos overleed. Door beide partijen die aanspraak maakten op de erfenis, de keurvorst van Brandenburg en de paltsgraaf van Palts-Neuburg, is tot 1666 het vroegere hertogdom met de andere landen uit deze erfenis gemeenschappelijk beheerd, doch in 1666 is de nalatenschap gescheiden. Zevenaar en het Ambt Lymers kwamen voortaan als onderdeel van het voormalige hertogdom Kleef aan de keurvorst van Brandenburg, die zich sedert 1701 koning in Pruisen noemde.

Het gebied van Zevenaar en de Lymers bleef tot het jaar 1806 tot de Pruisische landen behoren. Reeds in 1802 was er tussen Pruisen en de Bataafse Republiek een traktaat gesloten, waarbij Pruisen afstand beloofde te doen van de enclaves Zevenaar, Huissen en Malburgen en Wehl, die tezamen ook wel de Kleefse enclaves in Gelderland worden genoemd. De feitelijke afstand had echter nog niet plaats gevonden, toen in 1806 door Napoleon ten behoeve van zijn zwager Murat een nieuwe staat werd gesticht: het hertogdom Berg, kort daarna verheven tot groothertogdom. Tot deze staat behoorde het rechts van de Rijn gelegen deel van Kleef en daarmee ook de Kleefse enclaves Zevenaar en de Lymers, en de heerlijkheid Wehl. Bij traktaat van Fontainebleau van 11 november 1807 werd echter door Napoleon bepaald, dat de enclaves deel uit gingen maken van het Koninkrijk Holland, dat de voortzetting van de Bataafse Republiek was.

Nadat ook Berg in de afstand had toegestemd vond op 21 april 1808 de overgang plaats. Sedertdien, tot de bevrijding van Nederland van de Fransen in december 1813 is het staatkundig lot van Zevenaar en het Ambt Lymers verweven geweest met dat van Gelderland. In 1811 werd het vroegere Ambt Lymers verdeeld in een gedeelte, dat bij het stadsgebied van Zevenaar gevoegd werd tot de nieuwe gemeente ("commune") Zevenaar, en het gebied van de huidige gemeente Duiven, dat met de vroegere heerlijkheid Westervoort verenigd werd tot de nieuwe gemeente Westervoort, waarvan het gemeentehuis in Duiven kwam te liggen. Na de bevrijding van de Fransen in begin december 1813 duurde deze toestand bijna twee weken voort, totdat de Pruisische koning, die nooit

---

¹ Het oude kasteel heeft waarschijnlijk gelegen op een terrein binnen de wallen in de omgeving van de huidige Nieuwe Doelenstraat. Vergelijk o.a. Rechterlijk Archief Kleefse Enklaves, inv. nr. 1855, Volontair protocol op 26 juni 1687, waar van de "kasteelse plaats" binnen de wallen wordt gesproken.

had berust in de afstand van 1806, zijn voormalige gebieden der "Provinz Cleve" deed opvorderen.

Sinds 15 december 1813 zijn Zevenaar en Duiven, samen het vroegere Ambt Lymers vormend, weer Pruisisch, terwijl de heerlijkheid Westervoort, die nooit tot Kleef had behoord, een eigen gemeente werd en van de (grotere) gemeente ("commune") Westervoort werd afgescheiden. De rest van deze voormalige gemeente Westervoort bleef onder het Pruisische beheer voortaan een afzonderlijke gemeente met als naam Duiven. Dit kwam o.a. tot uiting in het voortbestaan van de door de Fransen ingevoerde burgerlijke stand gedurende het gehele jaar 1814. Vanaf 1815 werden deze zaken weer door de verschillende kerkgenootschappen behartigd.

De grillige grens van het jaar 1806 werd in 1813 dus weer hersteld. Op het Congres van Wenen is tenslotte bepaald dat het gebied der Kleefse enclaves dat ons hier interesseert o.a. door grondruil met Pruisen definitief tot het grondgebied van het verse Koninkrijk der Nederlanden zou gaan behoren. Bij de overeenkomst van 25 mei 1816 te Zevenaar werd vastgesteld, dat de gebieden, die in 1808 Nederlands waren geworden met Wehl weer tot het Koninkrijk der Nederlanden zouden gaan behoren. De definitieve grensregeling werd bepaald bij traktaat van 7 oktober 1816 te Kleef, nadat met ingang van 1 juni 1816 de beide gemeenten Zevenaar en Duiven al onder Nederlands administratief bestuur waren gesteld.²

Als gevolg van deze geschiedenis wijkt de administratie van dit gebied, zich kristalliserend in het gevormde archief, af van die der provincie Gelderland, waarvan Zevenaar en het vroegere Ambt Lymers thans deel uitmaken.

De verklaring van de naam Lymers levert voor wat het tweede bestanddeel van de naam betreft wellicht geen moeilijkheden, het is waarschijnlijk een "mars"-naam³, een naam voor laag en nat weiland, hetgeen de ligging goed karakteriseert. Het eerste deel van de naam, in oudste spelling "Leo-" is onverklaard. De naamsverklaring van de drie oude dorpen op haar grondgebied, (Oud) Zevenaar, Duiven en Groessen, alle reeds in een oorkonde van 838 genoemd, veroorzaakt grote bezwaren. De oude spellingen van de namen vindt men voor een groot deel bij Anspach⁴, doch sedert de publicatie van dit werk heeft de naamsverklaring van deze streek weinig vooruitgang geboekt. Is bijvoorbeeld "Zeven-" een telwoord of een persoonsnaam?⁵ Hangt de plaatsnaam Groessen wellicht samen met het Middelnederlandse "groese" = grasland?⁶ De 18de eeuwse spellingen in de archiefstukken luiden meestal Sevener of Sevenar, Duven, Grussen, en hun varianten.

De stadbrief van Zevenaar is niet in origineel bewaard gebleven, er bestaat slechts een 18de eeuws afschrift van de hand van stadssecretaris en landschrijver dr. Jac.Th. Wijnen, dat zó volkomen, tot in de ondertekening toe, overeenstemt met de gedrukte tekst bij Teschenmacher⁷ 7), dat het alle schijn heeft het afschrift te zijn waarnaar de zetter van dit werk zijn taak heeft verricht. De oorkonde zelf is met nagenoeg alle stukken van vóór 1600, uitgezonderd één stadsrekening, verloren gegaan.

Een zegel van het Ambt Lymers is niet bekend, de ambtmannen zegelden met hun persoonlijk zegel. Vóór de stadsverheffing van Zevenaar - voortaan zouden schepenen rechtspreken over het gehele ambt en over de heerlijkheid Wehl, eveneens Kleefs - gebruikten sommige, wellicht alle dorpen een

---

² Vergelijk voor de geschiedenis van de Lymers de inleiding van jonkheer dr.D.P.M. Graswinckel in "De rechterlijke archieven der voormalige Kleefsche Enclaves in Gelderland, 1543-1816". 's-Gravenhage 1927, of: "Na honderdvijftig jaar. Schetsen uit de Lymers". Zutphen 1966, en daarvan het hoofdstuk: "Historisch Overzicht"

³ Moerman, Nederlandse plaatsnamen. Leiden 1956, blz. 157

⁴ Nomina geographica Neerlandica, deel 111. Leiden 1893

⁵ Moerman, als boven, blz. 207

⁶ Moerman, als boven, blz. 77

⁷ Teschenmacher, Annales Cliviae, Juliae, etc., 2de druk door J. Chr. Ditmar Frankfurt & Leipzig, 1721, Codex diplomaticus no. XXXII

eigen zegel. Bekend zijn nog het zegel van de schepenen van Duiven en dat van de schepenen van (Oud)-Zevenaar.

Een van deze zegels vertoont het gewone beeld van de plattelands-schepenbanken in de Nederrijnstreek, de kerkpatroon treedt op als schildhouder van het Kleef-Markse wapenschild⁸. Het zegel van Duiven namelijk laat een bisschopsfiguur zien: St. Remigius en deze, de bekende bisschop van Reims was namelijk de patroonheilige van de Duivense kerk. Het zegel is gedateerd 1474, volgens de inscriptie in het zegelbeeld, en maar tot 1487 gebruikt, wat de zeldzaamheid van het voorkomen verklaart.

Van Groessen is geen zegel bewaard gebleven; het zou in analogie van dat van Duiven de apostel St. Andreas in beeld moeten vertonen. Oud-Zevenaar echter wijkt van dit patroon wellicht af. Het op 1473 gedateerde zegel vertoont in het beeld de Moeder Gods, met daaronder als bij Duiven het volle wapen Kleef-Mark. Het tegenwoordig nog aanwezige beeld van de Nood Gods heeft evenwel een ander uiterlijk dan het zegelbeeld, zodat het vermoeden van Gorissen (voetnoot 8) hier althans niet uitkomt. De kerk is gewijd aan St. Maarten.

Nadat aan Zevenaar stadsrecht was verleend door het stadsgebied te lichten uit het gebied van het kerspel (Oud)-Zevenaar heeft het schepencollege ongetwijfeld een nieuw zegel laten snijden. Daarvan is slechts één beschadigd exemplaar bekend⁹, dat aan een charter van 1515 hangt. Het is een variant van het eerdere schepenzegel van (Oud)-Zevenaar en vertoont eveneens de Moeder Gods, ditmaal vergezeld van twee wapenschildjes, waarvan het heraldisch-rechtse de gotische letter Z in een schildje vertoont en het heraldische-linkse het wapen Kleef-Mark. Wat het randschrift volledig is geweest, valt niet meer na te gaan, bewaard is slechts: "Segel der scepen ". Veel gebruikt schijnt het niet te zijn en verwezen wordt naar de literatuur dienaangaande, waar ook de afbeeldingen te zien zijn van deze en andere zegels.¹⁰

De huidige wapens van beide gemeenten, die thans het grondgebied van het Ambt Lymers bestrijken, dateren van veel later tijd. Bij Koninklijk Besluit van 10 september 1923 kreeg Duiven zijn wapen. De wapenfiguren zijn ontleend aan het misverstaan van de gemeentenaam: drie blauwe duiven op een zilveren veld, met in dat veld als vrijkwartier het wapen Kleef-Mark, dus grotendeels een zogenaamd "sprekend" 'wapen. In 1698 sneed de Friese zilversmid Nicolaes Mensma een zegelstempel voor Zevenaar, dat drie gotische hoofdletters Z in een schild vertoonde. Sinds die tijd, tot in onze dagen, is dat wapenschild met allerlei varianten gebruikt, doch eerst bij Koninklijk Besluit van 3 mei 1958 werd aan Zevenaar officieel een wapen verleend, bestaande uit het wapenschild van Kleef-Mark, met als hartschild een zwarte gotische letter Z in gouden veld.¹¹

Omvang van het stadsgebied

Uit enkele posten in de oudste bewaarde stadsrekening, die van 1501-1502, blijkt dat de stad vier poorten kende en omweld is geweest. Van deze wal is ook thans nog een gedeelte bewaard in het

---

⁸ Friedr. Gorissen, Ein Lucca-Kreuz zu Mook. Numaga XV, 1968, blz. 87: ..... die niederreinischen ländlichen Schöffenbanke haben im 14. und 15. Jh. Durchweg das Bild ihres Pfarrpatrons ins Siegelfeld gesetzt. Wir haben Beispiele dafür, dass das Bild im Siegelfeld genau mit der noch erhaltenen Figur des Kirchenpatrons übereinstimmt. Das legt den Schluss nahe, man habe niemals ein beliebiges Bild des Patrons ausgewählt, sondern stets das tatsächliche in der Kirche verehrte Bild des Heiligen. Das entspricht genau der konkreten Denkweise jener Zeit.

⁹ Archief huis Keppel (Rijksarchief in Gelderland), inv.nr. 1378, reg.nr. 433.

¹⁰ G.B.F. Janssen, Het wapen en zegel van Zevenaar. Bijdragen en Mededelingen der Vereeniging Gelre, deel XIV, 1911, blz. 249 en volg. A.P. van Schilfgaarde en W. Zondervan, De zegels en het wapen van Zevenaar. "De Liemers". Gedenkboek voor dr.J.H. van Heek, Didam (1955), blz. 194 en volg. Fr. Gorissen, Der Karfunkelschild. Die Geschichte des Kreiswappens. "150 Jahre Landkreis Kleve". Kleve 1966, blz. 20 en volg. R. Wartena, De gemeentewapens, in: Na honderdvijftig jaar. Schetsen uit de Lymers. Zutphen 1966, blz. 40 en volg.

¹¹ Vgl. bv. K. Sierksma, De gemeentewapens van Nederland. Utrecht (1960)

westen van het stadsgebied. Uit een afbeelding op een oude kaart van 1577, bewaard in het Rijksarchief in Gelderland,¹² zou kunnen blijken dat aan de voet van die wal en op de top palissaden aangebracht waren. De oudste stadsrekening noemt op een enkele plaats een post voor de aanschaf van "dorenwanten"; de wal is omstreeks het jaar 1500 wellicht met doornheggen beplant geweest. Muren heeft de stad niet gekend: de mogelijk oudste houten poortgebouwen zullen later door stenen vervangen zijn, zoals de tekening van Jan de Beyer uit het jaar 1745 uitbeeldt. Men ziet hierop de westelijke poort, de Blekse poort, als een niet onbelangrijk bouwwerk. Buiten de wal lag een gracht, welke tot in de 19de eeuw toe in goede staat was, doch langzamerhand verlandde en tot een open riool werd. Bij de invoering van het kadaster in 1832 heeft men van het gedeelte binnen de gracht een kadastrale gemeente gemaakt, genaamd Zevenaar, welke slechts één sectie telt, en van de rest van de huidige gemeente, die een deel van het Ambt Lymers is geweest, de kadastrale gemeente Oud-Zevenaar, in verschillende secties verdeeld.

We krijgen de indruk dat dit stadsgebied zich sinds de verlening van het stadsrecht in 1487 niet heeft gewijzigd. Buiten de wallen lag het Ambt Lymers. Wel is er in de eerste helft van de 17de eeuw sprake van een "Neustadt", bestaande uit één straat, de vroegere Slijkstraat, liggende in het noordoosten van het stadje. Het schijnt dat op deze plek lang een open ruimte is geweest binnen de wallen, en het valt bij gebrek aan bronnen niet uit te maken of daar voor die tijd een brand heeft gewoed of iets van die aard. Het is bekend dat prins Maurits met zijn troepen lang in de omgeving verblijf hield in zijn strijd met het Spaanse leger in de laatste jaren van de zestiende eeuw, zodat men wellicht aan een calamiteit mag denken.

Stads- en ambtsbestuur

In het stadsgebied gold sinds 1487 het recht door hertog Johan II van Kleef aan de stad geschonken. Het bestuur van de stad werd daarbij opgedragen aan een richter en acht schepenen, die door de landsheer werden benoemd voor hun leven. Ook zouden deze schepenen de rechtspraak in stad en ambt uitoefenen. Voor zaken, waarin ze zich niet voldoende kundig achtten zouden ze te hoofde gaan bij het schepencollege van de stad Emmerik.

Bij rade en consent van de ambtman, dat wil zeggen van de hoogste bestuurder in het ambt Lymers en vertegenwoordiger van de landsheer, kozen de schepenen een burgemeester en een rentmeester. Deze keuze zou jaarlijks geschieden op "St. Johans avond Nativitas Baptistae" (23 juni), naar de woorden van de stadbrief. Uit de tijd van vóór 1600, gelijk eerder vermeld, is slechts een enkel stuk overgebleven in het stadsarchief, namelijk de rekening van 1501-1502. Uit deze rekening blijkt inderdaad, dat het rekeningjaar van 24 juni - 23 juni van het volgend jaar liep.

Omstreeks 1600 blijkt al, dat het rekeningjaar samenviel met het kalenderjaar, en dat de functies van burgemeester en stadsrentmeester verenigd waren. Onder de acht schepenen bevonden zich in die tijd enkele edelen, die hun huizen in het ambt hadden. Dit hing ongetwijfeld samen met het feit dat de richter van Zevenaar en het Ambt Lymers voor zijn bestuurstaak als keurnoten steeds twee schepenen van Zevenaar aantrok volgens de bepalingen van de stadbrief, die dus bij voorkeur in het ambt geëerd waren.

Nadat het Ambt Lymers en de stad Zevenaar door het kinderloos overlijden van de laatste hertog van Kleef (in 1609) eerst in 1666 definitief aan de keurvorst van Brandenburg waren gekomen, die zich sinds 1701 koning in Pruisen en na de eerste Poolse deling in 1772, toen hij soeverein bezit in Oost-Pruisen, dat voorheen een leen was van Polen verkreeg, zich ging noemen koning van Pruisen, heeft het gebied de lotgevallen van een Pruisische provincie gedeeld.

---

¹² Gelderse Rekenkamer, kaart no. 160 (inv. no. 858). Het jaartal en de verantwoording (onder no. I) in: Na honderdvijftig jaar. Schetsen uit de Lymers. Zutphen 1966, blz. 118 zijn onjuist. Het is een kaart van de Grote Gelderse Waard bij Aerdts van Jan Ruysch uit het jaar 1577.

Het is hier uiteraard niet de plaats om uitgebreid in te gaan op de staatsinstellingen van Pruisen, waarmee Zevenaar en het Ambt Lymers sedert 1666 in steeds sterkere mate te doen hadden. Hier volgen enkele mededelingen over bepaalde functionarissen, namelijk de "Landrat" en de "Commissarius loci", die in de hier achter volgende inventaris herhaaldelijk genoemd worden.¹³

Wegens de instelling van een staand leger door de "grote" keurvorst Friedrich Wilhelm, het begin van het Pruisische absolutisme, waren vaste belastingen ter bestrijding van de kosten van dit leger ingevoerd, de "Kontribution". Voor de heffing daarvan waren districten ingesteld, de "Kreise", met in ieder een eigen ontvanger der belastingen, de "Kreiseinnehmer". Om de bevolking evenwel tegen buitensporige militaire eisen, zich uitend in (te) hoge belastingen, in bescherming te nemen, werd een aparte ambtenaar benoemd, de "Kreisdirector", wiens taak al spoedig uitgroeide tot een controlerende en dirigerende. Hij had later het toezicht op de zaken van "politie" (= bestuur), dat wil zeggen bijvoorbeeld over bruggen en wegen (van militair belang !) en verder alle maatregelen ten behoeve van de landsheer als absoluut vorst. Eerst in 1753 werd de functie van "Landrat", zoals de Kreisdirector allengs genoemd werd, in de Provinz Kleve ingesteld, nadat andere delen van Pruisen waren voorgegaan.

Wat de "Landrat" op het platteland was, was de "Steuerrat" of "Commissarius loci" in de steden. Deze steden werden eveneens tot "Kreise" samengevat, zodat één functionaris meer steden kon bedienen. Zijn taak was in het begin de controle op het "Accise"-beheer, dus evenals de Landrat dit deed, op de belastingen. Ook zijn taak werd later uitgebreid tot de controle op het stadsbestuur in de ruimste zin. Beide functionarissen, de "Landrat" en "Commissarius loci" hadden tot eerste plicht te zorgen voor vermeerdering van de inkomsten van de Kroon.

De ambtenaren waren door de bekende voorliefde van de Pruisische koningen veelal oud-militairen, en vaak ook personen die in de praktijk hun opleiding vonden. Kamergeleerden schatte de regering niet hoog. Voor de lagere ambten, speciaal voor de belastinginning, werden nagenoeg uitsluitend oud-militairen benoemd. Door deze kringen is uiteraard de bevelstoon in de ambtelijke correspondentie, die zo opvallend is voor een Nederlands onderzoeker, zeer bevorderd.

In de 18de eeuw bestond het stadsbestuur uit de burgemeester-rentmeester en een tot drie schepenen. Het werd door een secretaris ter zijde gestaan, die tevens landschrijver, d.w.z. griffier van het Ambt Lymers was. Het financieel beheer is in Zevenaar tot 1812 steeds door de burgemeester-rentmeester of "Cammerarius" gevoerd. De financiële administratie van het Ambt geschiedde oorspronkelijk, dat is voor 1666, door ontvangers per kerspel aangesteld door de geërfden en later door een ontvanger voor het gehele Ambt, de "Kreis-Steuer-einnehmer", door de Kroon aangesteld, zoals boven is uiteengezet.

Bewaring en beheer van het archief

Van de zorg van het stadsbestuur voor zijn archief is ons nagenoeg niets bekend. We mogen echter veilig aannemen dat het steeds op het raadhuis is bewaard, tegelijk met het archief van het Ambt Lymers. De landschrijver van dit Ambt was steeds tevens secretaris van de stad Zevenaar.

Het archief zal de lotgevallen van de raadhuizen te Zevenaar hebben gedeeld, waarover de bewerk van deze inventaris in 1959 berichtte.¹⁴ Het huidige raadhuis is het zesde, terwijl er van 1804-1842 een tijdperk was, waarin de stad geen raadhuis had en minstens op twee adressen een

---

¹³ In hoofdzaak ontleend aan: Hartung, Deutsche Verfassungsgeschichte. I.Aufl. Leipzig 1914, en daarin het 5de hoofdstuk: Der Absolutismus in Brandenburg-Preussen von 1640-1806.

¹⁴ W. Zondervan, De vroeger raadhuizen van Zevenaar. Archief, tevens orgaan van de oudheidkundige vereniging "De Graafschap", jg 1959, blz. 128 en volgende. Ook als afzonderlijke publicatie verschenen.

"gemeentekamer" heeft bezeten. Het archief moet dus herhaaldelijk zijn verplaatst. Daardoor is ongetwijfeld de oude orde even zovele malen verstoord, al zullen de opvolgende secretarissen-landschrijvers wel een bepaald systeem van ingang hebben toegepast. Sporen hiervan zijn echter niet overgebleven, en uit de briefwisselingen met de overheid blijkt nu en dan, dat de secretarissen niet op de hoogte waren van hun eigen archivalia en dat de autoriteiten in Kleef meermalen het stadsbestuur op de vingers moesten tikken. Voegen we hierbij dat ook het archief van de dijkstoel Lymers, waarvan de landschrijver-stadssecretaris tevens "Deichschreiber" was, op het raadhuis, en waarschijnlijk deels tussen en door het stadsarchief werd bewaard, dan zijn er voldoende gegevens om tot een min of meer chaotische toestand te mogen besluiten.

Eerst omtrent 1804 kwam hierin verandering. Toen het stadsbestuur het (derde) raadhuis had verlaten moet het geheel aan archiefstukken zijn overgebracht naar het ruime woonhuis van de nieuwe landschrijver-stadssecretaris Ferdinand Friedrich Wilhelm Böhme, die tevens "Kreiseinnehmer" van het Ambt was. Naast zijn ambtsbezigheden heeft hij zeer veel gedaan voor de ordening van de onder zijn beheer gekomen archieven, doch door zijn vroege dood in 1808 heeft hem de tijd ontbroken om de ordening van het stads- en ambtsarchief te voltooien. Hoewel de gevormde banden, meestal getiteld "Acta etc." bepaalde signaturen vertonen, is toch geen poging gedaan achter het oorspronkelijk systeem van ordening te komen, temeer omdat de ordeningsarbeid van Böhme ongeveer halverwege was blijven steken.

Het zogenaamde oud-rechterlijk archief is in het jaar 1811 naar de nieuw ingestelde arrondissements-rechtbank te Arnhem overgebracht, en vandaar, in aansluiting op de Koninklijke Besluiten van 8 maart 1879 (staatsblad nr. 40) en 9 oktober 1883 (staatsblad nr. 141) naar het depot van het Rijksarchief in Gelderland. Dit archiefbestanddeel is geïnventariseerd en beschreven door jonkheer dr. D.P.M. Graswinckel in de inventaris, getiteld: "De rechterlijke archieven der voormalige Kleefsche Enclaves in Gelderland, 1543-1816", uitgegeven te 's-Gravenhage 1927. Het bleek de bewerker hiervan evenwel, dat de scheiding van rechterlijk en administratief archief in 1811 niet geheel volkomen is geweest: enkele delen, die ontegenzeggelijk tot het administratief archief van stad en ambt hebben behoord, zijn door dr. Graswinckel in zijn inventaris beschreven.

Omgekeerd werden in het archief te Zevenaar ook gedeelten gevonden, die tot weeskamerarchieven gerekend kunnen worden, o.a. een ruime hoeveelheid bescheiden aangaande voogdijzaken, die naar het Rijksarchief in Arnhem zijn overgebracht. Door bemiddeling van de Rijksarchivaris in Gelderland heeft de toenmalige Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen in 1959 goedgevonden, dat de administratieve stukken uit het archief der Kleefse Enclaves in langdurig bruikleen aan het streekarchivariaat werden afgestaan. Zij dragen een dubbele signatuur, die van de inventaris van dr. Graswinckel en die naar de hier achter volgende inventaris. In de noten tot de beschreven nummers is hiervan rekenschap afgelegd. De retroacta van de Burgerlijke Stand bevinden zich sinds de overdracht ingevolge de Koninklijke Besluiten van 20 juni 1919 (staatsblad nr. 389) en 18 september 1919 (staatsblad nr. 576) in het Rijksarchief te Arnhem.

In 1827 richtte de gouverneur van de provincie Gelderland zich tot de districtscommissarissen betreffende de toestand van der archieven in de gemeenten van hun district Bij schrijven van 12 juli 1827 stelde de districtscommissaris van Zevenaar in navolging van de gouverneur een zestal vragen aan het gemeentebestuur over de wijze van bewaring en de toestand van de archieven. Bij brief van de 21e juli antwoordden burgemeester en wethouders met een kort verslag over de toestand van de archieven. Uit dit verslag komt naar voren, dat de archiefstukken toen in twee kasten op de secretarie werden bewaard, onder het opzicht van de gemeentesecretaris. Er had geen ordening plaatsgehad vóór het jaar 1818 (de ordening van Böhme was blijkbaar al vergeten!), want de inventaris van overname door de in 1818 afgetreden burgemeester Bötticher opgemaakt, vermeldde slechts: "honderd een en negentig pakketten allerhande meest oude en differente zaken betreffende." Verder kon de gemeentesecretaris geen inventaris opmaken naar behoren: "uit hoofde al deze stukken in het Hoogduits zijn geschreven welke taal hij niet genoeg machtig is om den inhoud

van ieder stuk behoorlijk te kunnen nagaan." De ambtenaar die het bovenstaande schreef, trad in 1839 af, en in de inventaris opgemaakt bij de overdracht van het archief aan zijn opvolger¹⁵ vindt men onder nr. 155 vermeld: "drie kisten met oude papieren, de gemeente Zevenaar betreffende." Deze drie kisten komen bij volgende overdrachten niet meer voor, evenmin als hun inhoud. Zij zullen op de diverse raadhuiszolders een vergeten bestaan hebben geleid, totdat het gemeentebestuur op advies van de toenmalige Provinciale inspectie der gemeente- en waterschapsarchieven in Gelderland opdracht gaf tot inventarisatie.

Toelichting tot de inventarisatie

Om verschillende redenen is als grens van deze inventaris het jaar 1816 gekozen. De belangrijkste reden is wel, dat de huidige gemeente Zevenaar met de tegenwoordige gemeente Duiven op 1 juni 1816 tot het Koninkrijk der Nederlanden kwamen te behoren. Dit tijdstip viel ongeveer samen met de invoering van de organisatie van het platteland van de provincie Gelderland (Bijvoegsel tot het Staatsblad, deel I der uitgave 1813-55, blz. 342), wat op 1 januari 1817 tot uitvoering kwam en waardoor de inrichting van het gemeentebestuur ingrijpend werd gewijzigd. Zoals men in de hier achter afgedrukte inventaris kan zien is deze in twee hoofdafdelingen verdeeld. Afdeling I beschrijft het archief van het stedelijk bestuur, afdeling II het archief, dat in hoofdzaak van het ambtsbestuur afkomstig is. Beide afdelingen hebben een aanhangsel, waarin verschillende gedeponeerde archieven zijn beschreven. Van deze gedeponeerde archieven is er één, namelijk het archief van de Vereniging van Geërfden in het Ambt Lymers, waarvan de datum van afsluiting eerst ligt in het jaar 1855. De kopnoot op bladzijde 75 van deze inventaris geeft daarvan de verklaring. Verder is er een aantal stukken van een gebied, dat de grens van het Ambt overschrijdt, het Ambt Lobith. Ook hier geeft een kopnoot op bladzijde 78 de verklaring. Bij alle beschreven archieven behalve datgene dat hierboven vermeld is, is de einddatum 1816 slechts incidenteel overschreden.

De inventarisatie heeft zich over een aantal jaren uitgestrekt. Toen de bewerker deze taak overnam van de heer drs. R.A.D. Renting, thans gemeentearchivaris van Rotterdam, die slechts enkele weken in de gelegenheid was aan dit werkstuk zijn aandacht te besteden, vond hij de grote series in hoofdzaak gevormd. Ze waren afgescheiden van de grote massa andere stukken en summier beschreven. De losse stukken lagen meestal nog in de omslagen met opschriften, die aangelegd waren door jonkheer mr. C.E.J.F. van Nispen tot Pannerden, van 1844 tot zijn dood in 1870 burgemeester van Zevenaar. Deze, die grote belangstelling had voor het archief, heeft op zijn wijze getracht enige orde te stichten in de talloze bundels stukken buiten de door Böhme gevormde bundels met "Acta". Zijn pogingen daartoe waren lang niet tot een goed einde gebracht, zodat een groot aantal stukken en bundels nog ongeordend was. Deze aanloop tot een ordening voldeed niet aan de inzichten die thans tot gemeengoed van archivariissen behoren, zodat ze ongedaan is gemaakt.

De taak van de bewerker heeft onder andere bestaan uit het samenvatten van de circa 20.000 losse stukken tot dossiers in de geest van zijn voorganger Böhme. De ordening en beschrijving van deze dossiers en de indeling van de inventaris zijn evenwel naar moderne zinswijzen geschied. De door Böhme en anderen gemaakte opschriften in de 18de eeuwse Pruisische kanselarijtaal zijn echter onvertaald gelaten en deels overgenomen en vereenvoudigd. Dankbaar mag daarom tenslotte gememoreerd worden het overleg, in de loop der jaren gevoerd met de heer mr. P.J.W. Beltjes, Provinciaal inspecteur der archieven in Gelderland.

De heer E.J.Th.A.M.A. Smit te Huissen gaf enkele aanwijzingen inzake de ingewikkelde staatkundige geschiedenis van het gebied.

---

¹⁵ Bewaard in het Nieuw-Archief van de gemeente, nog ongenummerd

Het niet bepaald gemakkelijk manuscript is grotendeels op offset-platen gebracht door mevrouw M. Thomassen-Tilleman, destijds werkzaam op de typekamer van de gemeente Zevenaar en vermenigvuldigd op de eigen drukpers van de gemeente.

In 2013 is de inventaris digitaal beschikbaar gemaakt en qua opmaak en taalgebruik aangepast en gemoderniseerd.

1e AFDELING

ARCHIEF VAN HET STEDELIJK BESTUUR

I. Stukken van algemene aard

- 1-4. Verordeningen van verschillende aard
4 banden

1. 1662-1737 (grotendeels gedrukt)

N.B. Graswinckel, Inventaris Rechtelijke Archieven Kleefse Enclaves nr. 2773. Voorin een inhoudsopgave. Hierin bevinden zich stukken over kerkelijke zaken, tolwezen, emigratie, marktwezen, brandwezen, collecte-wezen, schutterij e.d.

2. 1718-1750 (grotendeels gedrukt)

N.B. Graswinckel, Inventaris Rechtelijke Archieven Kleefse Enclaves nr. 2774. Voorin een inhoudsopgave. Hierin bevinden zich stukken betreffende land- en bosbouw, postwezen, koninklijk huis e.d.

3. 1730-1738 april (grotendeels gedrukt)

N.B. Graswinckel, Inventaris Rechtelijke Archieven Kleefse Enclaves 2775. Hierin bevinden zich stukken betreffende de censuur op geschriften, betreffende hazardspelen, hand- en spandiensten en dergelijke.

4. 1738-1743 (grotendeels gedrukt)

N.B. Graswinckel, Inventaris Rechtelijke Archieven Kleefse Enclaves nr. 2776. Hierin stukken betreffende het "Cämmereywesen", betreffende besmettelijke ziekten, huwelijkswetgeving, ordonnanties betreffende handel en nijverheid e.d. Voorin een inhoudsopgave. In deze vier delen bevinden zich ook stukken aan het ambtsbestuur gericht.

5. Stukken betreffende de "Duisburgische Intelligenz-Zeitung" en de verplichte abonnementen daarop, 1727-1799
1 pak

N.B. De Duisburgische Intelligenz-Zeitung was voor de hertogdommen Kleef en Berg het officiële orgaan, hoewel particulieren hiervan ook gebruik konden maken.

6. Stukken betreffende het verplichte abonnement op de Koninklijke Courant, later genoemd Bulletin des Loix, 1808-1813
1 omslag

7. Aankondigingen van officiële uitgaven, of van particuliere, met overheidssteun uitgegeven geschriften, 1751-1805
1 omslag

8. Historischer Bericht von der Stadt Sevenaer, 1721
1 katern

- 9-10. Periodieke rapporten over de algemene toestand van de stad (zogenaamde "Zeitungsberichte"), 1733-1816
1 pak en 1 band

9. 1733-1815. 1 pak

10. 1814-1816. 1 band

N.B. Tot 1745 werden de rapporten voor stad en ambt gezamenlijk uitgebracht.

11. Stukken betreffende een aan te leggen repertorium voor de registratie van diverse akten, 1812
2 stukken

N.B. Het repertorium is verloren.

12. Verordeningen betreffende het houden van een repertorium van de dienstpapieren ("Archivwesen"), 1797
1 stuk
13. Inventarissen van het oud-archief, 1818 en 19e eeuw
1 omslag

II. Privilegie

14. Akte, waarbij hertog Johan II van Kleef aan zijn vrijheid van Sevenahr stadsrechten schenkt, 1487. Met een uitbreiding, waarbij Friedrich Wilhelm II, markgraaf van Brandenburg, enzovoort aan de magistraat de bevoegdheid geeft kleine geschillen tussen burgers door middel van boeten te berechten, 1666 (Afschrift van circa 1700)
1 katern

N.B. Gedrukt, voor zover de akte van 1487 aangaat, bij Teschenmacher-Dithmar, Annales Cliviae, Juliae, etc. cod. Dipl. nr. 32.

III. Stukken betreffende het personeel

15. Tabel van de overheidspersonen in stad en ambt, aangelegd circa 1630 en gedeeltelijk aangevuld tot 1684
1 stuk
- 16-17. Stukken betreffende de aanstelling van magistraatspersonen en stadsambtenaren, 1649-1808
2 pakken
  16. 1649-1769
  17. 1770-1808
18. Stukken betreffende de benoeming van leden van de gemeenteraad en stadsambtenaren, 1809-1816
1 pak
19. Stukken betreffende de benoeming en de vlucht van burgemeester "Hofrath" J.P. Becher, 1741-1764
1 omslag
20. Stukken betreffende de benoeming van een nachtwaker en de klachten van de magistraatsleden over het beleid van burgemeester H. Rijsterborgh in de in inv. nr. 19 genoemde zaak, 1767
1 omslag

21. Periodieke rapporten over de bediening van magistratsleden en ambtenaren ("Conduitenlijsten"), 1768-1807
1 omslag
22. Stukken betreffende de verplichte verzekering van ambtenaren voor weduwepensioen, 1798-1807
1 omslag

N.B. Hierbij gevoegd het gedrukte patent van 1796.

IV. Stukken betreffende de bestuursinrichting

23. Stukken betreffende de kiezerslijst ("Registre civique"), 1811-1813
1 pak
24. Kiezerslijsten van 1811 en 1812
2 katerns

V. Stukken betreffende de bevolking

A. Verwerving van het burgerrecht

25. Burgerboek, 1612-1805
1 deel
26. Register van personen, aan wie het burgerrecht is verleend, 1616-1631
1 katern

N.B. De inhoud hiervan is nagenoeg geheel, uitgezonderd de laatste bladzijde, overgenomen in het burgerboek.
27. Stukken betreffende de verlening van het burgerrecht, 1779-1805
1 omslag
28. Minuutverklaringen van indemniteit voor burgers, die zich elders gaan vestigen, 1776-1777
2 stuks
29. Attestaties van goed gedrag, afgegeven door diverse autoriteiten buiten stad en ambt, ten behoeve van degenen, die burger of inwoner van Zevenaar willen worden, 1730-1810
1 pak

N.B. Hierbij gevoegd zijn enkele attestaties van huwelijkstoestemming ten behoeve van huwelijksvoltrekkingen buiten stad en ambt.

B. Andere inwoners

1. Algemeen

30. Stukken betreffende de immigratie van Salzburgse protestanten, 1732
1 omslag

31. Stukken betreffende de privilegiën voor buitenlanders en "Kolonisten", en de met deze categorieën gelijkgestelde eervol ontslagen soldaten, 1751-1805
1 pak
32. Stukken betreffende de vestiging van vreemdelingen, 1742-1778
1 omslag
33. Stukken betreffende de vestiging van de arts Dr. A. Clumper uit Zutphen te Zevenaar, 1784-1785
1 omslag
34. Stukken betreffende de emigratie van ingezetenen, 1753-1798
1 omslag
35. Stukken betreffende Franse en Hollandse emigrés, naar aanleiding van de omwenteling in Frankrijk en in de Verenigde Nederlanden, 1792-1804
1 pak
36. Stukken betreffende vreemdelingen, die zich in de stad hebben gevestigd, 1804-1816
1 omslag
37. Verzoeken om inlichtingen betreffende personen, wonende in de stad, 1755-1812
1 omslag
- 38-39. Stukken betreffende uitgegeven paspoorten, circa 1780-1815
2 pakken
  38. Circa 1780-1807
  39. 1809-1815
40. Souches van uitgegeven paspoorten, 1811-1813
1 pak
41. Stukken betreffende de zakboekjes, verstrekt aan seizoenarbeiders werkende in het buitenland, in plaats van paspoorten, 1811
1 omslag
42. Stukken betreffende de uitbetaling van staatspensioenen aan in Zevenaar gevestigde personen, en verzoeken om lichten betreffende deze personen, 1779-1816
1 pak

2. Joden

- 43-45. Ordonnanties en verdere stukken betreffende de Joden, 1714-1812
2 pakken en 1 omslag
  43. 1714-1742. 1 pak
  44. 1745-1778. 1 pak
  45. 1780-1812. 1 omslag

C. Statistiek, volkstellingen en burgerlijke stand

46. "Historische Tabelle". Statistische opgaven van de bevolking, 1723-1807
1 pak

N.B. Niet volledig. Deze jaarlijkse tabel omvatte het aantal geboren en gestorven en huwelijken bij de verschillende gezindten, in later tijd ook een statistiek van de doodsoorzaken.

47. Jaarlijkse opgaven van gehuwden, geboren en gestorven, ingediend door de geestelijken van de verschillende gezindten, als grondslag voor de "Historische Tabelle", 1709-1807
1 pak

48. Rapporten betreffende een enquête over de achteruitgang van de bevolking, samenhangend met de toename van de kosten voor levensonderhoud, 1736-1746
1 omslag

49. Opgave van de haardsteden ("Feuerstellen") met de hoofdbewoners, 1782
1 stuk

N.B. Waarschijnlijk door de stadsbode opgemaakt in verband met een uitbreiding van de "Historische Tabelle".

50. Stukken betreffende volkstellingen, huis- en beroepstellingen, circa 1720-1815
1 pak

51. Acta die Personen-Aufnahmen von der Stadt Sevenaer de anno 1772 bis 1804 betreffend
1 band

N.B. De hoofdbewoners van ieder huis zijn met name genoemd, verder het aantal inwoners per huis naar categorieën verdeeld. De jaren 1773, 1782, 1784, 1787, 1791, 1798, 1799 en 1802 ontbreken.

52. Lijst van ingezetenen van de mairie Zevenaer, 1813
1 deel

53. Lijst van de huizen in de "Gemeinde Sevenaer", verdeeld naar adellijke goederen, molens, huizen van geestelijken, boerenhofsteden en huizen zonder grondbezit, 1814
2 stukken

54. Verordening op het inleveren van retroacta van de Burgerlijke Stand, 1811
1 stuk

55. Jaarlijkse opgaven van mutaties in de burgerlijke stand, 1811-1812
1 omslag

56. Stukken betreffende de inrichting van de registers van de burgerlijke stand, 1813
1 omslag

VI. Stukken betreffende de verhouding tot de landsheer en zijn ambtenaren

A. Algemeen

57. Ingekomen en uitgaande correspondentie met de landdrost van het ambt Lymers J.B. Freiherr von Wittenhorst-Sonsfeld, 1713-1745
1 omslag

N.B. Grotendeels gelukwensen bij de jaarwisseling.

- 58-59. Stukken betreffende de aanstellingen van de "Commissarii loci" en de periodiek in te zenden rapporten aan deze functionarissen, 1734-1807
2 pakken

N.B. Over de taak van de "Commissarius loci" vergelijk de Inleiding.

60. Stukken betreffende de aanstellingen van de landdrosten van het departement Gelderland en de prefecten van het departement van de Boven-IJssel, 1808-1812
1 omslag

61. Briefwisseling met het Nederlandse tussenbestuur van 2 tot 17 december 1813
1 pak

62. Stukken betreffende de aanstelling van de "einstweilige Landrath des Kreises Rees", 1815-1816
1 omslag

63. Stukken betreffende de bezitname van de "Batavische Distrikte des Herzogsthums Cleve", 1806-1807
1 omslag

64. Stukken betreffende de bezitname door het koninkrijk Holland van de steden Zevenaar en Huissen en de ambten Lymers en Huissen, 1808
1 omslag

65. Stukken betreffende de inlijving bij Frankrijk, 1810
1 omslag

66. Stukken betreffende de bezitname door de Pruisische regering, 1813-1815
1 omslag

67. Ordonnanties en aanschrijvingen betreffende geboorten, huwelijken en overlijden van leden van het koninklijk of keizerlijk huis, 1718-1813
1 pak

68. Stukken betreffende titulatuur en voorgeschreven vormen van briefwisseling met de overheid, 1757-1807
1 omslag

69. Stukken betreffende de door de magistraat voor de regering in Kleef in te vorderen competentie-gelden van belastinginspecteur Gantesweiler, 1723
1 omslag

N.B. Competentie-gelden waren eenmalige recognities, verschuldigd aan de regering voor het verlof tot uitoefenen van een ambt.

70. Circulaires, instructies, mededelingen van benoeming en dergelijke betreffende diverse koninklijke ambtenaren buiten het hertogdom Kleef, 1714-1798
1 omslag

B. Afkondigingen van regeringsmaatregelen en rapporten aan de regering naar aanleiding hiervan

71. (Maandelijkse) rapporten betreffende de uitvoering van ingekomen regeringsmaatregelen, 1727-1802
1 pak

N.B. Zeer onvolledig.
72. Rapporten over de algemene toestand van de stad (aantal burgers, bewoonbaarheid van de huizen, algemene toestand van handel en nijverheid enzovoorts) (zogenaamde "Polizeyprotokolle"), 1755-1770 (niet volledig)
1 omslag
73. Rapporten betreffende de toestand van de stad en het vroegere ambt, 1808-1811
1 omslag
74. Diverse enquêtes en rapporten aan de overheid, 1808-1814
1 pak
75. Stukken betreffende de aanwezige koninklijke notarissen, 1731-1732, 1810
1 omslag
76. Openbare afkondigingen betreffende "Stipendiën" en daarmee begiftigden, 1749-1751
1 omslag
77. Openbare afkondigingen betreffende diverse justitiële maatregelen, 1763-1815
1 pak
78. Officiële afkondigingen betreffende kindermoord, 1765-1771
1 omslag
79. Verordening betreffende het waterrecht, 1774 (gedrukt)
1 deel

N.B. Betreffende het berijden en bevaren van zanden en dergelijke.
80. Enquête betreffende het tiendrecht, 1788
1 omslag
81. Verordeningen betreffende de officiële afkondiging van regeringsmaatregelen van de kansel of anderszins, 1790-1804
2 stukken
82. Verordening betreffende de competentie en het ambtsgebied van hogere ambtenaren ("Ressort-Reglement"), 1804-1807
1 omslag

- 83. Stukken betreffende de organisatie van het landsbestuur ("Verwaltung"), 1813-1816
1 pak
- 84. Ontvangen officiële afkondigingen en circulaire, die niet onmiddellijk op de gemeente Zevenaar betrekking hebben, 1808-1813
1 pak
- 85. Stukken omtrent een geschil, door de regering te Kleef beslist, tussen magistraat en richter over zekere bevoegdheden, 1750-1751
1 omslag
- 86. Afkondigingen, ten behoeve van overheidspersonen buiten de stad, van verpachtingen en aanbestedingen, 1798-1807
1 omslag

C. Regalia

- 87. Verordeningen en circulaire betreffende het muntwezen, 1737-1815
1 pak
- 88. Stukken betreffende maten en gewichten, 1714-1813
1 pak
- 89. Stukken betreffende het postwezen en de vrijdom van port voor officiële zendingen, 1703-1811
1 pak
- 90. Stukken betreffende het gebruik van het stadszegel, in verband met postvrijdom voor officiële stukken, 1770-1815
1 omslag
- 91. Ontvangen geleidebiljetten voor zendingen met de koninklijke post (van personen en goederen), 1758-1803
1 omslag
- 92. Stukken betreffende de korenmolens te Zevenaar (koninklijke dwangmolens) en betreffende de verschillende pachters daarvan, 1723-1806, 1815
1 pak
- 93. "Acta betreffende die Mahl-Genossen von der Stadt Sevenaer und dem Amte Lymers", 1791-1801
1 band

D. Militaire zaken

1. Algemeen

- 94-95. Verordeningen betreffende het krijgswezen, 1699-1743
2 banden

N.B. Beide banden bevatten een inhoudsopgave. Graswinckel, Inventaris Rechtelijke Archieven Kleefse Enclaves nrs. 2769-70. Hierin enkele stukken aan het ambtsbestuur gericht, en enkele voor de heerlijkheid Hulhuizen.

94. 1699-1722.

95. 1722-1743

96. Diverse bekendmakingen betreffende militaire zaken, 1808-1816
1 pak

2. Rekrutering en conscriptie

97. Stukken betreffende de ontslagaanvraag uit de compagnie van kapitein Quadt van het regiment LaCave van stadsrecreut Henrich Fassbender en de vervanging van hem door Jan Wolters, 1698
1 omslag

98. Stukken betreffende de levering van artillerierekruten en de betaling van artillerie-rekruten-gelden, 1734-1792
1 pak

N.B. De stad was verplicht tot het leveren van een of meer rekruten voor de artillerie. Dit kon afgekocht worden met een geldsom, die over de inwoners werd omgeslagen. Deze gelden zijn tot eind 1789 geheven, wat blijkt uit een brief van 19 februari 1791 in dit pak.

- 99-102. Kasboeken van de ontvanger van de artillerie-rekruten-gelden, 1770-1777
3 katerns en 1 deel

99. 1770-1771. 1 katern

101. 1773. 1 katern

100.1772. 1 katern

102. 1775-1777. 1 deel

103. Artillerie-gelden-rekeningen, 1780-1789
10 katerns in een omslag

N.B. Deze rekeningen zijn alle afgehoord te Kleef 11 juni 1792.

- 104-105. Stukken betreffende de rekrutering van vrijwilligers, 1751-1816
2 pakken

104. 1751-1808

105. 1808-1816

106. Stukken betreffende de conscriptie, 1806-1808
1 omslag

107. "Acta betreffende die höchstverordnete Einführung der Conscriptiön nach dem Edict vom 1. Mertz 1807", 1807-1808
1 band

- 108-111. Acta wegens de conscriptie over de jaren 1808-1811, 1808-1812

4 banden

108. 1808-11 (lichting 1808). Deze lichtung is eerst in 1811 opgeroepen.

109. 1809-11 (lichting 1809). Als boven.

110. 1810-12 (lichting 1810). Als boven.

111. 1811 (lichting 1811)

112-113. Lijsten van de conscriptie, 1808-1809

5 katerns

112. "Liste alphabétique 1808. In drievoud 3 katerns

113. "Liste alphabétique 1809. In tweevoud 2 katerns

114. Inschrijfregisters voor lotelingen 1808-1813

5 katerns in omslag

N.B. Aanwezig zijn de jaren 1808, 1809, 1810, 1811 en 1813.

115-117. Stukken betreffende de conscripties van 1811-1813

3 banden

115. Lichtung 1811, 1812-13

116. Lichtung 1812, 1812-13

117. Lichtung 1813, 1813

N.B. In nummer 116 bevinden zich ook stukken betreffende de lotelingen van de mairie Westervoort.

118. Stukken betreffende mannelijke arme wezen, bestemd voor de militaire dienst ("Pupilles royaux"), 1808-1812

1 pak

119. Acta betreffende de door de stad Zevenaar te leveren manschappen voor de op te richten 12 bataljons vrijwilligers, 1809-1810

1 band

120. Acta betreffende de oproeping van de Mariniers, 1811

1 band.

121. Stukken betreffende de "Gardes d' Honneur", 1813

1 omslag

122. Stukken betreffende de Nationale Garde, 1813

1 pak

123. Stukken betreffende de landstorm en de vrijwillige jagers, 1814-1816

1 pak

124. "Verzeichniss der Landwehrpflichtigen Männer", 1814

2 delen. In tweevoud, waarvan 1 exemplaar alfabetisch, het andere exemplaar concept.

125. "Auszug aus der Liste der landwehrpflichtigen Männer", 1814

1 deel

N.B. Bevat de mannen tussen 21 en 31 jaar oud.

- 126. "Acten betreffende der Bildung der Landwehr im Monat Junio 1815", 1815
1 bundel
- 127. Lijst van landweerplichtigen, circa 1815
1 deel

3. Deserteurs

- 128. Stukken betreffende de deserteurs, 1751-1816
1 pak
- 129. "Acta betreffende der Arrestation von holländischen Deserteurs, welche ..... vor dem Herrn Landrath zu Emmerich geführt ..... worden", 1814-1816
1 band

4. Militair personeel

- 130. Verordeningen en enquêtes betreffende militaire invaliden, 1751-1807
1 pak
- 131. Stukken betreffende vermiste en gestorven militairen, 1813-1815
1 omslag
- 132. "Acta betreffende der, den zurückgebliebenen Familien der ins Felde gestandenen Soldaten ... bewilligten freien Winter-Brand", 1815-1816
1 band
- 133. "Acta betreffende der Servis- und Brot-Verpflegung der Frauen von im Felde stehenden Soldaten", 1815-1816
1 band
- 134. Stukken betreffende de eventuele vervreemding van het privé-bezit van ... Vermeer, kwartiermeester bij de compagnie van ritmeester von Krockow bij het regiment Prinz Gustav, 1730-1731
1 omslag

5. Pioniersdiensten

- 135. Briefwisseling en afrekeningen betreffende de pioniers naar Santen en de karren, benodigd voor de bouw van de citadel van Wezel, 1702-1703
1 omslag

N.B. De pioniers waren afkomstig uit de stad en uit het dorp Oud-Zevenaar, de karren uit Oud-Zevenaar. De briefwisseling was niet te splitsen.

- 136. Stukken betreffende de grondwerkers, gerekwireerd voor de uitbreiding van de vesting Wezel, 1756-1757

1 omslag

137. Stukken betreffende de in 1764 en 1765 naar Wezel gezonden pioniers, gerekwireerd tot de slechting van de vesting Wezel, 1764-1769
1 omslag
138. Stukken betreffende de geleverde pioniers voor de vestingbouw te Wezel, 1788-1791
1 omslag
139. Stukken betreffende de vrijwillige arbeiders aan de fortificatiewerken te Den Helder, 1812-1813
1 omslag
140. Stukken betreffende de fortificatie-arbeiders voor de vesting Wezel, 1815
1 omslag

E. Kerkelijke zaken

141. Stukken betreffende de pastoorsbenoeming aan de parochiekerk te Zevenaar in 1810, waarvan het recht van collatie aan de soeverein toekwam, 1810
1 omslag
142. Stukken betreffende collatierechten, door de soeverein uitgeoefend, 1811
1 omslag

F. Financiën van het hertogdom Kleef, het koninkrijk Pruisen, het groothertogdom Berg, het koninkrijk Holland en het keizerrijk Frankrijk

1. Algemeen

- 143-144. Verordeningen betreffende het belasting- en muntwezen, 1646-1750. (grotendeels gedrukt)
2 banden

N.B. Beide banden bevatten voorin een inhoudsopgave. Inv. R. A. Kl. Encl. nrs. 2771-2772. Hierin bevinden zich ook stukken, aan het ambtsbestuur gericht.

143. 1646-1750

144. 1683-1738

145. Stukken betreffende staats- en andere loterijen en het loterijwezen in het algemeen, 1744-1814
1 omslag
146. Diverse bekendmakingen omtrent de staatschuld en betreffende de staatsleningen, 1809-1813
1 pak
147. Stukken betreffende de overname van de papieren van de gevluchte ontvanger van de registratie en domeinen te Zevenaar Mazeau, 1813

1 omslag

2. Schattingen

148. Bijlagen tot de (verloren) schattingsaanslag van 1645 (twee kwitanties voor betaalde schatting), 1645
2 stukken
149. Aanslagen in de schatting, 1646-1650, 1716-1732
1 omslag
150. Opgave van de bedragen, die de stad van 1654 tot 1659 aan schatting betaald heeft, circa 1660
1 katern
151. Stukken betreffende het jaarlijkse contingent van de stad in de algemene schatting, 1716-1790
1 omslag
152. Stukken betreffende de vaststelling van een nieuwe omslag van de schatting over de Kleefse steden, 1766-1769
1 omslag
153. Stukken betreffende een geschil met de geërfden van Lymers wegens de aanslag van de door stadsburgers gebruikte landerijen in het ambt voor de schatting, 1647
1 omslag
154. Instructie van de keurvorst van Brandenburg voor Dr. Johan Witten in verband met een geschil bij de invordering van het schattingscontingent ten behoeve van de Zweedse militie in de stad en het Ambt Lymers, 1648 (gelijktijdig afschrift)
1 stuk
155. Opname van de morgentalen in de stad Zevenaar, 1658
1 katern
- N.B. Dit is een opname van de gronden van de stadsbewoners, liggende in het ambt (!), waarvoor de stadsbewoners werden aangeslagen.
156. Stukken ter herziening van de aanslag in de schatting van de burgers, die in het ambt gronden gebruiken, circa 1680
1 omslag
157. Bijlage bij de verloren schattingsrekening van 1648
1 stuk
- 158-161. Rekeningen van de ontvanger van de schatting Johann Pabst, 1683-1686
4 katerns
158. 1683 (afgehoord 30 december 1683)
159. 1684 (afgehoord 29 december 1684)
160. 1685 (afgehoord 29 december 1685)

161. 1686 (afgehoord 30 december 1686)

162. Rekening van de ontvanger van de schatting landschrijver Matthias Becher over 1692 (afgehoord 30 december 1692)

1 katern

N.B. De saldi van de nummers 158-162 werden verantwoord in de stadsrekeningen van de betreffende jaren. De stadsrentmeester schoot het bedrag van de schatting voor. Zij zouden dus ook beschouwd kunnen worden als bijlagen van de stadsrekeningen, maar zijn niet, als de bijlagen, van een nummer voorzien.

163. Omslag van de schatting over de inwoners van de stad, 1679

1 katern

164. Omslag van de schatting over de inwoners van de stad, 1714

1 katern

165. Stukken betreffende de invordering van de schattingen, 1699-1715

1 omslag

3. Vrijdom van lasten voor geestelijke en adellijke goederen

166. Verzoeken om vrijdom van burgerlijke lasten, ingediend door de jonkers Gerhard Florens en Joan Arnold van Leuwen, wegens het bezit van het adellijk huis Dehlenshoff in de stad en de daartoe gehorende gronden in het ambt gelegen, 1693

2 stukken

N.B. Met authentieke afschriften van retroacta der jaren 1639-1645. Deze stukken dragen aan de achterzijde een nummer, en hebben als bijlagen gediend, wellicht bij een verloren schattingsrekening.

167. Stukken betreffende een proces door de weduwe van Loon als eigenaresse van een huis in de voorstad en als erfgename van de jonkers Smullingh tegen de Magistraat gevoerd wegens vrijdom van burgerlijke lasten, 1698-1705

1 omslag

N.B. Met retroacta van 1660. Hierbij zijn gevoegd stukken betreffende een identiek geschil tussen de latere eigenaar van dit huis Peter Heinen en de magistraat, 1757.

168. Diverse enquêtes naar de grootte van geestelijke goederen en weldadige stichtingen, 1715-1804

1 omslag

169. Stukken betreffende de verlening van vrijdom van enige lasten ten behoeve van het Loogasthuis, 1791 - circa 1808

1 pak

N.B. Het Loogasthuis te Zevenaar was een particuliere weldadige stichting, oorspronkelijk onderhouden door de baronnen van Loë, later in het bezit van de Freiherren von Bodelschwingh-Plettenberg. Als bewijsstuk ligt in dit dossier de rekening van inkomsten en uitgaven over de jaren 1789-1797, en een afschrift (18e eeuw) van de fundatiebrief met Duitse vertaling.

170. Verzoeken en dergelijke van geestelijke stichtingen betreffende vrijdom van lasten, 1808-1816

1 pak

- 171. Enquêtes naar aantal en grootte van adellijke en leengoederen, 1810-1814
1 omslag
- 172. Stukken betreffende de secularisatie van geestelijke goederen, 1808-1811
1 pak

4. Accijnzen

N. B. Op voordracht van een speciale commissie van 7 juni 1710 stond de landsheer aan de magistraat van Zevenaar toe, een accijns te heffen op het geslacht, zodat het jaarlijks verschuldigde schattingscontingent beter en sneller geïnd kon worden. De commissie gaf aan Zevenaar op 6 oktober 1710 voorlopig verlof, deze accijns te heffen. Bij verordening van 5 april 1714 werd voor de steden van het hertogdom Kleef een algemene accijns ("Accise") ingevoerd en 23 september 1715 ontving de stad bericht om daartoe een belastingkantoor, een korenwaag en woningen voor de vier poortschrijvers in te richten. Deze accijns is bij verordening van 20 december 1766 opgeheven voor de Westfaalse en Kleefse provincies van het koninkrijk Pruisen en op haar beurt vervangen door een vast bedrag, dat per jaar afgedragen moest worden, en kohiersgewijze over de inwoners werd omgeslagen (de "Accise-Fixirung"). Deze kohierheffing heeft tot 1808 bestaan.

- 173. Stukken betreffende de invordering van de accijns op het geslacht, 1710-1712
1 omslag
- 174. Stukken betreffende de algemene accijns ("Accise"), 1714-1766
1 pak
- 175. Stukken betreffende de bevolen afbraak van particuliere bruggen over de stadsgracht, in verband met de invoering van de algemene accijns, 1716
1 omslag
- 176. Stukken betreffende de accijnsheffing op buitenlandse tabak, 1727-1728
1 omslag
- 177. Stukken betreffende de vaststelling van het jaarlijks bedrag aan accijnzen af te dragen aan de "Steuer-Kasse" ("Accise-Fixirung") en de omslag daarvan over de ingezetenen, 1767
1 omslag
- 178. "Accise-Tarif für die Städte des Herzogthums Cleve" (gedrukt), 1777. Met: "Erläuterung ... " en "Verordnung zur Bestrafung..."
3 katerns
- 179. Enquête naar de financiële toestand van handel en bedrijf, in verband met de "Accise-Fixirung", 1777-1780
1 omslag
- 180-182. Stukken betreffende de "Accise-Fixirung", 1767-1808
3 pakken
  - 180. 1767-1796
  - 181. 1797-1803
  - 182. 1804-1808
- 183. "Acta betreffende die abgenommenen und dechargirten Accise-Fixirungs-Gelden-Rechnungen", 1797-1806

1 band

N.B. Behandelt de rekeningen van 1794-1795 - 1804-1805.

184. "Acta...wegen die jährliche Abrechnung mit der kön. Westphalischen Krieges-Casse", 1796-1808
1 band

185. Klachten van de magistraat over de handelwijze van "Accise-Inspektor" Haentjes, 1792-1793
1 omslag

186. "Acta" betreffende de bijdrage in de huishuur van "Accise-Inspektor" Duderstadt en de omslag daarvan over de burgerij, 1798-1800
1 band

187. Kohieren van de "Accise-Fixirung", 1795-1808
5 katerns

N.B. Aanwezig zijn de jaren 1795-1796, 1799-1800, 1806-1807, in omslag 1807 juni-december en 1808. Vergelijk inv. nr. 191.

188. Ontvangstregisters van de "Accise-Fixirung", 1797-1804
5 katerns

N.B. Aanwezig zijn de jaren 1797-1798, 1800-1801, 1801-1802 in omslag 1802-1803 en 1803-1804.

189. "Liquidatio und Berechnung über den Empfang und Ausgabe der Accise-Fixirung-Gelder", 1794-1796
3 katerns in omslag

N.B. Aanwezig zijn de jaren 1794-1795 (in tweevoud) en 1795-1796

190. "Acta" wegens de inning van het "Accise-Fixum" in het tweede halfjaar 1794-1795, tijdens de Franse bezetting, 1795-1798
1 deel

N.B. Afschriften gemaakt door stadssecretaris F.F.W Böhme van de briefwisseling met de regering.

191. "Acta" betreffende de omslag van de "Accise-Fixirungs-Gelder" en lijsten van oninbare gelden, 1797-1806
1 band

N.B. Hierin de kohieren van de jaren 1796-1797, 1797-1798, 1800-1801, 1801-1802, 1802-1803, 1804-1805 en 1805-1806. Vergelijk inv. nr. 187.

192. "Acta betreffende die Heranziehung der Herren Doctores Clumper, Boelhouwer und Pelgrom zur Accise-Fixirung", 1801-1802
1 band

5. Belasting op het zegel, op speelkaarten en almanakken

193. Stukken betreffende de belasting op het zegel, 1724-1814
1 pak

194. "Acta betreffende den Stempel-Debit", 1797-1806
1 band

N.B. Stempel-Debit betreffende het gezegelde papier, dat door opgedrukte stempels van zegel voorzien werd.

195. "Acta betreffende den Stempeldebit", 1802-1807
1 band

196. Stukken betreffende de belasting op speelkaarten en op almanakken en stukken betreffende de verboden invoer van buitenlandse, 1719-1800
1 omslag

N.B. De belasting op speelkaarten werd ingevoerd bij Patent van 9 april 1714.

191. "Sportul-Taxe für die policei-Magisträte in der Grafschaft Mark", 1796 (gedrukt)
1 stuk

N.B. Volgens begeleidende brief van 2 januari 1805 zou dit reglement ook gelden voor de provincies Cleve, Essen en Werden. "Sportuln" waren kosten voor het doen van officiële handelingen en zijn te vergelijken met de huidige legeskosten. Officiële verklaringen werden nagenoeg uitsluitend op gezegeld papier verstrekt.

6. Verplichte inzamelingen voor door rampen getroffen openbare en kerkelijke gebouwen in het koninkrijk Pruisen

- 198-200. Aanschrijvingen tot het houden van inzamelingen voor door rampen getroffen openbare of kerkelijke gebouwen, en de afrekeningen dienaangaande, 1745-1806
3 pakken

198. 1745-1774

199. 1775-1793

200. 1794-1806

201. Stukken betreffende inzamelingen voor diverse rampen, 1811-1816
1 pak

202. "Vrijwillige" bijdragen ter gelegenheid van de viering van de gedenkdagen ter bevrijding van het Franse juk, 1813-1816
1 pak

7. Zoutbelasting (zoutconscriptie)

N.B. In 1708 voerde de koning van Pruisen het zoutregaal, dat al sinds 1656 in de andere Brandenburgse landen bestond, in de provinciën Cleve-Mark in (vergelijk Scotti, Sammlung der Gesetze und Verordnungen in Cleve-Mark, 11, blz. 578). Van iedere schepel zout, hetzij binnenlands, hetzij ingevoerd, moest een zekere belasting betaald worden. Nadat in 1723 in het graafschap Mark de invoer van vreemd zout verboden werd (het werd namelijk daar als mineraal gevonden), en in 1732 in Mark het regaal tot een koninklijk monopolie geworden was, werd deze regie in 1741 ook voor het hertogdom Kleef ingevoerd. Ieder persoon boven 9 jaar diende een bepaald kwantum inlands zout (dat voor Kleef eveneens uit Mark kwam) af te nemen, voor iedere melkse of dragende koe was eveneens een kwantum vastgesteld, en er waren nog enkele andere bepalingen, o.a. voor de inmaak. Op mindere afname dan dit vastgestelde kwantum stond een boete. Ieder hoofd van een huishouding kreeg daartoe een zoutboekje ("Salzbüchelchen"), waarin hij het aantal leden van zijn gezin en zijn vee moest

opnemen. Van hogerhand waren controlemaatregelen ingesteld, terwijl het zout bij een aangestelde verkoper ("Seller") gekocht moest worden. Voor Kleef en Meurs werden op 18 december 1751 (Scotti 11, blz. 1310 en 1408) deze bepalingen uitgebreid en verscherpt; de magistraten moesten o.a. "Salzproberegister" aanleggen, terwijl speciale ambtenaren toegang tot de huizen hadden om na te gaan of per kwartaal genoeg zout gekocht was. Het jaarlijks vastgestelde kwantum was zo hoog, dat het overschot ongebruikt weggegooid moest worden, maar de koning week niet af van zijn begroting en heeft de jaarlijkse opbrengst van dit monopolie nooit willen verminderen. De conscriptie is pas in 1816 voor het koninkrijk Pruisen opgeheven. Vergelijk verder Wilhelm Meier, Das Salzwesen in Kleve unter Friedrich Wilhelm I und Friedrich 11. (Ann. d. hist. Ver. f. d. Niederrhein 93 (1912), blz. 177 e.v.).

203-204. Stukken betreffende de zoutconscriptie, 1741-1807

2 pakken

203. 1741-1767

204. 1769-1807

205. "Designatio derer Saltz-Consumenten", circa 1742

1 katern

206. "Saltz-probe und Straf-Register", 1782-1806

1 pak

N.B. De jaren 1795-1804 ontbreken.

207. Stukken betreffende de overtreding van het zoutmonopolie door Herman van Cruchten, 1745-1753

1 omslag

208. Enquête naar particuliere huizen, inwoners en beroepen, en naar stadseigendommen, vermoedelijk in verband met de zoutconscriptie, 1787

1 omslag

8. Tabaksbelasting en "Werbefreyheitsgelder"

N.B. De landsheer had bij verordening van 17 juli 1765 en 16 april 1766 de tabaksregie in de provincies Kleef en Mark ingevoerd, maar deze regie op dringend verzoek 9 december 1766 weer ingetrokken, onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat de belastingkas geen schade zou lijden. Er werd daarom een algemene belasting ingevoerd onder de naam "Tobacks-Fabrications-Beytrag", te heffen naar de zoutkohieren, welke haar aanvang zou nemen met november 1766. De tabaksfabrikanten en -handelaren waren verplicht tot een extra bijdrage, ter compensatie van de armlastigen die deze belasting niet konden opbrengen. De tabaksaccijns werd daarentegen afgeschaft.

Deze kohierheffing heeft bestaan tot 1806. Tegelijk met deze belasting werden de "Werbefreyheits-Gelder" geïnd. Zoals de naam reeds aanduidt, was dit een belasting, die geheven werd in ruil voor het voorrecht, dat geen rekruten hoefden geleverd te worden voor het leger. De belasting werd ingesteld bij verordening van 26 oktober 1748, nadat er een voorbereidende verordening was geweest van 1 juli d.a.v. Ze werd geheven naar de haardsteden, waarbij enkele categorieën van hoofden van gezinnen als bijvoorbeeld de Joden en de Doopsgezinden vrijgesteld waren.

209. Stukken betreffende de "Werbefreyheits-Gelder", 1748-1807

1 pak

210. Rekeningen en kohieren ("Heberegister") van de "Werbefreyheits-Gelder", 1748-1805

1 pak

N.B. De rekening en het kohier zijn meestal in één katern verenigd. Verschillende exemplaren zijn in tweevoud of in drievoud bewaard. De jaren 1755, 1765-1766, 1768-1771, 1775-1776 en 1792-1793 ontbreken.

211-212. Stukken betreffende de tabaksbelasting, 1766-1807
2 pakken

211. 1766-1786
212. 1787-1807

213. Kohieren van de tabaksbelasting, de "Werbefreyheits-Gelder" en de "Artillerie-Rekruten-Gelder" gezamenlijk, 1770-1782
1 pak

N.B. Van verschillende kohieren zijn 2 exemplaren aanwezig. De jaren 1772-1773 tot 1774-1775 ontbreken.

214. Kohieren van de tabaksbelasting, 1782-1808
1 pak

N.B. Verschillende jaren zijn in tweevoud en drievoud aanwezig. De jaren 1788-1789 tot 1793-1794, 1795-1796, 1797-1798 tot 1801-1802 ontbreken.

215. Ontvangregister van "Werbe- und Tobacks-Gelder", 1794-1796
1 katern

9. Paraphen-Gelder

N.B. Deze heffing is ingevoerd bij verordening van 16 mei 1765 betreffende "Gebrauch des Stempel-Papiers und - Pergaments". Alle bankiers en kooplieden moesten jaarlijks de bladzijden van hun grootboeken, ter voorkoming van fraude, nummeren, en deze nummering van een paraafstempel laten voorzien. Per grootboek was men een bepaald bedrag verschuldigd, dat de "Stempel-Rendant" (in Zevenaar de stadsrentmeester) moest verantwoorden. De magistraat was daartoe verplicht hem een lijst van kooplieden te verschaffen.

216. Stukken betreffende de "Paraphen-Gelder", 1765-1807
1 omslag

217. Kohieren van de "Paraphen-Gelder" heffing, 1771-1800
1 omslag

N.B. Niet volledig.

218. "Acta" betreffende het opmaken van de kohieren voor deze heffing van 1792 tot 1806, 1792-1806
1 bundel

N.B. In deze bundel verschillende kohieren, die inv. nr. 217 aanvullen.

10. Muziekverpachting

N.B. Het was verboden muziek ten gehore te brengen in openbare gelegenheden, of bij processies en bruiloften, zonder een licentie.

219. Stukken betreffende de muziekverpachting, 1771-1808
1 pak

220. "Acta" betreffende die Verpachtung der musicalischen Aufwartung", 1796-1805

1 band

N.B. Voorin een afschrift van het tarief voor deze heffing, d.d. Berlin 31 mei 1766.

11. Verponding (grondbelasting)

221. Aangiftebiljetten voor de vorming van een kohier van de grondbelasting, 1807
1 band
222. Stukken betreffende een nieuwe huisnummering in verband met de verponding, 1808
1 omslag

12. Verschillende andere belastingen en heffingen

223. Verordeningen wegens het recht van exue en issue, 1732-1786
6 aaneengehechte stukken in omslag
- N.B. Inv. R. A. Kl. Encl. nr. 2793
224. Mededelingen en verordeningen betreffende traktaten met buitenlandse vorsten aangaande het recht van exue en issue ("Abschoss gelder"), 1763-1802
1 pak
225. Stukken betreffende de naar de waarde geclassificeerde huizentabel, in verband met de huisbelasting ("Haussteuer"), en stukken omtrent deze belasting, 1765-1767
1 omslag
- N.B. Deze "Haussteuer" is als extra-belasting geheven gedurende twee jaar tot gedeeltelijke demping van de schulden ontstaan in de 7-jarige oorlog.
226. Stukken betreffende de verpachting van de verwerking van tabak (tabaksregie), 1765-1766
1 omslag
- N.B. De tabaksregie werd bij verordening van 7 juli 1765 ingevoerd, maar reeds 1 december 1766 weer opgeheven en vervangen door de "Tobacks-Fabrications-Beytrag", zie inv. nrs. 211-215.
227. Maandelijks staten van ontvangen belasting- en serviesgelden, 1771-1775
1 omslag
- N.B. Niet volledig.
228. Rekeningen van ontvangen en afgedragen belasting- en serviesgelden, 1794/1795-1806/1807
6 katerns in omslag
- N.B. De jaren 1797/1798-1804/1805 ontbreken. 1794-1795 in tweevoud. 1795-1796 afgehoord 19 november 1796.
- 229-232. Stukken betreffende de familiebelasting, 1806-1808
- N.B. Deze belasting, die naar het inkomen geheven werd, is in het groothertogdom Berg ingesteld per 1 januari 1808. Over 1807 werd een buitengewone bijdrage geheven.

- 229. "Acta betreffende die Aufnahme der Grundbesitzungen und Classification der Familien-Steuer", 1806-1807
1 band
  - 230. Stukken betreffende de familiebelasting, 1807-1808
1 omslag
  - 231. Kohier van de familiebelasting, 1807
1 katern
  - 232. Ontvang-register van de familiebelasting, 1807
1 deel
- 233-234. Stukken betreffende de ordonnantie van de belasting op het recht van successie, 1808-1811
1 omslag en 1 band
- 233. 1808-1811
1 omslag
  - 234. 1809
1 band.
235. Stukken betreffende de belasting op het vee, 1812-1813
1 omslag
- 236-244. Stukken betreffende het patentrecht, 1808-1816
- 236. Stukken betreffende de patentheffing, 1808-1816
1 pak
  - 237-239. Aangiften voor de patentheffing, 1808-1812
1 pak en 2 delen
    - 237. 1808
1 pak
    - 238-239. 1812
In tweevoud, waarvan 1 alfabetisch. 2 delen
- 240-244. Lijsten van uitgegeven patenten, 1811-1815
4 katerns en 1 deel
- 240-241. 1811. In tweevoud, 1 katern en 1 deel
  - 242. 1812. 1 katern
  - 243. 1813. 1 katern
  - 244. 1815. 1 katern
245. Stukken betreffende de quotisatie van f3.000.000 en de Kriegssteuer van 1813, 1808-1814
1 omslag
246. Verordeningen betreffende de "droits réunis", 1811-1812
1 omslag
247. Stukken betreffende de onbeschreven middelen, later genoemd Indirecte Belastingen, 1808-1811
1 pak
248. Stukken betreffende de beschreven middelen, later genoemd Directe Belastingen, 1808-1816

1 pak

249. Kohieren van de personele belasting, 1812-1816

1 pak

N.B. Het jaar 1813 ontbreekt.

250. Register van veranderingen in de grondslag voor de personele belasting ("huurwaarde-register"), 1813-1821

1 deel

251. Kohieren van de grondbelasting, 1812-1816

1 pak

N.B. Het jaar 1813 ontbreekt, van het jaar 1814 is het Franse kohier en het Duitse aanwezig.

252. Relevé des propriétés non-bâties, 1812-1816

1 pak

N.B. Van het jaar 1812 zijn twee exemplaren, 1814 en 1815 ontbreken.

253. Kohieren van de belasting op de deuren en vensters, 1812-1816

1 pak

N.B. Van het jaar 1812 is ook een concept aanwezig; het jaar 1813 ontbreekt.

254. Stukken betreffende de belasting op de deuren en de vensters, 1810-1813

1 omslag

255. Processen-verbaal van kasopname van de kassen van de ontvangers van belastingen en van de koninklijke tollers, 1814-1815

1 omslag

256. "Acta der monathlichem Cassen-Aufnahmen der beiden Steuer-Cassen von Sevenaer und Duiven", 1815-1816

1 band

G. Hand- en spandiensten

257. Stukken betreffende de leveringen ten behoeve van de "proviandkar" ten laste van stad en ambt van 1694 en betreffende de vordering en uitrusting van vier wagens en 67 paarden ten behoeve van de reis van de Keurvorstin van Brandenburg naar Berlijn over het traject van Wezel naar Schermbeck in 1696, 1694-1696

1 omslag

N.B. De stukken van stad en ambt waren niet te splitsen.

258. Stukken betreffende hand- en spandiensten, 1748-1807

1 pak

H. Limieten

259. Enquêtes en dergelijke naar de grootte van de "stadsvrijheid" en de daarin liggende landerijen, 1726-1805
1 omslag
- N.B. De stad had in tegenstelling tot alle andere Kleefse steden geen stadsvrijheid. De enquêtes werden echter hardnekkig herhaald.
260. Stukken betreffende de aanduiding van de limietscheidingen tussen Kleef en de naburige landen in verband met grenstwisten, 1766-1769
2 stukken
261. Stukken betreffende opgave van de afstand van de stad naar de hoofdplaatsen van de departementen, 1797-1815
1 omslag
262. Circulaires en aanschrijvingen betreffende de loop van de grenzen en de indeling in districten van het groothertogdom Berg, 1806-1807
11 omslag
263. Stukken betreffende kaarten van het grondgebied van de gemeente, 1808-1809
1 omslag
264. Stukken betreffende de indeling van het district Zevenaar en de Lymers, 1809-1811
1 omslag
265. Stukken betreffende het kadaster en de limietscheidingen met de aangrenzende mairieën, 1813
1 omslag

VII. Stukken betreffende het stedelijk financieel beheer

A. Rekeningen (en bijlagen) van de stadsrentmeesters

N.B. Bij stadsprivilegie van 1487 was bepaald, dat de afhoring van de stadsrekeningen in het openbaar zou geschieden op schepensdonderdag, namelijk op St. Johans avond nativitatis Baptista (23 juni). Het enig bewaarde exemplaar van een 16e eeuwse rekening, die van 1501-1502, loopt werkelijk van Jansdag tot Jansdag, doch de afhoring is niet aangetekend. In de 17e eeuw is het rekeningjaar van 1 januari tot 31 december, dit is zo gebleven tot het jaar 1741, toen het rekeningjaar veranderd werd in de periode van 1 juni tot 1 juni. Deze periode is op haar beurt met ingang van 1 januari 1808 tot de oude teruggebracht, zodat toen het rekeningjaar weer met het kalenderjaar samenviel. De inrichting der rekeningen is gedurende de 16^e en de 17^e eeuw te vergelijken met de Gelderse stadsrekeningen over deze periode. In 1716 komt daarin verandering. De regering te Kleef heeft toen een vast schema voorgeschreven, verdeeld in hoofdstukken ("Tituli"). Hoewel er geen exemplaar bewaard is, is er waarschijnlijk in deze tijd al een gemeente-begroting geweest (genaamd "Etat"). In later jaren komt deze "Etat" geregeld voor.

Deze begrotingen zijn gevoegd bij de "Stukken omtrent de stadsrekeningen en begrotingen". Van de rekeningen na 1717 zijn dikwijls meer exemplaren aanwezig, waaronder concepten en kopieën.

Wat de afhoring betreft, deze geschiedde in de 17e eeuw bijna steeds op 31 december door de Magistraat (coram magistratu, coram pleno magistratu, etcetera). Tot 1703 is soms aanwezig de ambtman of stadhouder. Tussen 1683 en 1690 nam daarenboven een afvaardiging van de gemeente (ex communitate) deel aan de afhoring. In 1716 komt ook hierin verandering. De afhoring geschiedt onregelmatiger, zo wordt de rekening van 1716 afgehoord te Kleef "in commissione" (Königliche Preussische zu Untersuchung der Clevischen und Märkischen Städte, Rathhäuser, Credit und policey-wesens verordnete Commissarii). Deze revisie had na 1723 plaats te Zevenaar door de "Commissarius loci" (zie over deze ambtenaar de Inleiding). De rekening van 1731 is, behalve door de "Comm.loci" ook gereviseerd door de "Kriegs- und Domainenrat" (dat wil zeggen de landsregering) in Kleef, en dat wordt in de toekomst de normale gang van zaken, hoewel alle aanwezige rekeningen beide etappes gepasseerd hebben.

De afhoring is achter de rekening tussen haakjes aangegeven, met na 1731 de toevoering c.l. of Kleef, respectievelijk Wesel, waarheen in 1795 bij de dreiging der Fransen de Kriegs- und Domänenkammer verplaatst werd. De Commissarius loci maakte bij het reviseren der rekening opmerkingen ("Notaten"), welke eerst door de magistraat beantwoord moesten worden, en de net-rekening daarmee in overeenstemming gebracht, alvorens hij voor revisie tekende. Op deze eenmaal gereviseerde rekening maakte de regering te Kleef op haar beurt aanmerkingen, welke op het zelfde formulier als de eerstgenoemde "Notaten" vermeld werden, en evenzo door de magistraat moesten beantwoord worden" Deze "Notaten" vindt de gebruiker in allerlei stadia in de meergenoemde "Stukken omtrent de stadsrekeningen" verenigd: ze komen voor sinds 1716. In 1718 heet de stadsrekening in de correspondentie "Stadt-Cämmerey-Rechnung". Deze benaming verschijnt voor het eerst in de titel en op het omslag van de rekening van 1759-1760 en verder voortdurend.

266. Rekening van landschrijver Henrick Roloffz, 1501-1502
1 katern

N.B. Het rekeningjaar loopt van 24 juni - 23 juni. De afhoring is niet aangetekend.

267. Rekening van burgemeester Jr. Gerhardt van Leuwen, 1604 (31 december 1604)
1 katern

- 268-269. Rekeningen van burgemeester Jacob van Gennip, 1619-1620
2 katerns

268. 1619 (31 december 1619)

269. 1620 (31 december 1620)

270. Bijlage bij de verloren stadsrekening van 1622
1 stuk

N.B. De naam van de rendant is niet na te gaan.

271. Bijlage bij de verloren stadsrekening van 1625 van burgemeester Bernhart van Herwerden
1 stuk

- 272-273. Rekeningen van burgemeester Bernhart van Herwerden, 1631-1632
2 katerns

272. 1631 (31 december 1631)

273. 1632 (31 december 1632)

- 274-275. Rekeningen van burgemeester Wynant van Waeldenborgh, 1633-1634
2 katerns

274. 1633 (31 december 1633)

275. 1634 (31 december 1634)

- 276-281. Rekeningen van burgemeester Frederick Slecht, 1635-1639
5 katerns

276. 1635 (31 december 1635)

277. 1636 (31 december 1636)

278. 1637 (31 december 1637)

279. 1638 (31 december 1638)

280. 1639 (31 december 1639)

281. Bijlage tot de stadsrekening van 1639. 1 stuk

282-286. Rekeningen van burgemeester Jan van Herwerden, 1640-1644

5 katerns

- 282. 1640 (31 december 1640)
- 283. 1641 (31 december 1641)
- 284. 1642 (31 december 1642)
- 285. 1643 (31 december 1643)
- 286. 1644 (31 december 1644)

287-294. Rekeningen van burgemeester Frederick Slecht, 1645-1653

8 katerns

- 287. 1645 (31 december 1645)
- 288. 1646 (31 december 1646)
- 289. 1647 (31 december 1647)
- 290. 1648 (31 december 1648)
- 291. 1649 (31 december 1649)
- 292. 1650 (31 december 1650)
- 293. 1651 (31 december 1651)
- 294. 1653 (31 december 1653)

295. Rekening van burgemeester Johan Rumswinckell, 1652 (31 december 1652)

1 katern

296-303. Rekeningen van burgemeester Hermann Heckinck, 1654-1673

8 katerns

- 296. 1654 (31 december 1654)
- 297. 1655 (31 december 1655)
- 298. 1657 (31 december 1657)
- 299. 1658 (31 december 1658)
- 300. 1659 (31 december 1659)
- 301. 1660 (31 december 1660)
- 302. 1672 (16 oktober 1673)
- 303. 1673 (30 december 1673)

304. Rekening van burgemeester Johan van Herwerden, 1656 (30 december 1656)

1 katern

305. Rekening van burgemeester Jr. Hillebrandt von Udesheim, 1671 (31 december 1671)

1 deeltje

N.B. De naam van de rendant blijkt niet uit de rekening, maar de stadssecretaris heeft die op het omslag geplaatst.

306-317. Rekeningen van burgemeester Johan Pabst, 1680-1691

12 katerns

- 306. 1680 (31 december 1680)
- 307. 1681 (31 december 1681)
- 308. 1682 (31 december 1682)

- 309. 1683 (31 december 1683)
- 310. 1684 (30 december 1684)
- 311. 1685 (31 december 1685)
- 312. 1686 (31 december 1686)
- 313. 1687 (31 december 1687)
- 314. 1688 (31 december 1688)
- 315. 1689 (31 december 1689)
- 316. 1690 (31 december 1690)
- 317. 1691 (31 december 1691)

318. Rekening van burgemeester wijlen Johan Pabst, 1692 (15 mei 1692)
1 katern

N.B. De rekening loopt over de periode 1 januari - 9 april.

- 319-320. Bijlagen tot de rekeningen van burgemeester Johan Pabst genoemd in inv. nrs. 306-318,1689-1690
2 omslagen

- 319. 1689
- 320. 1690

321. Rekening van landschrijver Matthias Becker, 1692 (31 december 1692)
1 katern

N.B. De rekening loopt over de periode 9 april – 31 december.

- 322-326. Rekeningen van burgemeester Dr. Andries Henrick Hecking, 1693-1704
5 katerns

- 322. 1693 (31 december 1693)
- 323. 1694 (31 december 1694)
- 324. 1695 (2 augustus 1696)
- 325. 1697 (31 december 1697)
- 326. 1704 (4 oktober 1714)

- 327-334. Bijlagen tot de in inv. nrs. 322-326 genoemde (en de verloren) rekeningen van burgemeester Dr. Andries Henrick Hecking, 1693-1704
8 omslagen

- 327. 1693
- 328. 1694
- 329. 1695
- 330. 1697
- 331. 1698
- 332. 1699
- 333. 1700
- 334. 1704

N.B. Van de rekening van 1696 en 1701 is niets bewaard. Zie ook inv. nrs. 335-338.

335. Rekening van burgemeester Dr. Herman Pabst, 1702 (30 december 1702)
1 katern

336. Bijlagen tot de in inv. nr. 335 genoemde rekening van Dr. Herman Pabst, 1702
1 katern
337. Rekening van burgemeester Matthias Becher, 1703 (31 december 1703)
1 katern
338. Bijlagen tot de in inv. nr. 337 genoemde rekening van Matthias Becher, 1703
1 omslag
- 339-340. Rekeningen van burgemeester Johan Arnoldt van Leeuwen, 1705-1706
2 katerns
339. 1705 (december 1706)
N.B. Deze rekening is aan de bovenzijde door muizenvraat beschadigd, zodat de datum van
afhoringis verdwenen.
340. 1706 (14 februari 1707)
- 341-342. Bijlagen tot de in inv. nrs. 339-340 genoemde rekeningen van burgemeester Johan Arnoldt
van Leeuwen, 1705-1706
2 omslagen
341. 1705
342. 1706
343. Stukken betreffende de opheldering van enkele posten van de rekening van 1706 van wijlen
burgemeester van Leeuwen, door zijn weduwe gedaan voor de "Kön. Pre zu Untersuchung
des Clevischen und Märkischen Städte- Rathhäuser- Credit- und Polizeywesens verordnete
Commissarii", 1715-1717
1 omslag
- 344-383. Rekeningen van burgemeester Herman von Berck, 1707-1741/1742
7 katerns en 33 delen
344. 1707 (31 december 1707), 1 katern
345. 1708 (31 december 1708), 1 katern
346. 1709 (31 december 1709), 1 katern
347. 1710 (31 december 1710), 1 katern
348. 1711 (19 februari 1712), 1 katern
349. 1714 (1 februari 1715), 1 katern
350. 1715 (31 december 1715), 1 katern
351. 1716 (23 februari 1719, Kleef), 1 deel
352-353. 1717, in tweevoud (niet afgehoord), 2 delen
N.B. Een exemplaar beschadigd.
354-355. 1718, in tweevoud. (april 1721, Kleef), 2 delen
356-357. 1719, in tweevoud (april 1721, Kleef), 2 delen
358-359. 1720, in tweevoud (niet afgehoord), 2 delen
360-361. 1721, in tweevoud (niet afgehoord), 2 delen
362-363. 1722, in tweevoud (niet afgehoord), 2 delen
364-365. 1723, in tweevoud (29 januari 1724 c.l.), 2 delen
366-367. 1724, in tweevoud (24 maart 1725 c.l.), 2 delen
368. 1725 (29 juli 1728 c.l.), 1 deel

- 369. 1727 (29 juli 1728 c.l.), 1 deel
- 370. 1728 (15 juli 1729 c.l.), 1 deel
- 371. 1729 (16 oktober 1730 c.l.), 1 deel
- 372. 1730 (3 mei 1731 c.l.), 1 deel
- 373. 1731 (11 juni 1735, Kleef), 1 deel
- 374. 1734 (19 november 1735, Kleef), 1 deel
- 375. 1735 (niet afgehoord) 1 deel
- 376. 1736 (10 oktober 1737 c.l.), 1 deel
- 377. 1737 (6 november 1741, Kleef), 1 deel
- 378. 1738 (7 november 1741, Kleef), 1 deel
- 379. 1739 (10 november 1741, Kleef), 1 deel
- 380. 1740 (11 november 1741, Kleef), 1 deel
- 381. 1741 1 januari – 31 mei (2 juli 1744, Kleef), 1 deel
- 382-383. 1741-1742, in tweevoud (2 juli 1744, Kleef), 2 delen

N.B. De rekeningen over de jaren 1712, 1713, 1726, 1732 en 1733 ontbreken.

384-410. Bijlagen tot de in inv. nrs. 344-383 genoemde (en verloren) rekeningen van burgemeester Herman von Berck, 1707-1740
27 omslagen

- 384. 1707
- 385. 1708
- 386. 1709
- 387. 1710
- 388. 1711
- 389. 1714
- 390. 1715
- 391. 1716
- 392. 1717
- 393. 1718
- 394. 1719
- 395. 1720
- 396. 1721
- 397. 1722
- 398. 1723
- 399. 1724
- 400. 1725
- 401. 1727
- 402. 1731
- 403. 1732
- 404. 1733
- 405. 1734
- 406. 1735
- 407. 1737
- 408. 1738
- 409. 1739
- 410. 1740

N.B. De bijlagen tot de rekeningen van 1712, 1713, 1726, 1728, 1729, 1730, 1736, 1741 en 1741-1742 ontbreken.

411-419. Rekeningen van burgemeester Johan Theodoor Peters, 1742/1743-1749/1750

9 delen

- 411. 1742-1743 (14 mei 1745, Kleef), 1 deel
- 412. 1743-1744 (14 mei 1745, Kleef), 1 deel
- 413. 1744-1745 (niet afgehoord), 1 deel
- 414. 1745-1746 (27 september 1748, Kleef), 1 deel
- 415-416. 1746-1747, in tweevoud (21 januari 1751 Kleef), 2 delen
- 417. 1747-1748 (6 februari 1751, Kleef), 1 deel
- 418. 1748-1749 (6 februari 1751, Kleef), 1 deel
- 419. 1749-1750 (6 februari 1751, Kleef), 1 deel

N.B. De bijlagen tot deze rekeningen zijn verloren.

420-447. Rekeningen van rentmeester "Cammerarius" Walraven Hubert Vermeer, 1750/1751-1763/1764

28 delen

- 420-421. 1750-1751, in tweevoud (28 oktober 1754, Kleef), 2 delen
- 422-423. 1751-1752, in tweevoud (25 februari 1755, Kleef), 2 delen
- 424-425. 1752-1753, in tweevoud (niet afgehoord), 2 delen
- 426-427. 1753-1754, in tweevoud (29 februari 1755, Kleef), 2 delen
- 428-429. 1754-1755, in tweevoud (29 september 1755, Kleef), 2 delen
- 430. 1755-1756 (8 juli 1760, Kleef), 1 deel
- 431-432. 1756-1757, in tweevoud (18 augustus 1767, Kleef), 2 delen
- 433-434. 1757-1758, in tweevoud (18 augustus 1767, Kleef), 2 delen
- 435-436. 1758-1759, in tweevoud (19 augustus 1767, Kleef), 2 delen
- 437-439. 1759-1760, in drievoud (19 augustus 1767, Kleef), 3 delen
- 440-441. 1760-1761, in tweevoud (20 augustus 1767, Kleef), 2 delen
- 442-443. 1761-1762, in tweevoud (20 augustus 1767, Kleef), 2 delen
- 444-445. 1762-1763, in tweevoud (22 augustus 1767, Kleef), 2 delen
- 446-447. 1763-1764, in tweevoud (24 augustus 1767, Kleef), 2 delen

N.B. De laatste rekening is afgelegd door de erven van de rendant.

448-456. Bijlagen tot de in inv. nrs. 420-447 genoemde rekeningen van rentmeester Walraven Hubert Vermeer, 1754/1755-1762/1763

9 banden

- 448. 1754-1755
- 449. 1755-1756
- 450. 1756-1757
- 451. 1757-1758
- 452. 1758-1759
- 453. 1759-1760
- 454. 1760-1761
- 455. 1761-1762
- 456. 1762-1763

N.B. De bijlagen tot de rekeningen van 1750/1751-1753/1754 ontbreken.

457. Register van ontvangst van stadsinkomsten, gehouden door burgemeester Herman Rijsterborgh, beginnende 1 juni 1764

1 katern

N.B. De laatste post is van 1 mei 1767.

458. Rekening van burgemeester Hermann Rijsterborg over het jaar 1766-1767 (1768 augustus 27 Kleef)
1 deel

N.B. De rekeningen over 1764/1765-1765/1766 zijn verloren, evenals de bijlagen tot deze en bovengenoemde rekeningen.

- 459-461. Rekeningen van interim-rentmeester "Cammerarius" Gottlieb Günther, 1768/1769-1769/1770
3 delen

459. 1768-1769 (5 februari 1770, Kleef), 1 deel

460-461. 1769-1770, in tweevoud (6 mei 1771, Kleef), 2 delen

N.B. De rekening over 1767-1768 is verloren.

462. Bijlagen tot de in inv. nrs. 460-460 genoemde rekening van interim-rentmeester Gottlieb Günther over 1769-1770
1 band

N.B. De bijlagen over de rekeningen van 1767-1768 en 1768-1769 zijn verloren.

- 463-527. Rekeningen van burgemeester Samuel Ernst Dietrich Bötticher, 1770/1771-1798/1799
65 delen

463-464. 1770-1771, in tweevoud (21 januari 1772, Kleef), 2 delen

465-467. 1771-1772, in drievoud (26 augustus 1772, Kleef), 3 delen

468-469. 1772-1773, in tweevoud (30 juli 1773, Kleef), 2 delen

470-471. 1773-1774, in tweevoud (19 december 1774, Kleef), 2 delen

472-473. 1774-1775, in tweevoud (1 december 1775, Kleef), 2 delen

474-475. 1775-1776, in tweevoud (2 december 1776, Kleef), 2 delen

476-477. 1776-1777, in tweevoud (18 mei 1778, Kleef), 2 delen

478-479. 1777-1778, in tweevoud (20 oktober 1778, Kleef), 2 delen

480-481. 1778-1779, in tweevoud (14 oktober 1779, Kleef), 2 delen

482-483. 1779-1780, in tweevoud (11 juni 1781, Kleef), 2 delen

484-485. 1780-1781, in tweevoud (13 juli 1782, Kleef), 2 delen

486. 1781-1782 (25 februari 1784, Kleef), 1 deel

487-488. 1782-1783, in tweevoud (25 mei 1790, Kleef), 2 delen

489-490. 1783-1784, in tweevoud (25 mei 1790, Kleef), 2 delen

491-492. 1784-1785, in tweevoud (25 mei 1790, Kleef), 2 delen

493-494. 1785-1786, in tweevoud (28 mei 1790, Kleef), 2 delen

N.B. Hierbij gevoegd een blanco model, bestemd voor de rekening van dit jaar.

495-497. 1786-1787, in drievoud (28 mei 1790, Kleef), 3 delen

498-500. 1787-1788, in drievoud (28 mei 1790, Kleef), 3 delen

501-502. 1788-1789, in tweevoud (28 mei 1790, Kleef), 2 delen

503-504. 1789-1790, in tweevoud (3 april 1792, Kleef), 2 delen

505-507. 1790-1791, in drievoud (26 april 1792, Kleef), 3 delen

508-510. 1791-1792, in drievoud (9 februari 1793, Kleef), 3 delen

511-513. 1792-1793, in drievoud (9 april 1796, Wezel), 3 delen

514-516. 1793-1794, in drievoud (9 april 1796, Wezel), 3 delen

- 517-519. 1794-1795, in drievoud (28 augustus 1798, Wezel), 3 delen
- 520-522. 1795-1796, in drievoud (28 augustus 1798, Wezel), 3 delen
- 523-524. 1796-1797, in tweevoud (30 augustus 1798, Wezel), 2 delen
- 525-526. 1797-1798, in tweevoud (13 maart 1799, Wezel), 2 delen
- 527. 1798-1799 (26 juli 1800, Wezel), 1 deel

N.B. De rekening over 1798-1799 is afgelegd door de erven van de rendant.

528-555. Bijlagen tot de in inv. nrs. 463-527 genoemde rekeningen van burgemeester Samuel Ernst Dietrich Bötticher, 1770/1771-1798/1799
27 banden en 1 omslag

- 528. 1770-1771, 1 omslag
- 529. 1771-1772
- 530. 1772-1773
- 531. 1773-1774
- 532. 1774-1775
- 533. 1775-1776
- 534. 1776-1777
- 535. 1777-1778
- 536. 1778-1779
- 537. 1779-1780
- 538. 1780-1781
- 539. 1781-1782
- 540. 1782-1783
- 541. 1783-1784
- 542. 1784-1785
- 543. 1785-1786
- 544. 1787-1788
- 545. 1788-1789
- 546. 1789-1790
- 547. 1790-1791
- 548. 1791-1792
- 549. 1792-1793
- 550. 1793-1794
- 551. 1794-1795
- 552. 1795-1796
- 553. 1796-1797
- 554. 1797-1798
- 555. 1798-1799

N.B. De bijlagen tot de rekening van 1786-1787 ontbreken.

556-570. Rekeningen van burgemeester Gotthold Friedrich Ludwich Bötticher, 1799/1800-1812
15 delen

- 556. 1799-1800 (concept)
- 557. 1800-1801 (concept)
- 558. 1801-1802 (concept)
- 559. 1802-1803 (concept)
- 560. 1803-1804 (concept)
- 561. 1804-1805 (concept)
- 562. 1805-1806 (concept)

- 563. 1807 1 juni - 31 december (concept)
- 564. 1808 (concept)
- 565. 1809 (concept)
- 566. 1810 (concept)
- 567-568. 1811, in tweevoud (11 januari 1812, Arnhem)
- 569-570. 1812, in tweevoud (17 mei 1817, Arnhem)

N.B. De rekening van 1806-1807 is verloren.

571-581. Bijlagen tot de in inv. nrs. 556-570 genoemde rekeningen van burgemeester Gotthold Friedrich Ludwig Bötticher, 1799/1800-1812
10 banden en 1 omslag

- 571. 1799-1800
- 572. 1800-1801
- 573. 1801-1802
- 574. 1802-1803
- 575. 1804-1805
- 576. 1807 (1 juni - 31 december)
- 577. 1808
- 578. 1809
- 579. 1810
- 580. 1811
- 581. 1812, 1 omslag

N.B. De bijlagen tot de rekeningen van 1803-1804, 1805-1806 en 1806-1807 zijn verloren.

582-584. Rekeningen van gemeente-ontvanger E. van Nispen, 1813-1814
3 katerns

- 582-583. 1813, in tweevoud (16 oktober 1817, Arnhem)
- 584. 1814 (25 juni 1817, Arnhem)

585-586. Bijlagen tot in inv. nrs. 582-584 genoemde rekeningen van ontvanger E. van Nispen, 1813-1814
2 omslagen

- 585. 1813
- 586. 1814

587-596. Stukken betreffende de stadsrekeningen en begrotingen, 1716-1816
10 pakken

- 587. 1716-1743
- 588. 1743-1754
- 589. 1755-1764
- 590. 1765-1768
- 591. 1769-1773
- 592. 1774-1778
- 593. 1779-1789
- 594. 1790-1793
- 595. 1794-1808

596. 1810-1816

597-598. "Acta" betreffende de gemeentebegroting, 1813-1815
2 banden

597. 1813-1815

598. 1813-1814

599. Stukken betreffende de sanering van de stadsfinanciën, 1713-1726
1 pak

600. Overzicht van inkomsten en uitgaven van de stadskas gedurende de jaren 1754-1755-1759-1760, dienende als grondslag voor een nieuwe gemeentebegroting
1 katern

601. "Project eines neuen Competenz-Etats ad 1 Juni 1761 bis dahin", 1761
1 katern

602. Stukken betreffende plaatselijke heffingen, waaronder begrepen het "gemeentelijk octrooi" van 1811, 1809-1814
1 omslag

N.B. Dit waren gemeentelijke accijnsheffingen om tekorten in de gemeentekas aan te zuiveren.

603. Hoofdelijke omslagen ter bestrijding van het tekort op de gemeenterekening, 1812
1 omslag

604. Emolumenten-Tabellen van de magistraatspersonen en de ambtenaren, 1780-1806
1 omslag

605. Stukken betreffende de betaling van de sinds 1763-1764 achterstallige stedelijke toelagen, met inbegrip van de rente, van Johan Henrick Lucassen, organist, Johan Lucassen, schoolmeester en Derck Michels, koster van de R.K. kerk, 1770-1771
1 omslag

606. Verordeningen wegens de verandering van het rekeningjaar, 1807
1 omslag

N.B. Dit zal in de toekomst samenvallen met het kalenderjaar.

607. Algemene voorschriften betreffende het inrichten van rekeningen en declaraties, 1809-1810
1 omslag

608. Staat van door Johann Peter Becher voorgeschoten reis- en verblijfkosten inzake een missie, ten behoeve van de stad gedaan naar Kleef, 1652
1 stuk

N.B. Volgens aantekening van de stadssecretaris is het bedrag van de voorgeschoten gelden hoofdelijk omgeslagen over de inwoners. J.P. Becher werd in 1652 schepen van Zevenaar.

B. "Zinsenrechnungen" en andere stukken betreffende de stadsschulden

N.B. Met ingang van het jaar 1769-1770 werd de administratie van de stadsschulden afgescheiden van de stadsrekening en daartoe een nieuwe jaarlijkse rekening ingesteld, de "Zinsenrechnung". Door de regering te Kleef, i.c. de "Haupt-Städte-Credit-Casse", werd jaarlijks een bedrag gestort in de stadskas, uitsluitend dienend voor rentebetaling en aflossing van de op de stad lastende schulden. Dit bedrag werd jaarlijks door de stadsrentmeester in deze rekening verantwoord. De behandeling van de rekening was analoog aan die van de stadsrekening, ze werd uiteindelijk afgehoord te Kleef, en er zijn, als bij de stadsrekening, begrotingen en "Notaten", de laatste eveneens in diverse stadia aanwezig, welke opgenomen zijn onder de "Stukken betreffende de "Zinsenrechnung".

609. Pandbrief ten behoeve van Gossen van Lengell en diens vrouw Steven Benttings, waarbij de stad de Tichelkamp in onderpand geeft, 1626. Met twee transfixen van 1650 en 1662
3 charters

N.B. Deze pandbrief is gecancelleerd. (en was een bijlage bij een onbekende stadsrekening)

610. Stukken betreffende een opgaaf van op de stad lastende schulden, 1698
1 omslag

611. Obligaties ten laste van de stad, 1768
3 stuks in omslag

N.B. In 1806 waren deze nog niet afgelost, ze zijn niet gecancelleerd.

612-647. "Zinsenrechnungen" en stukken betreffende deze rekeningen

612. Rekening van de interim-rentmeester Gottlieb Günther over het jaar 1769-1770 (2 januari 1773, Kleef)
1 katern

- 613-630. Rekeningen van de burgemeester Samuel Ernst Dietrich Bötticher, 1771-1772 - 1798-1799
18 katerns

613-614. 1771-1772, in tweevoud (24 augustus 1772, Kleef), 2 katerns

615-616. 1772-1773, in tweevoud (16 juli 1773, Kleef), 2 katerns

617. 1773-1774 (19 juli 1774, Kleef), 1 katern

618. 1789-1790 (2 augustus 1790, Kleef), 1 katern

619. 1790-1791 (16 juni 1773, Kleef), 1 katern

620. 1791-1792 (20 juni 1792, 20 Kleef), 1 katern

621. 1792-1793 (12 juni 1793, Kleef), 1 katern

622. 1793-1794 (21 juli 1794, Kleef), 1 katern

623. 1794-1795 (10 november 1795, Kleef), 1 katern

624. 1795-1796 (15 juli 1796, Wezel), 1 katern

625-626. 1796-1797, in tweevoud (6 september 1797, Wezel), 2 katerns

627-628. 1797-1798, in tweevoud (10 juli 1798, Wezel), 2 katerns

629-630. 1798-1799, in tweevoud (3 augustus 1799, Wezel), 2 katerns

N.B. De rekeningen over de jaren 1774-1775 - 1788-1789 ontbreken. De rekening van 1798-1799 is afgelegd door de erven van de rendant.

- 631-644. Rekeningen van burgemeester Gotthold Friedrich Ludwig Bötticher, 1799-1800 - 1806-1807
14 katerns

631. 1799-1800, concept, 1 katern

632-633. 1800-1801, in tweevoud (26 juni 1801, Wezel), 2 katerns
634-635. 1801-1802, in tweevoud (6 augustus 1802, Wezel), 2 katerns
636-637. 1802-1803, in tweevoud (1 juli 1803, Wezel), 2 katerns
638-639. 1803-1804, in tweevoud (26 oktober 1804, Wezel), 2 katerns
640-641. 1804-1805, in tweevoud (18 januari 1806, Hamm), 2 katerns
642-643. 1805-1806, in tweevoud, 2 katerns
644. 1806-1807, concept, 1 katern

645-647. Stukken betreffende de "Zinsenrechnung" en het aflossen van stadsschulden, 1768-1808, 1814-1816
2 pakken en 1 omslag

645. 1768-1789. 1 pak
646. 1790-1808. 1 pak
647. 1814-1816. 1 omslag

648. Stukken betreffende de deelname van de stad in de gedwongen staatslening van 1745, 1745-1747
1 omslag

649. Stukken betreffende een door burgemeester Johan Theod. Peters zonder voldoende onderpand opgenomen stadskapitaal, 1749-1751
1 omslag

650. Stukken betreffende geldleningen ten behoeve van de bezettingskosten in de zevenjarige oorlog, 1757-1773
1 omslag

651. Stukken betreffende een proces van R.K. kerk, R.K. kerkdienaren en R.K. armen te Zevenaar tegen de Magistraat, wegens achterstallige renten van een aan de stad geleend kapitaal, 1770-1772
1 omslag

652. "Acta" betreffende betalingen, gedaan uit het contingent van frs. 6400.--, door de stadskas ter dekking van de oorlogskosten in december 1813 voorgeschoten, en de omslag van dit bedrag over de ingezetenen, 1813-1814
1 bundel

N.B. Aan deze bundel ontbreken vele stukken.

653. Mandaten en kwitanties van graanleveringen, betaald uit het bedrag van 6400 frs., door de stad op last van hogerhand voorgeschoten ter ondersteuning van de gemeenten rondom Wezel liggende, 1814
1 pak

C. Stadseigendommen

654. Jaarlijkse begrotingen van bouw- en reparatiekosten van de stadseigendommen ("Bau-Etats"), 1736-1763
1 pak

N.B. De indiening van deze jaarlijkse begrotingen werd voorgeschreven bij verordening van 18 januari 1736. Na 1763 werd deze begroting verenigd met de stadsbegroting ("Cämmerey-Etat").

655. Rapport betreffende de schade aan openbare gebouwen veroorzaakt bij gelegenheid van de op 13 maart 1763 gehouden feestelijkheden ter gelegenheid van de op 15 februari 1763 te Hubertsberg tussen het koninkrijk Pruisen en het koninkrijk Frankrijk gesloten vrede, 1763
5 stukken

N.B. Bij het lossen van vreugdeschoten uit een kanon sneuvelden enkele glasruiten van het kantoor van de ontvanger. Hierbij is een verslag van de feestelijkheden gevoegd.

656. Stukken betreffende de openbare gebouwen, 1764-1811
1 omslag

657. Stukken betreffende de bouw van een nieuw raadhuis, 1782-1801
1 pak

N.B. In R.A. Kl. Encl. nr. 2885, bevindt zich een brief aan de magistraat gericht, met bijbehorende tekening van het raadhuis, van de hand van "baurat" Brix. Vergelijk ook deze band, waarin verder de correspondentie met de richter is opgenomen.

658. Stukken betreffende de verkoop van het oude raadhuis aan de Markt, de bouw van een nieuw en de huur van het huis van "Kreis-Einnehmer" Böhme in de Kerkstraat, bestemd tot tijdelijk raadhuis, 1801-1806
1 band

N.B. Deze band is niet volledig, in het begin missen enkele stukken. Het raadhuis is nooit gebouwd.

659. "Acta" betreffende de herstelling van de door de orkaan van december 1800 beschadigde portierswoningen aan de Didamse en Blekse poorten, de Blekse poort zelf, en de brug voor de Grietse poort, 1801
1 band

660. "Acta" betreffende de bouw en het onderhoud van een nieuwe portierswoning aan de Grietse poort, 1801
1 band

661. "Acta" betreffende het herstel en het onderhoud van de woning van de waagschrijver aan de Kerkpoort, 1801
1 band

D. Verpachtingen van de stadsmiddelen

662. Stukken betreffende de gronden, die de stad al voor 1500 in erfpacht had gekregen van de landsheer, maar die weer bij de Koninklijke Domeinen gevoegd worden, 1718-1723. Met retroacta van 1629-1641
1 omslag

N.B. Deze gronden, bestaande uit "vier slagen in de gemene waard", het land uit Clockenbouwing en enkele hoven voor de Blekse poort gelegen, werden ten behoeve van de stadskas verpacht.

663. Lijst van de wijn- en vettewariën- accijns, vernieuwd door de magistraat, 1649

1 stuk

664. Stukken betreffende de enquête naar het financieel beheer van de stadsmiddelen, 1662-1666
1 omslag

665. Stukken betreffende de ontduiking van het waaggeld voor tabak, 1692-1693
1 omslag

666. Stukken betreffende de bieraccijns, 1682-1755
1 omslag

667. Voorwaarden en protocollen van de verpachtingen van de stadsmiddelen, 1665-1720
1 pak

N.B. Voor de latere jaren raadpleegt men de bijlagen van de stadsrekeningen.

668. Protocollen van zittingen van de magistraat onder leiding van de "Colmnissarius loci", de verpachting van de stadsmiddelen betreffende, 1725-1767
1 pak

669-670. Stukken betreffende de verpachting van de stadsmiddelen, 1742-1768
2 pakken

669. 1742-1751

670. 1752-1768

671-672. Verpachtingen van de stadsmiddelen, meestal ten overstaan van de "Commissarius loci" en stukken in het bijzonder betreffende de waag, 1769-1812
2 pakken

671. 1769-1789

672. 1790-1812

673. Stukken betreffende de waag, 1812-1814
1 pak

674-677. Stukken betreffende de Kleefse tol en vrijstellingen van betaling van tolgeld, circa 1650-1816
4 pakken

674. Circa 1650-1722

675. 1725-1774

676. 1775-1807

677. 1808-1816

N.B. De opbrengst van deze tol werd in 1487 aan de stad geschonken bij stadsprivilege, tot onderhoud van de vestingwerken. In nummer 674 een aantal stukken, aan richter en magistraat gericht.

678. "Acta" van de magistraat betreffende het tol- en weggeld, 1801
1 band

679. Processtukken betreffende een geschil tussen de stad en de heerlijkheid Didam over het tolprivilege van de stad, 1678-1681
1 omslag

VIII. Stukken betreffende verschillende onderwerpen van overheidszorg

A. Kerkelijke zaken en -armenzorg

N.B. Volgens oud gebruik werden de rekeningen van de kerk- en armmeesters van de R.K. parochiekerk in het openbaar afgehoord ten overstaan van de magistraat. De afhoring is aangetekend met de formule: Coram magistratu, in pleno magistratu, later ook wel In Curia. Op verschillende rekeningen vóór 1640 komt de aantekening: "Voor die Stad" voor. De datum van afhoring is tussen haakjes achter het jaartal van de rekening gevoegd.

- 680-681. Rekeningen van kerkmeesters Gerrydt van Bynen en een ongenoemde, 1600-1602
2 katerns

680. 1600 (datum afhoring ontbreekt door vergaan)
681. 1602 (4 februari 1603)

N.B. De bovenzijde van deze rekeningen is door vocht beschadigd en gedeeltelijk vergaan. De naam van een van de rendanten is gebleken uit de rekening, ze staan niet op het omslag vermeld.

- 682-692. Rekeningen van kerkmeesters Gerrydt van Bynen en Jan Everwyns, 1603-1613
11 katerns

682. 1603 (5 januari 1604)
683. 1604 (5 januari 1605)
684. 1605 (4 januari 1606)
685. 1606 (5 januari 1607)
686. 1607 (9 januari 1608)
687. 1608 (21 januari 1609)
688. 1609 (5 januari 1610)
689. 1610 (5 januari 1611)
690. 1611 (14 januari 1612)
691. 1612 (7 januari 1613)
692. 1613 (9 januari 1614)

N.B. Alle rekeningen, uitgezonderd inv. nr. 685, zijn aan de bovenzijde door vocht beschadigd en gedeeltelijk vergaan. De namen van de rendanten zijn alleen op de omslagen van de inv. nrs. 688 en 689 aangetekend, verder zijn ze afgeleid uit de rekeningen.

- 693-697. Rekeningen van kerkmeesters Johan van Lendt en Wessell Heinnen, 1613-1618
5 katerns

693. 1613 (9 januari 1614)
694. 1615 (niet afgehandeld)
695. 1616 (18 januari 1617)
696. 1617 (5 januari 1618)
697. 1618 (5 januari 1619)

N.B. De rekening van 1614 ontbreekt. De namen van de rendanten zijn niet op de omslag van inv. nr. 693 aangetekend.

698-700. Bijlagen tot de in inv. nrs. 693-697 genoemde rekeningen van kerkmeesters Johan van Lendt en Wessell Heinnen, 1615-1618
3 omslagen

698. 1615
699. 1617
700. 1618

N.B. Niet volledig. Bijlagen bij andere rekeningen ontbreken.

701. Rekening van kerkmeesters Johan van Lendt en Johan Buidberg, 1619 (4 januari 1620)
1 katern

N.B. Aan de bovenzijde door vocht gedeeltelijk vergaan.

702-704. Rekeningen van kerkmeesters Jan Bloemers en Lambert Bernincxs, 1630-1633
3 katerns

702. 1630 (8 januari 1631)
703. 1631 (10 januari 1632)
704. 1633 (5 januari 1634)

N.B. Deze rekeningen zijn aan de bovenzijde door vocht vergaan; nummer 704 is bovendien door muizenvraat ernstig beschadigd.

705. Bijlagen tot de verloren rekening van 1632 van kerkmeesters Jan Bloemers en Lambert Bernincxs
1 omslag

N.B. Bijlagen tot de andere rekeningen zijn verloren.

706. Rekening van kerkmeesters Jan Bloemers en Jan Lipperts, 1634 (5 januari 1635)
1 katern

N.B. Aan de bovenzijde door vocht gedeeltelijk vergaan.

707-708. Rekeningen van kerkmeesters Gijsbert van de Veldt en Johan Lippers, 1635-16360
2 katerns

707. 1635 (5 januari 1636)
708. 1636 (5 januari 1637)

N.B. Aan de bovenzijde door vocht beschadigd.

709-710. Rekeningen van kerkmeester Jan Michels (even jaren), 1640-1644
2 katerns

709. 1640 (5 januari 1641)
710. 1644 (7 januari 1645)

N.B. Aan de bovenzijde door vocht beschadigd. De rekening van 1642 is verloren. Inv. nr. 709 is zeer beschadigd door muizenvraat.

711. Bijlage tot de rekening van 1644 van kerkmeester Jan Michels
1 stuk

N.B. Andere bijlagen zijn verloren.

- 712-715. Rekeningen van kerkmeester Herman Heyendael (oneven jaren), 1643-1649
4 katerns

712. 1643 (5 januari 1644)
713. 1645 (5 januari 1646)
714. 1647 (5 januari 1648)
715. 1649 (5 januari 1650)

N.B. Aan de bovenzijde door vocht beschadigd.

716. Bijlagen tot de in inv. nr. 715 genoemde rekening van 1649 van kerkmeester Herman Heyendael
1 omslag

N.B. Bijlagen over de andere jaren zijn niet aanwezig.

- 717-718. Rekeningen van kerkmeester Arnoldt van de Velde (oneven jaren), 1651-1653
2 katerns

717. 1651 (5 januari 1652)
718. 1653 (5 januari 1654)

N.B. De rekening over 1653 is afgelegd door Nicolaas Schaep weduwe van de overleden kerkmeester A. v.d.Velde. Deze rekening is aan de bovenzijde door vocht vergaan.

- 719-722. Rekeningen van kerkmeester Jan Michels (even jaren), 1652-1658
4 katerns

719. 1652 (6 januari 1653)
720. 1654 (5 januari 1655)
721. 1656 (5 januari 1657)
722. 1658 (4 januari 1659)

N.B. De rekening van 1652 is aan de bovenzijde door vocht beschadigd. De rekeningen van deze kerkmeester over de even jaren 1646-1650 zijn verloren.

723. Bijlagen tot de in inv. nr. 720 genoemde rekening van 1654 van kerkmeester Jan Michels
1 omslag

N.B. Bijlagen tot de andere rekeningen zijn niet meer aanwezig.

- 724-726. Rekeningen van kerkmeester Ariaen d'Haes (oneven jaren), 1655-1659
3 katerns

724. 1655 (5 januari 1656)
725. 1657 (5 januari 1658)
726. 1659 (5 januari 1660)

727-729. Rekeningen van kerkmeester Jan Lipperts (even jaren), 1670-1674
3 delen

727. 1670 (5 januari 1671)

728. 1672 (5 januari 1673)

729. 1674 (5 januari 1675)

730-733. Rekeningen van kerkmeester Maes Michels (oneven jaren), 1671-1677
4 delen

730. 1671 (5 januari 1672)

731. 1673 (5 januari 1674)

732. 1675 (4 januari 1676)

733. 1677 (5 januari 1678)

734-738. Rekeningen van kerkmeester Jan van Lendt (even jaren), 1678-1686
5 delen

734. 1678 (5 januari 1679)

735. 1680 (4 januari 1681)

736. 1682 (5 januari 1683)

737. 1684 (5 januari 1685)

738. 1686 (4 januari 1687)

739-741. Rekeningen van kerkmeester Johan Schaep (oneven jaren), 1679-1683
3 delen

739. 1679 (5 januari 1680)

740. 1681 (5 januari 1682)

741. 1683 (7 januari 1684)

742-743. Rekeningen van kerkmeester Herman Johan Onstein (oneven jaren), 1685-1687
2 delen

742. 1685 (5 januari 1686)

743. 1687 (5 januari 1688)

744. Rekening van kerkmeester Alardt van de Velde over het jaar 1688 (5 januari 1689)
1 deel

745. Rekening van kerkmeester Henrick Becher over het jaar 1689 (5 januari 1690)
1 deel

746. Bijlagen tot de in inv. nr. 745 genoemde rekening van kerkmeester Henrick Becher over 1689
1 omslag

746a-748. Rekeningen van kerkmeester Maes Michels (even jaren), 1700-1704
3 delen

746a. 1700 (5 januari 1701)

747. 1702 (5 januari 1703)

748. 1704 (5 januari 1705)

N.B. De laatste rekening over 1704 is afgelegd door de erven van de overleden rendant.

749-751. Rekeningen van kerkmeester Herman Lippert (oneven jaren), 1701-1703
3 delen

749-750. 1701, in tweevoud (5 januari 1702)

N.B. Een van deze exemplaren is defect.

751. 1703 (5 januari 1704)

752-755. Rekeningen van kerkmeester Albert Holthuys (oneven jaren), 1705-1711
4 delen

752. 1705 (5 januari 1706)

753. 1707 (5 januari 1708)

754. 1709 (4 januari 1710)

755. 1711 (5 januari 1712)

756. Bijlage tot de in inv. nr. 753 genoemde rekening van kerkmeester Albert Holthuys, 1707
1 stuk

757. Rekening van kerkmeester Herman Lippert over 1706 (5 januari 1707)
1 deel

758. Bijlage tot de in inv. nr. 757 genoemde rekening van kerkmeester Herman Lippert over 1706
1 stuk

759-761. Rekeningen van kerkmeester Arndt Peters (even jaren), 1708-1712
3 delen

759. 1708 (5 januari 1709)

760. 1710 (5 januari 1711)

761. 1712 (5 januari 1713)

762-763. Bijlagen tot de in inv. nrs. 759-761 genoemde rekeningen van kerkmeester Arndt Peters,
1708-1712
1 omslag en 1 stuk

762. 1708. 1 stuk

763. 1712. 1 omslag

N.B. Andere bijlagen tot deze rekeningen zijn niet aangetroffen.

764-766. Rekeningen van kerkmeester Peter Heynen (oneven jaren), 1713-1715
3 delen

764-765. 1713, in tweevoud (5 januari 1714)

766. 1715 (6 januari 1716)

N.B. Deze rekening is door muizenvraat ernstig beschadigd.

767-768. Bijlagen tot de in inv. nrs. 764-766 genoemde rekeningen van kerkmeester Peter Heynen,
1713-1715

2 omslagen

767. 1713

768. 1715

769-773. Rekeningen van kerkmeester Derk Offerman (even jaren), 1718-1728

5 delen

769. 1718 (7 januari 1721)

770. 1720 (10 januari 1721)

771. 1724 (5 januari 1725)

772. 1726 (4 januari 1727)

773. 1728 (5 januari 1729)

N.B. De rekening over 1722 van deze kerkmeester is verloren.

774-778. Bijlagen tot de in inv. nrs. 769-773 genoemde rekeningen van kerkmeester Derk Offerman,

1718-1728

5 omslagen

774. 1718

775. 1720

776. 1724

777. 1726

778. 1728

779. Bijlage tot de verloren rekening over 1719 van een onbekende kerkmeester

1 stuk

780-783. Rekeningen van kerkmeester Dr. Johannes Boom (oneven jaren), 1721-1725

4 delen

780. 1721 (5 januari 1722)

781-782. 1723, in tweevoud (5 januari 1724)

783. 1725 (5 januari 1726)

784-786. Bijlagen tot de in inv. nrs. 780-183 genoemde rekeningen van kerkmeester Dr. Johannes

Boom, 1721-1725

3 omslagen

784. 1721

785. 1723

786. 1725

787-790. Rekeningen van kerkmeester Gysbert van de Velde (oneven jaren), 1727-1737

4 delen

787. 1727 (5 januari 1728)

788. 1731 (5 januari 1732)

789. 1735 (5 januari 1736)

790. 1737 (9 januari 1738)

N.B. De rekeningen over de jaren 1729 en 1733 van deze kerkmeester zijn verloren.

791-794. Bijlagen tot de in inv. nrs. 787-790 genoemde rekeningen van kerkmeester Gysbert van de Velde, 1727-1737

4 omslagen

791. 1727

792. 1731

793. 1735

794. 1737

795-802. Rekeningen van kerkmeester Arnold van de Sande (even jaren), 1730-1742

8 delen

795. 1730 (5 januari 1731)

796. 1732 (5 januari 1733)

797. 1734 (5 januari 1735)

798. 1736 (5 januari 1737)

799. 1738 (5 januari 1739)

800-801. 1740, in tweevoud (5 januari 1741)

802. 1742 (28 april 1743)

N.B. In nrs. 800-801 komt achterin een rekening voor betreffende het Armenhuis in de Kerkstraat.

803-807. Bijlagen tot de in inv. nrs. 795-802 genoemde rekeningen van kerkmeester Arnold van de Sande, 1732-1742

5 omslagen

803. 1732

804. 1736

805. 1738

806. 1740

807. 1742

N.B. De bijlagen over de jaren 1730 en 1734 zijn verloren gegaan.

808. Bijlagen bij de rekening van kerkmeester Arnold van de Sande betreffende het Armenhuis, 1740

1 omslag

809. Rekening van kerkmeester Nicolaes Vermeer over het jaar, 1743 (14 januari 1744)

1 deel

N.B. De rekeningen over 1739 en 1741 zijn verloren.

810. Bijlagen tot de in inv. nr. 809 genoemde rekening van Nicolaes Vermeer over 1743

1 omslag

811-812. Rekeningen van kerkmeester Jacob Pleunissen (even jaren), 1744-1746

2 delen

811. 1744 (5 januari 1745)

812. 1746 (18 januari 1747)

813. Bijlagen tot de in inv. nr. 811 genoemde rekening van kerkmeester Jacob Pleunissen over 1744
1 omslag

N.B. Bijlagen over het jaar 1746 zijn niet aanwezig.

814. Rekening van kerkmeester Arnold Tack over het jaar 1747 (5 januari 1748)
1 deel

N.B. De rekening over het jaar 1745 is verloren.

815. Bijlagen tot de in inv. nr. 814 genoemde rekening van kerkmeester Arnold Tack over 1747
1 omslag

- 816-819. Rekeningen van kerkmeester Christoffel Offerman, 1748-1752
4 delen

816. 1748 (3 januari 1750)
817. 1749 (10 januari 1750)
818. 1751 (5 januari 1752)
819. 1752 (5 januari 1753)

NB. De rekening over het jaar 1750 van deze kerkmeester is verloren.

- 820-824. Bijlagen tot de in inv. nrs. 816-819 genoemde en verloren rekeningen van kerkmeester Christoffel Offerman, 1748-1752
5 omslagen

820. 1748
821. 1749
822. 1750
823. 1751
824. 1752

- 825-828. Rekeningen van kerkmeester Arnold Tack, 1753-1755
4 delen

825. 1753 (5 januari 1754)
826-827. 1754, in tweevoud (5 januari 1755)
828. 1755 (21 mei 1756)

- 829-831. Bijlagen tot de in inv. nrs. 825-828 genoemde kerkrekeningen van kerkmeester Arnold Tack, 1753-1755
3 omslagen

829. 1753
830. 1754
831. 1755

832. Rekening van kerkmeester Antonie Nierman over 1756 (5 januari 1758)
1 deel

833. Bijlagen tot de in inv. nr. 832 genoemde rekening van kerkmeester Antonie Nierman, 1756
1 omslag
834. Bijlagen tot de verloren kerkrekening van wijlen pastoor Philippus van der Veecken, afgelegd door Ferdinand van der Veecken, 1758
1 omslag
835. Bijlagen tot de verloren rekening van kerkmeester Ferdinand van der Veecken, 1759
1 omslag
- 836-838. Rekeningen van kerkmeester Christiaan Pelgrom, 1766-1768
3 delen
836. 1766 (31 januari 1771)
837. 1767 (31 januari 1771)
838. 1768 (23 februari 1776)
- 839-841. Bijlagen tot de in inv.nrs. 836-838 genoemde rekeningen van kerkmeester Christiaan Pelgrom, 1766-1768
3 banden
839. 1766
840. 1767
841. 1768
- 842-849. Rekeningen van kerkmeester Jan Burgers, 1769-1774
8 delen
842. 1769 (22 maart 1771)
843. 1770 (21 maart 1772)
844. 1771 (niet afgehoord)
845. 1772 (niet afgehoord)
846-847. 1773, in tweevoud (26 maart 1776)
848-849. 1774, in tweevoud (6 september 1776)
- 850-854. Bijlagen tot de in inv. nrs. 842-849 genoemde kerkrekeningen van kerkmeester Jan Burgers, 1769-1774
5 banden
850. 1769
851. 1771
852. 1772
853. 1773
854. 1774
- N.B. De bijlagen tot de rekening van 1770 ontbreken.*
- 855-859. Bijlagen tot de in inv. nrs. 850-854 genoemde armenrekeningen van kerkmeester Jan Burgers, 1769-1774
5 banden

855. 1769
856. 1771
857. 1772
858. 1773
859. 1774

N.B. De bijlagen tot de rekening van 1770 ontbreken. Hoewel de kerk- en armenrekeningen in hetzelfde deel (nrs. 842-849) zijn opgenomen, zijn de bijlagen naar de rekeningen gescheiden en in banden verenigd.

860. Rekening van kerkmeester ad interim pastoor Willem Theben, over het jaar 1776 (16 mei 1777)
1 deel

861-862. Kerkrekeningen van kerkmeester pastoor Willem Theben, 1803-1804
2 katerns

861. 1803 (14 oktober 1809)
862. 1804 (14 oktober 1809)

N.B. De rekeningen zijn afgelegd door de executeur-testamentair van wijlen pastoor W. Theben.

863-864. Bijlagen tot de in inv. nrs. 861-862 genoemde kerkrekeningen van kerkmeester pastoor Willem Theben, 1803-1804
2 banden

863. 1803
864. 1804

865-866. Armenrekeningen van kerkmeester pastoor Willem Theben, 1803-1804
2 katerns

865. 1803 (17 oktober 1809)
866. 1804 (17 oktober 1809)

N.B. De rekeningen zijn afgelegd door de executeur-testamentair van wijlen pastoor W. Theben.

867-868. Bijlagen tot de in inv. nrs. 865-866 genoemde armenrekeningen van kerkmeester pastoor Willem Theben, 1803-1804
2 banden

867. 1803
868. 1804

869. Stukken betreffende de bemoeïingen van de magistraat met de rekeningen van de R.K. parochiekerk en de armenrekeningen, 1665-1805
1 pak

870. "Acta" betreffende de afhoring van de kerk- en armenrekeningen, 1770-1776
1 band

N.B. Betreft de rekeningen van 1758-1770. Voorin een inhoudsopgave.

871. Instructie voor de Katholieke Kerk- en Armenmeester te Zevenaar, betreffende de inrichting van de administratie, 1771
2 stukken

N.B. Opgesteld in opdracht van de regering te Kleef door de commissaris R. Kelderman, burgemeester van Emmerik.

872. Stukken betreffende een enquête naar het collatierecht van de magistraat, 1789
2 stukken
873. Stukken betreffende een geschil over de vicarie van de familie Peters te Zevenaar tussen de vicaris J. Dieker en de collator schepen A.H. Heynen, 1809-1810
1 omslag
874. Stukken betreffende kerkelijke belastingen, 1809-1810
1 omslag
875. Stukken betreffende het onderhoud van de kerkgebouwen, 1809
1 omslag
876. Stukken betreffende de restitutie van de kerken, 1808-1810
1 omslag

B. Armenzorg, voor zoverre van stads- of staatswege uitgeoefend

877. Stukken betreffende de algemene armenzorg, in zoverre daarin van regeringswege werd voorzien, 1716-1807
1 pak
878. Lijst van houtuitdelingen aan behoeftigen, 1795
1 deel
879. Stukken betreffende de gestichten voor liefdadigheid en de ondersteuning van behoeftigen, 1808-1815
1 pak
880. Stukken betreffende een fiscale boete, door de Fiscaal der Middelen te Lande toegewezen aan de Zevenaarse armen, 1810-1811
1 omslag
881. Stukken betreffende de banken van lening, 1788-1801
2 stukken

C. Weeshuis

N.B. De administratie van het weeshuis werd door een "weesmeester" gevoerd, welke titel in 1798 in onbruik raakte, omdat burgemeester Bötticher zich meestal "administrateur" noemde. De rekeningen van deze functionarissen werden door de magistraat afgehoord, en sinds 1770 ook door de regering te Kleef. Op dezelfde wijze als hierboven bij de stads- en "Zinsen"-rekeningen is geschetst, ontving de magistraat van deze regering "Notaten", die beantwoord teruggezonden moesten worden. Er is echter geen spoor gevonden dat ook de "Commissarius loci" deze rekeningen voor akkoord moest tekenen, zodat hier de afhoring in twee etappes plaats vond. Door de bijvoeging "Kleef" is aangeduid, dat een bewaard

gebleven rekening beide etappes heeft gepasseerd, op de overige staat slechts de afhoring door de magistraat genoteerd. De "Notaten" en hun beantwoording zijn verenigd met andere stukken betreffende het financieel beheer in de "Stukken betreffende de rekeningen van het weeshuis. De einddatum van deze afdeling is gesteld op 1818, toen de administrateur Bötticher werd vervangen, en de naam van het weeshuis gewijzigd werd in Weezenfonds, aangezien de wezen voortaan in gezinsverpleging werden opgenomen, en dus het eigenlijke weeshuis ophield te bestaan.

882. Rekening van weesmeester wijlen (Meinardus Wilhelmus) Sommerhoff, 1751
1 deel

N.B. Door de magistraat afgehoord 3 januari 1754, en afgelegd door de weduwe von Gimborn als erfgename van de overledene. Zeer door vocht beschadigd.

883. Register van uitgaven van weesmeester (Johan van) Vogelpoel, 1760
1 katern

- 884-909. Rekeningen van weesmeester (Johan van) Vogelpoel, 1767-1783
26 delen

- 884. 1767 (25 januari 1768)
- 885. 1768 (20 oktober 1769)
- 886. 1770 (3 april 1771)
- 887. 1771 (2 april 1773)
- 888-889. 1772, in tweevoud (3 juni 1779, Kleef)
- 890-891. 1773, in tweevoud (3 juni 1779, Kleef)
- 892-894. 1774, in drievoud (3 juni 1779, Kleef)
- 895-896. 1775, in tweevoud (3 juni 1779, Kleef)
- 897-899. 1776, in drievoud (3 juni 1779, Kleef)
- 900-902. 1777, in drievoud (3 juni 1779, Kleef)
- 903-904. 1778, in tweevoud (2 oktober 1780, Kleef)
- 905. 1779 (25 augustus 1780)
- 906. 1780 (23 oktober 1781, Kleef)
- 907. 1781 (20 oktober 1786)
- 908. 1782 (18 oktober 1786)
- 909. 1783 (afgehoord Kleef, zonder datum)

N.B. De rekening over 1769 is verloren.

- 910-925. Bijlagen tot de in inv. nrs. 884-80 genoemde (en verloren) rekeningen van weesmeester Johan (van) Vogelpoel, 1767-1783
4 omslagen en 12 banden

- 910. 1767. 1 omslag
- 911. 1768. 1 omslag
- 912. 1769. 1 band
- 913. 1770. 1 band
- 914. 1771. 1 band
- 915. 1773. 1 band
- 916. 1774. 1 band
- 917. 1775. 1 band
- 918. 1776. 1 band

N.B. Zwaar beschadigd door muizenvraat.

- 919. 1777. 1 omslag
- 920. 1778. 1 band

921. 1779. 1 band
922. 1780. 1 band
923. 1781. 1 band
924. 1782. 1 band
925. 1783. 1 band

N.B. De bijlagen over 1772 ontbreken.

926-944. Rekeningen van weesmeester Winand (van) Vogelpoel, 1784-1797
19 delen

926-927. 1784, in tweevoud (3 augustus 1791, Kleef)
928-929. 1785, in tweevoud (3 augustus 1791, Kleef)
930-931. 1786, in tweevoud (3 augustus 1791, Kleef)
932. 1787, in tweevoud (20 november 1788)
933-934. 1788, in tweevoud (27 november 1795, Kleef)
935. 1789 (27 november 1795, Kleef)
936-937. 1790, in tweevoud (27 november 1795, Kleef)
938. 1791 (27 november 1795, Kleef)
939. 1792 (8 december 1797)
940. 1793 (8 december 1797)
941. 1794 (8 december 1797)
942. 1795 (8 december 1797)
943. 1796 (8 december 1797)
944. 1797 (14 december 1798)

945-958. Bijlagen tot de in inv. nrs. 926-944 genoemde rekeningen van weesmeester Winand (van)
Vogelpoel, 1784-1797
14 banden

945. 1784
N.B. Door vocht zeer geleden.
946. 1785
947. 1786
948. 1787
949. 1788
950. 1789
951. 1790
952. 1791
953. 1792
954. 1793
955. 1794
956. 1795
957. 1796
958. 1797

959-979. Rekeningen van administrateur burgemeester Gotthold Friedrich Ludwigh Bötticher, 1798-
1818
21 delen

959. 1798 (24 oktober 1799)
960. 1799 (9 februari 1801)

961. 1800 (9 februari 1801)
962. 1801 (30 september 1802)
963. 1802 (7 februari 1803)
964. 1803 (18 oktober 1805)
965. 1804 (25 september 1805)
966. 1805 (18 april 1807)
967. 1806 (18 april 1807)
968. 1807 (28 december 1808)
969. 1808 (9 november 1809)
970. 1809 (17 oktober 1810)
971. 1810 (23 februari 1811)
972. 1811 (25 september 1812)
973. 1812 (15 november 1815)
974. 1813 (15 november 1815)
975. 1814 (15 november 1815)
976. 1815 (gemeenteraad 6 mei 1819)
977. 1816 (gemeenteraad 6 mei 1819)
978. 1817 (gemeenteraad 6 mei 1819)
979. 1818 (gemeenteraad 6 mei 1819)

980-998. Bijlagen tot de in inv. nrs. 959-979 genoemde rekeningen van administrateur burgemeester
Gotthold Friedrich Ludwich Bötticher, 1798-1818
19 banden

980. 1798
981. 1799
982. 1800
983. 1801
984. 1802
985. 1803
986. 1804
987. 1807
988. 1808
989. 1809
990. 1810
991. 1811
992. 1812
993. 1813
994. 1814
995. 1815
996. 1816
997. 1817
998. 1818

N.B. De bijlagen van de jaren 1805 en 1806 vindt men in inv. nr. 1004.

999. Stukken betreffende de rekeningen van het weeshuis, 1624-1811
1 pak

1000-1004. "Acta wegen Revision der Sevenarische Armen Waisen Hausz Rechnungen, 1767-1808
5 banden

1000. 1767-1779 (opschrift "1769/70 bis 1777")

N.B. Deze band is losgeraakt en door vocht beschadigd. Van de genummerde stukken (laatste is nr. 68) ontbreken de nummers 55, 56, 57, 58.

1001. 1780-1793 (opschrift "1778 bis 1787")

1002. 1795-1798 (opschrift "1788 bis 1797")

1003. 1799-1805 (opschrift "1798 bis 1804")

1004. 1807-1808 (opschrift "1805 und 1806")

N.B. In deze band zijn o.a. gebonden de bijlagen tot de rekeningen van 1805 en 1806.

1005. Stukken betreffende een enquête naar de financiële toestand van het weeshuis, 1767-1770
1 omslag
1006. Protocollen van verpachting van de weeshuis landerijen, 1771-1810
1 omslag
1007. Bestek (met tekeningen) voor de bouw van een nieuw weeshuis, 1809-1810
1 omslag
1008. Stukken betreffende de sollicitatie van Winand Vogelpoel naar de betrekking van weesmeester, 1788
1 omslag
1009. Stukken betreffende de sollicitatie van J.H. van Ditzhuysen naar de vacante weesmeestersplaats, 1791
1 omslag
1010. Inventaris van de nalatenschap van Bernd Torck, kostkoper in het weeshuis, 1801
1 omslag

D. Onderwijs

1011. Ordonnantien, enquêtes en rapporten betreffende het onderwijs, 1787-1815
1 pak
1012. Stukken betreffende de Franse school, 1776-1778
2 stukken

N.B. Er is blijkbaar korte tijd een particuliere Franse school geweest in de stad.

1013. Stukken betreffende tractementen van kerkedienaren en schooldienaren, betaald uit 's Rijks kas, 1808-1816
1 pak

E. Openbare Werken

1014. Rekeningen van reparaties van de stadspotten, later van de stadspompen, en reparaties van deze bedragen over de putgenoten (putcedullen), 1707-1805
1 pak

- 1015-1017. Stukken betreffende het onderhoud van de stadsgrachten, de poorten met de daarvoor

liggende bruggen en de steenwegen daarvoor en door de stad, 1651-1816
3 pakken

1015. 1651-1768

1016. 1769-1789

1017. 1790-1816

1018. Lijsten van de onderhoudsplichtigen tot de stadsgracht, circa 1650-1797
1 omslag

1019. Protocollen over de jaarlijkse schouwen van straten, grachten, schoorstenen e.d., 1712-1777
1 omslag

N.B. Deze protocollen zijn niet te splitsen.

1020. Aanbesteding van het bestraten van de Grietse straat aan een aantal niet genoemde stratemakers, ten overstaan van schepenen en een aantal met name genoemde burgers, 1619
1 stuk

1021. Bestekken, rekeningen en andere stukken betreffende de bestrating van de hoofdstraten, 1771-1780
1 pak

1022. Stukken betreffende de spoorbreedte van wagens en karren, 1765-1794
1 omslag

N.B. Er was een vaste spoorbreedte voorgeschreven, in verband met het onderhoud van de wegen.

F. Nijverheid, handel en verkeer

1. Algemeen

1023. Stukken betreffende de bevordering van handel en nijverheid in het algemeen, 1717-1813
1 pak

1024. (Jaarlijkse) rapporten betreffende de toestand van de steden, 1765-1800
1 omslag

N.B. Niet volledig. In deze rapporten zijn rubrieken betreffende bronnen van inkomsten, aanwezige industrie, handel, alsmede een rubriek, waarin de rapportgever adviezen tot verbetering van de toestand kenbaar kon maken.

1025. Mededelingen, enquêtes en andere stukken betreffende verschillende takken van nijverheid ("Manufacturen und Fabriquen", "Fabrieken en trafieken"), 1718-1814
1 pak

1026. Stukken betreffende eventuele gegadigden voor premies, uitgelooft van regeringszijde ter bevordering van handel en nijverheid, 1770-1804
1 pak

1027. Stukken betreffende brouwerijen en branderijen, 1720-1807

1 pak

1028-1029. Stukken betreffende de verplichte afname van steenkolen uit het graafschap Marck en het verbod van invoer van vreemde steenkolen, 1756-1807

2 pakken

1028. 1756-1775

1029. 1778-1807

1030. Enquêtes naar het graven van turf, 1764-1787

2 stukken

1031. Wettelijke bepalingen en afkondigingen betreffende de handel in huiden en leder, 1779-1802

1 omslag

1032. Enquête naar de zogenaamde "Infamie" van het vildersambt, 1805

3 stukken in omslag

1033. Stukken betreffende de inlossing van de te Hamburg in beslag genomen Engelse waren, bestemd voor kooplieden en fabrikanten uit het groothertogdom Berg, 1806-1807

1 omslag

1034. Verordening betreffende de Rijnscheepvaart, 1807

1 stuk

1035. Stukken betreffende de door onderdanen uitgezette kapitalen in de Verenigde Nederlanden, 1751

1 omslag

1036. Stukken betreffende het bankwezen en de fondsenhandel ("Kredit-Sachen"), 1750-1812

1 omslag

1037. Stukken betreffende de markten, 1732-1811

1 omslag

1038. Stukken betreffende de vestiging van herbergiers en de bediening van reizigers tegen redelijke prijzen, 1717

2 stukken

2. Gilden

N.B. Gildearchieven zijn niet bewaard gebleven. De gilden ("Innungen") hadden trouwens weinig zelfstandigheid, want de burgemeester was oppergildemeester van alle aanwezige gilden, als commissaris daartoe door de regering in Kleef aangewezen.

1039. Gildebrief van het schoenmakersgilde, 1639 (18e eeuws afschrift, wellicht vertaling in het Duits)

1 katern

1040. Gildebrief van het gilde van de "Vasbenderen, Timmer-, Kisten-, Steen- en Metzelaars Ambagts Lieden, als ook Leijendekkers, Rademakers, Glaasemakers en Wijlenmakers", 1640

Twee 18e eeuwse afschriften, één 18e eeuwse vertaling in het Duits
3 katerns

N.B. In dit gilde zijn alle handwerkslieden verenigd, die gebruik maken van scherpe werktuigen.

1041. Gildebrief van het linnenweversgilde, 1641. Met een uitbreiding van 1670 (authentiek afschrift, gedateerd 19 februari 1742)

N.B. Van alle bovenstaande gilden worden in de brieven geen schutpatronen genoemd.

- 1042-1044. Stukken betreffende het gildewezen en het verbod van de uitoefening van het handwerk op het platteland, 1704-1808
3 pakken

1042. 1704-1768

1043. 1769-1793

1044. 1794-1808

1045. Stukken betreffende de "corporaties van handwerkslieden" (de vroegere gilden), 1808-1811
1 omslag

1046. Stukken betreffende het overtreden van de gildebepalingen bij de bouw van een huis voor baron von Schwedler, 1790-1791
1 omslag

N.B. Baron von Schwedler maakte gebruik van enige uitheemse handwerkslieden.

G. Landbouw en veeteelt

1047. Stukken ter bevordering van landbouw en veeteelt, 1765-1816
1 omslag

N.B. Hierbij zijn gevoegd de vergunningen tot het uitoefenen van "het beroep van "paardedoktor".

1048. Stukken betreffende de ontginning van woeste gronden, 1810
1 omslag

1049. "Produkten-Tabelle". Jaarlijkse rapporten over de opbrengst van landbouw en nijverheid, 1786-1805
1 pak

1050. Enquête naar de graanopbrengst en het graanverbruik, 1788
1 omslag

1051. Periodieke rapporten betreffende de stand van de landbouwproducten, 1811-1813
1 omslag

N.B. Zie voor voorgaande jaren inv. nr. 1049.

1052. Enquête naar de graanprijzen in de jaren 1784-1796, 1796
3 stukken

1053. Verordeningen en andere stukken betreffende het maalloon van granen, 1808-1811
1 omslag

N.B. Het zogenaamde "molsteren", tot dan in gebruik, werd afgeschaft.

1054. Stukken betreffende de aan Derck van Loewen en Peter Jochums verleende volmachten tot in- en verkoop van koren gedurende de graanschaarste; en de beschuldigingen van fraude hierbij gepleegd, 1771-1772
1 omslag

1055. Stukken omtrent bestrijdingsmaatregelen van dieren en planten, schadelijk voor landbouw en veeteelt, 1751-1816
1 omslag

1056. Rapporten en andere stukken betreffende de bevordering van de hopteelt, 1743-1800
1 omslag

N.B. Bij circulaire van 4 mei 1743 werd de aanleg van hoptuinen aanbevolen en een jaarlijks rapport ingewacht.

1057. Stukken ter bevordering van de zijdeteelt en de verplichte aanplant van moerbeibomen, 1746-1799
1 pak

1058. Stukken betreffende de tabakscultuur, 1747-1766, 1812-1816
1 omslag

1059. Stukken betreffende de aanplant van houtgewassen, waaronder vruchtbomen, 1754-1799
1 omslag

1060. Enquête naar het jaarlijks houtverbruik, 1799-1800
1 omslag

1061. Stukken ter bevordering van de bijenteelt, 1764-1807
1 omslag

1062. Stukken betreffende de "Bosmarken", 1807-1808
1 omslag

1063. Stukken betreffende de verplichte aanplant van suikerbieten, 1812-1813
1 omslag

1064. Stukken betreffende veetellingen (schapen, rundvee, paarden), 1717-1814
1 pak

N.B. Tot en met het jaar 1746 werden deze lijsten gezamenlijk door stad en ambt ingeleverd.

1065. "Acta" betreffende de veetellingen, 1786-1805
1 bundel

N.B. Verschillende jaren ontbreken. Bijgevoegd is de balans over 1786-1797.

1066. Stukken betreffende de bestrijding van veeziekten, 1791-1814

1 pak

N.B. Vergelijk ook de inv. nrs. 1388-1394.

1067. "Acta" betreffende de te nemen maatregelen tegen de veeziekte, 1796-1798
1 band

1068. Plan (van de hand van F.F.W. Böhme) tot het oprichten van een maatschappij voor
veeverzekering, 1797
1 katern

H. Jacht en visserij

1069. Verordeningen en andere stukken betreffende de jacht en de visserij, 1751-1816
1 pak

1070. "Actes de la Mairie de Z." betreffende de jacht en het bezit van jachtgeweren, 1811-1813
1 band

1071. Stukken betreffende de bescherming van vogels, 1801-1807
2 stukken

I. Openbare orde en veiligheid

1072-1073. Maatregelen in het belang van de openbare veiligheid, grotendeels tegen vagebonden en
misdadigers, 1722-1815
2 pakken

1072. 1722-1797

1073. 1798-1815

1074. Stukken betreffende de aanstelling van een tweede nachtwaker en de omslag van zijn salaris
over de inwoners, 1788-1794
1 omslag

1075. Stukken betreffende de "Landhusaren" van 1797 en de "Gens d'armes" van 1807, 1797-1807
1 omslag

*N.B. De taak van deze ambtenaren kwam overeen met die van de Nederlandse Maréchaussee voor het
jaar 1940.*

1076. "Acta" betreffende de Veiligheidscommissie te Bochum en de daarheen te vervoeren
vagebonden en bedelaars, 1801-1802
1 band

1077. Lijsten van vreemdelingen, die overnacht hebben in het logement "de Rode Leeuw", 1809
1 omslag

1078. Signalementen van voortvluchtigen en vermisten, 1814-1816
1 pak

1079. Lijst van signalementen van voortvluchtigen, vanaf 18 juni 1815, 1815-1816
1 deel
1080. Stukken betreffende de bevalling en de dood van zwerfster Anna Catharina Nobelsberg en het door haar nagelaten kind, 1728
1 omslag
1081. Maatregelen tegen de verspreiding van opzettelijk valse geruchten, het opruien tot opstand e.d., 1792-1803
1 omslag
1082. Verboden van vestiging van personen en verboden van geschriften, in verband met de politieke toestand, 1794-1815
1 omslag
1083. Stukken betreffende de schutterijen, alsmede verbod van nutteloos lossen van schoten op Nieuwjaar, bij bruiloften, processies e.d., en verboden tot wapendragen, 1715-1816
1 omslag
1084. Stukken inzake het onderzoek tegen de ritmeester von Carnap, die het verbod tot "nutteloos lossen van schoten" overtreden had, 1756-1757
1 omslag
1085. Stukken betreffende het verbod van toneelspel, poppenspelen, "Gauklerey", enz. en de ontheffingen van dit verbod, 1753-1807
1 omslag
1086. Verordeningen tegen hazardspelen, 1763-1787
1 omslag
1087. Stukken betreffende het verbod van legaten aan kloosters en instellingen van gelijke aard, van volksgebruiken als b.v. klokkluiden bij begrafenissen (zogenaamde "Bestrijding van bijgeloof"), 1753-1807
1 omslag
1088. Aanschrijving betreffende het dragen van "portepées" bij uniformkleding door daartoe berechtigde personen, 1800
1 stuk
1089. Voorschriften betreffende het dragen van de nationale cocarde, 1806
2 stukken
1090. Stukken betreffende de stadsgevangenis en het bewaren van verdachte personen, 1787-1816
1 omslag
1091. Periodieke rapporten betreffende de door de magistraat opgelegde boeten ("Polizeystrafen"), 1786-1808
1 omslag

N.B. Bij ampliatio van het stadsprivilegie in 1666 had de magistraat de bevoegdheid verkregen geschillen te berechten door het opleggen van boeten.

1092. Stukken betreffende de verordening op het dienstpersoneel ("Gesinde-Ordnung"), 1751-1804
1 omslag
1093. Verordening betreffende de veiligheidsmaatregelen bij het verzenden van kruit, 1799
1 stuk

J. Bouwpolitie

1094. Verordeningen en rapporten betreffende de bouw van nieuwe huizen, 1719-1721
1 omslag
- 1095-1096. Stukken betreffende de periodieke rapporten van afgebrande en niet wederopgebouwde huizen ("Wüste Hausstellen"), verder betreffende de afbraak van bouwvallige huizen en de gedeeltelijke restitutie van de kosten van nieuwbouw ("Baufreyheits-Gelder"), 1736-1802
2 pakken
1095. 1736-1768
1096. 1769-1802
- 1097-1098. Stukken betreffende de wederopbouw ("Retablissement") en het toezicht op de uitvoering van bouwwerken ("Baupolizey"), 1764-1814
2 pakken
1097. 1764-1789
1098. 1790-1814
1099. Stukken betreffende de tussenkomst van de magistraat in zaken van perceelscheiding, 1794-1807
1 omslag
1100. Stukken betreffende de bouw van een schuur naast de Blekse poort en gedeeltelijk in de stadswal door Willem Pleunissen, 1714. Met een situatieschets (kaart nr. 1)
1 omslag
1101. Rapporten betreffende de door de storm van 12 december 1747 beschadigde huizen, 1747
1 omslag
- N.B. Door Richter en Magistraat uitgebracht voor stad en ambt gezamenlijk.*
1102. Stukken betreffende het gebruiksrecht van Everhardus Haes op het pad, genaamd Romey, om daar het bedrijf van touwslager te mogen uitoefenen, en de twisten met de aangelanden daarover ontstaan, benevens stukken over de onderhoudsplicht van dit pad, 1807-1809
1 omslag

K. Brandweer en brandverzekering

1103. Stukken betreffende de aanschaffing van twee nieuwe brandspuiten bij de brandspuitmaker Arnolt Storck te Duisburg, en de omslag van de kosten hiervan over de ingezetenen, 1697-1698
1 omslag

N.B. Bijgevoegd is een gelijktijdige instructie voor de spuitgasten.

- 1104-1107. Maatregelen tegen brandgevaar en verdere stukken over het brandwezen, 1705-1816
3 pakken en 1 omslag

1104. 1705-1755. 1 pak
1105. 1756-1784. 1 pak
1106. 1786-1808. 1 pak
1107. 1808-1816. 1 omslag

N.B. Zie ook inv. nr. 1019.

1108. Brandverordening van de stad Wezel (gedrukt), 1708
1 deeltje
1109. Ordonnantie op het Brandwezen in de Stad en het Schependom van Arnhem (gedrukt), 1804
1 deeltje
1110. Stukken betreffende de vervanging van strodaken door hard gedekte en de regeringstoelagen daarvoor beschikbaar gesteld, 1718-1735
1 omslag
1111. Stukken betreffende de premies op het afschaffen van strodaken, 1788-1789
1 omslag
- 1112-1113. Stukken betreffende de gedwongen brandverzekering, 1706-1806
2 pakken

1112. 1706-1765
1113. 1766-1806

1114. Kohieren van de brandverzekering, 1706-1791
1 pak

N.B. Op ongeregelde tijden werd dit opgemaakt. Het jaar 1790 is in tweevoud, het jaar 1791 in drievoud.

1115. Kohier van 1791 (Feuer-Societäts-Catastrum)
1 deel
1116. Lijsten van de huizen in de stad, opgemaakt ten behoeve van het kohier van de brandverzekering, ca. 1720-1804
1 omslag

N.B. Aanwezig zijn lijsten van circa 1720, 1758, 1765, 1801, 1802 en 1804.

- 1117-1118. "Feuer-Societäts-Rechnungen", 1736-1769
2 katerns

1117. 1736-1750, opgemaakt door de ontvanger W.R. Vermeer

1118. 1753-1769, opgemaakt door de ontvanger F. Günther

1119. Stukken betreffende enige in 1727 in de stad verbrande huizen en de uitbetaling van verzekeringsgelden daarvoor, 1727-1744
1 omslag
1120. Omslag naar de verzekerde waarde over de huizen in de stad, voor de uitkering aan de door de brand van 1727 getroffen, alsmede voor de in hetzelfde jaar getroffen inwoners van de stad Brekerveld, 1727
1 katern

L. Openbare Gezondheid

1121. Verordeningen en andere maatregelen betreffende de openbare gezondheid, 1738-1814
1 pak
1122. Stukken betreffende de bevoegdheden tot uitoefening van de geneeskunde, pharmacie en verloskunde met periodieke rapporten ("Medicinal-Tabellen") over de beoefenaren, 1750-1815
1 pak
1123. Stukken betreffende de maatregelen, genomen tegen kwakzalver Johan Lucassen, 1791-1801
1 omslag
1124. Stukken betreffende de maatregelen ter bescherming tegen en de bestrijding van besmettelijke ziekten (pest, gele koorts, pokken, enz.), 1738-1808
1 pak
1125. Stukken betreffende de bestrijding van de dysenterie ("Rote Ruhr"), 1757-1795
1 omslag
1126. Stukken betreffende de dysenterie-epidemie van 1783, met lijsten van de gestorvenen, 1783
1 omslag
1127. Stukken betreffende de bestrijding van een "Nervenfieber" (typhus?), 1804-1805
1 omslag
1128. Stukken betreffende krankzinnigen, blinden en doofstommen, 1808-1813
1 pak
1129. Stukken betreffende de koepokinenting, 1809-1814
1 pak
1130. Stukken ter bestrijding van de hondsdolheid, 1767-1800
1 omslag
1131. Stukken betreffende het redden van drenkelingen en de premies daarop gesteld, 1788-1801
1 omslag

1132. Enquêtes naar de kosten van het begraven, 1738-1753
1 omslag

1133. Ordonnanties op het begraven, 1751-1812
1 omslag

M. Broodzetting, enz.

1134. Stukken betreffende de zetting van bier-, brood- en vleesprijzen voor de kleinhandel, 1752-1810
1 omslag

N.B. Met een retroactum betreffende de zetting in Emmerik van 1736.

N. Militaire zaken

1. Stadswacht

1135. Stukken betreffende de stadswacht en de omslag van de kosten hiervan over de inwoners, 1755-1798
1 omslag

1136. "Acta" betreffende het onderhoud van de wacht, 1799-1802
1 bundel

2. Inkwartieringen en requisities

1137. Stukken betreffende requisities en leveringen, 1713-1808
1 pak

1138. Stukken betreffende de betaling van servies- en kwartiergelden, 1727-1790
1 omslag

1139. Uitvoerverboden van graan en andere levensmiddelen in tijden van misoogst of graanschaarste, ten behoeve van militaire doeleinden, alsmede periodieke opnamen van de graanvoorraad, 1727-1805
1 pak

1140. Uitvoerverboden van verschillende producten, anders dan levensmiddelen, naar aanleiding van de oorlogstoestand, 1795-1807
1 omslag

1141. Afkondigingen van liquidaties van oorlogsvoorraden in de vesting Wezel en anderszins, 1800-1805
1 omslag

1142. Algemene verordeningen, uitgegaan van de bezettende Franse troepen, 1756-1763
1 pak

1143-1144. Stukken betreffende requisities, inkwartiering, hand- en spandiensten vanwege de Franse bezetting, 1757-1762
2 pakken

1143. 1757-1758

1144. 1759-1762

1145. Stukken betreffende diverse leverantien aan de Franse troepen, 1757-1763
1 pak

1146-1147. Rekeningen van Walraven Hubert Vermeer over de oorlogskosten sinds de komst van Hongaarse, Franse en Saksische troepen, 1757-1760
2 delen

1146. 1757 - 31 mei 1759 (afgehoord coram magistratu en met gemeenslieden
13 mei 1763)

1147. 1 juni 1759 - 31 mei 1760 (Afgesproken 28 december 1769 te Kleef)

N.B. De bijlagen tot deze rekeningen zijn verloren.

1148. Stukken betreffende een hoofdelijke omslag ("Kopfsteuer") ter gedeeltelijke betaling van de oorlogsschulden ten gevolge van de zevenjarige oorlog en vrijstellingen daarvan, 1762-1770
1 pak

1149. Stukken betreffende de liquidatie van de bezettingskosten van de zevenjarige oorlog, 1763-1766
1 omslag

1150. Stukken omtrent de levering van "Artillerie-Pferdeknechte", 1778-1779
1 omslag

1151. Omslag en kohier van de kosten, die bij de in het jaar 1778 geleverde artillerie-paardenknechten door de stad betaald zijn (in drievoud), 1778
1 omslag

N.B. Het kohier van de heffing is 2 juli 1779 te Kleef goedgekeurd.

1152. Liquidatie en afrekening van de kosten, die de stad heeft voorgeschoten ter betaling van de artillerie-paardenknechten (in tweevoud), 1779
2 katerns

1153. Stukken betreffende de artillerie- en pakknechten benodigd voor de mobilisatie van de Kleefse regimenten, met leveringen aan deze troepen, 1787
1 band

1154. "Annotations-Buch" van allerlei uitgaven, gedaan wegens de artillerie- en pakknechten, 1787-1789
1 deel

1155. Bewijsstukken tot het in inv. nr. 1154 genoemde "Annotations-Buch", 1787
1 omslag

1156. "Annotations-Buch" van de kosten gedaan bij de mobilisering van de regimenten te Wezel, 1790
1 deel
1157. Bewijsstukken tot het in inv. nr. 1156 genoemde "Annotations-Buch", 1790
1 omslag
1158. Stukken betreffende de levering van artillerie-paarden, gevorderd voor de mobilisatie van een bataljon te Wezel, 1790-1792
1 omslag
1159. Stukken betreffende requisities en inkwartiering, terzake van de veldtocht tegen de Verenigde Nederlanden, 1787-1789
1 pak
1160. "Acta" betreffende de mobilisatie van de regimenten te Wezel en de requisitie van paarden voor deze mobilisatie, 1792-1793
1 band
1161. Requisities voor de mobilisatie van 1793, 1792-1795
1 omslag
1162. Stukken betreffende inkwartieringen van diverse troepen, 1794-1802
1 pak
1163. Inkwartierings- en requisitiebiljetten van diverse troepen, 1794-1795
1 omslag
- 1164-1165. "Acta" betreffende de Franse invasie in 1795 en de requisities van deze troepen in stad en ambt, 1795-1802
2 banden
1164. 1795-1802
1165. 1795-1800
1166. Stukken betreffende de oorlogsschuld aan Seib & Co te Wezel, aangegaan in 1795, en de omslag daarvan over de ingezetenen, 1812
1 omslag
1167. Stukken betreffende inkwartiering en requisities van de (verbonden) Engelse en Hannoverse troepen in 1794, 1794-1796
1 omslag
1168. Stukken betreffende requisities van eigen troepen, 1794-1808
1 pak
1169. Stukken betreffende de requisities van de Franse troepen, tijdens de kortstondige bezetting in 1795 en de afwikkeling van de kosten daarvan, 1795-1806
1 omslag

N.B. De rekening van de kosten is voor stad en ambt gezamenlijk ingediend.

1170. Requisitiebiljetten ten behoeve van de Franse troepen, 1795
1 pak
1171. Inkwartieringslijsten, 1794-1800
1 pak
1172. "Acta" wegens een geschil over inkwartiering tussen de luitenant van de huzaren van Brunnow en de Magistraat, 1801
1 band
1173. "Acta" betreffende de fourage leveringen aan de bezettende Franse troepen in 1806, 1806
1 band
1174. Register van de aantallen ingekwartierden, begonnen 1 juni 1806, 1806-1813
1 deel
1175. Stukken betreffende diverse inkwartieringen, 1808-1816
1 pak
1176. Stukken betreffende fourage leveringen, 1808-1813
1 pak
1177. Stukken betreffende de afwikkeling van de kosten van fourage leveringen en andere requisities, 1808-1816
1 pak
1178. Stukken betreffende requisities en inkwartiering van Pruisische en Russische bevrijdingstroepen van december 1813 tot juni 1814, en de afwikkeling daarvan, 1813-1816
1 pak
- N.B. De betaling van deze kosten heeft zich voortgeslept tot circa 1824, verdere stukken in het Nieuw-Archief.*
1179. Stukken betreffende requisities ten behoeve van andere dan de bevrijdingstroepen van 1813-1814, 1813-1816
1 pak
1180. Stukken betreffende een betaling door het gouvernement Gelderland van het Koninkrijk Holland van achterstallige inkwartieringsgelden van een Franse brigade gendarmerie gedurende 1813, 1814-1815
1 omslag
1181. "Acta" betreffende de leveringen, in de winter van 1813-1814 gedaan naar Doesburg, Arnhem, Westervoort en Doetinchem, 1815
1 band
1182. "Acta" betreffende de inkwartiering van een bataljon fuseliers, 1815-1816
1 band
1183. Stukken betreffende paardenleveringen ten behoeve van militaire doeleinden, 1814-1816
1 pak

1184. "Acta" betreffende een in april 1815 gevorderde fouragelevering voor het reserve-magazijn van het Rijnleger te Rees, 1815
1 band

N.B. De kosten hiervan werden nadat de gemeente Zevenaar was overgegaan naar het Koninkrijk Nederland, gerestitueerd door het Koninkrijk Pruisen. Een verdelingsstaat van de terugontvangen gelden uit het jaar 1822 is bijgevoegd.

1185. "Acta" betreffende een op 15 april 1815 gevorderde fouragelevering, 1815
1 band

1186. "Acta" betreffende een op 4 mei 1815 gevorderde fouragelevering, 1815
1 band

1187. "Acta" betreffende een op 27 juni 1815 gevorderde fouragelevering, 1815
1 band

0. Watersnoden

1188. Algemene voorschriften en maatregelen tegen watersnoden, 1809-1812
1 pak

1189. Maatregelen betreffende de watersnood van 1809, 1808-1811
1 pak

1190. Stukken betreffende de schade, veroorzaakt door de overstroming van 1814 en de vergoeding daarvan, 1814
1 pak

1191. Stukken betreffende de hand- en spandiensten voor het dijkherstel van de Rijndijk bij Praast, 1814-1815
1 pak

1192. Diverse stukken betreffende waterstaatsaangelegenheden, 1806-1815
1 pak

N.B. De stukken betreffende vroegere overstromingen vindt de in inv. nrs. 1462-1471.

GEDEPONEERDE ARCHIEVEN, HOOFDZAKELIJK OP DE STAD BETREKKING HEBBEND

1193. Allerhand historische und andere merckwürdige Nachrichten
1 band

N.B. Dit is een band, aangelegd door de richter Rappard, waarin hij allerlei historische aantekeningen betreffende de stad Zevenaar heeft verzameld. Ook bevinden zich hierin enkele originele stukken, deels aan de magistraat gericht. Kl. Encl. no. 2913.

Archivalia van de schutterij

1194. Gildeboek van de "Borgerlijcke Jonghgesellen Vrij-Schutterije en Compagnie van Sevenaer", 1748-1818
1 deel
1195. Leges en privilegiën van de "Jonghgesellen borgerlijcke vrijeschutterij en compagnie van Sevenaer", 1750
1 stuk

N.B. Volgens deze brief is de schutterij opgericht ca. 1628 en op 24 juni 1748 wederom "vernieuwd".

2e AFDELING

ARCHIEF HOOFDZAKELIJK AFKOMSTIG VAN HET AMBTSBESTUUR

I. Stukken van algemene aard

N.B. Vergelijk ook inv. nrs. 1 - 4.

1196. Register van resolutiën van het ambtsbestuur, 1684-1728
1 deel

N.B. Aan het begin ontbreken enkele bladzijden. De andere delen zijn verloren.

1197. "Generalia vom Amte Lymers", 1739-1741
1 band

N.B. Ingekomen stukken van algemene aard. Hierin o.a. correspondentie betreffende de overstromingen van 1739 en 1740. In deze band ook enkele stukken aan de magistraat gericht!

1198. Periodieke rapporten over de algemene toestand van het ambt (z.g. "Zeitungsberichte"), 1754-1787
1 pak

N.B. De rapporten van voor 1745 zijn door richter en magistraat gezamenlijk ingediend, zie inv. nr. 9.

1199. "Acta betreffende die von Sr. Kais.Hoheit des Grossherzogs von Cleve und Berg während der Besitznahme dieser Provintzen erlassene gedruckten Edicten und Verordnungen vom Mertz 1806 bis 15 Sept. 1806."
1 band

1200. Aankondigingen van officiële uitgaven, of van particuliere, met overheidssteun uitgegeven boekwerken, 1767-1807
1 omslag

II. Stukken betreffende het personeel

N.B. Zie ook inv. nr. 15.

1201. Stukken betreffende de aanstelling van ambtenaren, 1739-1807
1 pak

1202. "Acta betreffende die Ansetzung der Amts-Bothen und Armen-Wächter, ingeleichen wegen der Emolumente der ersteren", 1795-1807
1 band
1203. Periodieke rapporten betreffende de bediening van ambtenaren ("Conduitenlisten"), 1797
1 omslag
1204. Stukken betreffende de (verplichte) verzekering van staatsambtenaren voor weduwenpensioen, 1801-1807
1 omslag

III. Stukken betreffende de bevolking

A. Inwoners

1205. Stukken betreffende de emigratie, 1755-1779
1 omslag
1206. Verzoeken om inlichting van officiële zijde betreffende personen, in het ambt wonende, 1756-1798
1 omslag
1207. Stukken betreffende de privilegia voor buitenlanders en zogenaamde "Kolonisten", 1765-1803
1 omslag
- N.B. Onder "Kolonisten" werden verstaan de boeren, die op nieuw ontgonnen gronden met regeringssteun een boerderij hadden gesticht.*
1208. "Acta betreffende den verbotenen Aufenthalt der nicht concessionirte Französischen, Holländischen, Niederländischen und Lüttichschen Emigranten, ingeleichen wegen der deportirten Irländern", 1794-1804
1 band
1209. Stukken betreffende uitgegeven paspoorten, 1799-1807
1 pak

B. Statistiek en volkstellingen

1210. Stukken betreffende volkstellingen, huistellingen en beroepstellingen, 1726-1802 (1726 ook stad Zevenaar)
1 pak
1211. Kladstaten van een opname van de inwoners, 1769
2 katerns

N.B. Niet volledig. De opnemer is "Kreisschreiber" Eckardt. De ouderdom van de inwonende kinderen is aangegeven. Mogelijk diende de opname voor de zoutconscriptie.

1212. Jaarlijkse opgaven van gehuwden, geborenen en gestorvenen, 1723-ca. 1790
1 pak
1213. "Special-Aufnahmen der Personenzahl" dienende als grondslag voor de "Historische Tabelle",
1769-1807
1 pak
- N.B. Aanwezig zijn de jaren 1769, 1772, 1774-1785, 1790 en 1807, waarvan de jaren 1774, 1775, 1778 en 1781 in tweevoud.*
1214. Opgaven van de haardsteden ("Feuerstellen") met de hoofdbewoners, 1773-1781
1 pak
- N.B. De opgave gebeurde per kerspel, naar de kerspelen Oud-Zevenaar, Duiven en Groessen. In de rubriek "Anmerkungen" is de eigenaar van het betreffende huis aangegeven. Aanwezig zijn de jaren 1773, 1774, 1778, 1779, 1780 en 1781, van de beide laatstgenoemde kerspelen alleen de jaren 1778-1781. Het jaar 1780 is in tweevoud.*
1215. Haupt-Anweisung und Balance über die Ursachen vom Abgang der Personenzahl bei der Aufnahme de annis 1775-1780
1 omslag

IV. Stukken betreffende de verhouding tot de landsheer en zijn ambtenaren

A. Algemeen

1216. Mededelingen en verordeningen betreffende het koninklijk huis (geboorten, sterfgevallen, rouwordonnanties e.d.), 1714-1805
1 omslag
1217. Stukken betreffende de aanstelling van ambtenaren en de periodiek aan de "Landrat" in te zenden rapporten, 1763-1808
1 pak
1218. Stukken betreffende de voorgeschreven vormen van briefwisseling met de overheid, 1788-1807
1 omslag
1219. "Acta wegen des Verhaltens der Unterthanen bei Immediat-Vorstellungen und Beschwerden", 1798-1801
1 band
1220. Antwoord op de enquête betreffende het tiendrecht, 1788
1 stuk
1221. Afkondigingen, ten behoeve van overheidspersonen buiten het ambt, van verpachtingen en aanbestedingen, enz., 1795-1806
1 omslag
1222. Verordening betreffende het notariaat (gedrukt), 1807
1 stuk

B. Regalia

1223. "Acta betreffende das Münz-Edict de anno 1764, imgleichen die Bestimmung der verschiedenen Münz-Sorten, die Ausführl des geprägten und ungeprägten Goldes, desgleichen wegen der zum Vorschein gekonullenen falschen Müntzen", 1765-1807
1 band
1224. Stukken betreffende de koninklijke posterijen en de vrijdom van port voor bepaalde officiële zendingen, 1734-1805
1 omslag
1225. Stukken betreffende de Kleefse tol te Zevenaar, 1729-1772
1 omslag

N.B. Vergelijk ook inv. nr. 674.

C. Militaire Zaken

1. Algemeen

1226. "Königiiche Verordnungen welche auf das Militairwesen einschlagen bis Novembris 1750 (gedrukt), 1697-1750
1 band

N.B. Inv. R. A. Kleefse Encl. nr. 2768. Voorin bevindt zich een inhoudsopgave. Enkele stukken zijn gericht aan de magistraat. Vergelijk ook inv. nr. 94 en 95.

1227. Stukken betreffende de omslag van het bedrag, benodigd voor de soldij verhoging van de in werkelijke dienst zijnde onderofficieren, 1800
1 omslag

2. Rekrutering en conscriptie

1228. Stukken betreffende rekrutering en deserteurs, 1755-1808
1 pak
1229. Stukken betreffende de voor rekening van het ambt uit te rusten rekruten voor de artillerie en de financiering daarvan (" Artillerie-Rekruten-Gelder"), 1770-1784
1 omslag
1230. "Listen und Correspondense über die freiwillige Landes Capitulanten de 1790", 1789-1790
1 band
1231. "Acta betreffende die höchst verordnete Einführung der Conscription und Aushebung der, in den Zeitraum vom 1sten januar 1781 bis 31 December 1781 geborenen jungen Mannschaft durchs Looss, imgleichen wegen Confiscation des Vermögens der austretenden Conscribirten nach dem Edict vom 1ten Mertz 1807", 1807-1808
1 band

N.B. Hierin bevindt zich een geaquarelleerde lithografie van de uitrusting van het regiment Chevaux Legers Reg. Grossherzoginn. Ook de lotelingen van de ambten Huissen en Elten worden in de stukken genoemd.

1232. "Acta enthaltend die Vorstellungen und Atteste derjenigen Conscriptirten im Amte Lymers, welche nach Art. 1 par. 2 der gedruckten Instruktion zum Recrutirungs-Geschäfte, auf eine Befraijung Ansprach machen", 1807
1 band
1233. "Acta wegens die van het Ambt Lymers tot die opterigtene twaalf Bataillons vrijwilligers te leevernde manschappen", 1809-1810
1 band
1234. "Acta" wegen de conscriptie van 1811, 1811
1 band

3. Pioniersdiensten

N.B. Vergelijk inv. nr. 135.

1235. Lijsten van naar Wezel gezonden pioniers tot afbraak van de vestingwerken aldaar, 1764
1 omslag
1236. Stukken betreffende de geleverde pioniers voor de herbouw van de vesting Wezel, 1788-1789
1 omslag
1237. "Acta betreffende die zu gestellende Mannschaften zu den Arbeiten der Festung Wesel," 1806
1 band

D. Financiën van het koninkrijk Pruisen, het groothertogdom Berg, het koninkrijk Holland en het keizerrijk Frankrijk

1. Algemeen

N.B. Zie ook inv. nrs. 143 en 144.

1238. Stukken betreffende de door de koninklijke leenmannen ("Vasallen") te presteren gedwongen staatslening, 1745
1 omslag
1239. "Summarische Berechnung der königl. Steuern (door S.E.D. Bötticher), 1769/1770-1771/1772
1 katern
1240. "General-Extract wegen der aus denen Special-Steuer Cassen Emmerichschen Creijses zur Haupt-Casse abzuführenden monatlichen Steuer-Contingents", september 1769 - januari 1771
1 omslag

N.B. De belastingontvanger moest maandelijks een uittreksel van de ontvangen gelden opzenden aan de Landrat.

1241. Kasboeken van de ontvanger S.E.D. Bötticher, 1772-1774
2 katerns
1242. "Acta betreffende die prompte Berichtigung der königl. Krieges-Casse, imgleichen die Ausfertigung der Restanten-Listen und Cassen-Visitationen bei dem Amte Lymers de anno 1791 bis 1804/185 inclusive"
1 band

N.B. Hierin stukken betreffende de volgende belastingen:

- a) Contribution und Rundemorgen-gelder,*
- b) Richterdienstgelder,*
- c) Werbegelder,*
- d) Tobacksgelder,*
- e) Lehn-pferde*

2. Schattingen

a. Reparaties en ervendagen

1243. Atlas van 49 kaarten, getekend en gekleurd (Amts-Carte) circa 1735 (kaart nr. 1)
1 band

N.B. Het grondgebied van de stad Zevenaar is niet uitgewerkt. Sommige kaarten zijn bijgewerkt na 1799, ter gelegenheid van de doorbraak van de Leuvense bandijk. Bij vergelijking met de atlas van de heerlijkheid Wehl, gemaakt door de landmeter Guionneau, blijkt deze van dezelfde hand te zijn. Het bijbehorende "Feldbuch" is verloren.

1244. Klapper op de Amts-Carte, circa 1785
5 katerns

N.B. Niet volledig. Aanwezig zijn:

- a) fol. 1 bis fol. 9 nr. 26*
- b) fol. 9 nr. 27 bis fol. 12 nr. 40*
- c) fol. 29 nr. 84 bis fol. 33 nr. 27*
- d) fol. 33 nr. 27 bis fol. 35 nr. 115*
- e) fol. 37 nr. 1 bis fol. 43 nr. 34*

1245. Stukken betreffende de Amts-Carte en betreffende landmeters, 1786-1807
1 omslag
1246. Opname van de gronden, die aangeslagen zijn in de schatting, zowel als van de "Flochlandereien", die eigendom waren van de koninklijke domeinen of van particulieren, 1692 en zonder datum (circa 1700)
4 katerns

N.B. Vloglanden zijn landen van mindere kwaliteit, die daarom tegen een geringer bedrag in de schatting waren aangeslagen, of geheel waren vrijgesteld.

1247. Opname van de vloglanden in het bezit van de koninklijke domeinen en van particulieren, 1738 en 1739
2 katerns

1248. "Specification der im Amte Lymers gelegenen Ländereyen, so anno 1660 aufgenommen, und welche anitzo, so wie man weisz, keine Contribution bezahlen", 1704
1 katern

N.B. Beschadigd door muizenvraat.

1249. "Generale Repartition", 1696-1711
1 omslag

N.B. Het totaalbedrag van de op te brengen schatting voor het ambt Lymers werd jaarlijks door de regering in Kleef vastgesteld. Dit bedrag werd op eenvergadering van geërfden omgeslagen over de grootte van de landerijen en hiervan werd een afzonderlijk protocol opgemaakt, welke protocollen in dit nummer verenigd zijn. Vermoedelijk zijn tevens kohieren gemaakt, die van latere jaren aanwezig zijn, wanneer het protocol genoemd wordt als in het volgende nummer omschreven. Niet alle jaren zijn aanwezig en ook zijn de concepten bijgevoegd.

- 1250-1251. "Erbentags- und Steuer-Ausschlags Protokollen", 1721-1736 en 1767/1768-1805/1808
2 pakken

N.B. Aanwezig zijn: 1721, 1733, 1734, 1736, 1767/1768-1781/1782, 1786/1787-1791/1792 en 1805/1805. Enkele duplicaten zijn bijgevoegd. Kohieren zijn er van de jaren 1761/1762, 1767/1768, 1769/1770 en 1772/1773, die, uitgezonderd het eerstgenoemde, in eendeel gebonden zijn met het protocol van de ervendag.

1252. Stukken betreffende een opname van de huizen en hun eigenaren, ten behoeve van vernieuwde kohieren voor de schatting, 1783
1 omslag

1253. Tabel, aangevende de schatplichtigheid of schatvrijheid van de landerijen, circa 1785
2 katerns

- a) Duiven en Loo
- b) Alt-Sevenaer en Groessen

1254. "Acta betreffende die von den Geistlichen des Amts Lymers jährlich zu entrichtende Contribution und Zinsen, imgleichen die jährlich bey der königl. Krieges-Casse zu übergebenden Remissions-Quitting von den Evangelisch-Reformirten Vicarien", 1786/1787-1793/1794
1 band

1255. Enquête betreffende de grootte van de adellijke goederen, eigenerfde goederen en katersteden, 1789/1790
1 omslag

1256. "Acta wegen der denen contribuablen Unterthanen in dem Amte Lymers allergnäd, bewilligten Remission bei sich ereignenden Unglücks-Fällen nach dem Remissions-Reglement de anno 1774", 1792-1804
1 band

N.B. Bijgevoegd is een gedrukt exemplaar van het "Remissions-Reglement" van 1774.

1257. "Acta betreffende die Steuer-Ausschläge. Beantwortung der Marginal-Resolutionen und Steuer-Matriculs von dem Amte Lymers", 1792/1793-1804/1805

1 band

1258. Stukken betreffende de hervorming van het belastingwezen in het groothertogdom Berg, 1806-1808
1 omslag
1259. Opname van de grootte van de landerijen en classificatie van de inkomens van de bewoners, in verband met de nieuwe belastingheffing in het groothertogdom Berg, 1807
1 band
1260. "Acta wegen Ansetzung und Abhaltung der Contributions Erben-Tagen und sonstigen Erben-Tags-Nachrichten", 1794-1804
1 band
1261. Stukken betreffende executoriale verkopeningen wegens belastingschuld, 1770-1791
1 omslag

b) Schattingsrekeningen, respectievelijk "Contributions"- rekeningen, kohieren e.d.

N.B. Zie ook inv. nr. 154.

1262. Rapport van dr. J. Averkamp te Emmerik betreffende de schatbare landen en de opbrengst van de schatting in het ambt Lymers. Gelijktijdig? afschrift, 1634
1 stuk
- 1263-1264. Rekeningen van de ontvanger van de schatting Derrick ten Holler, 1644-1646
3 katerns

1263. 1644 (2 exemplaren)
1264. 1646

N.B. Deze schattingen zijn uitgeslagen naar aanleiding van vorderingen van verschillende militaire contingenten.

- 1265-1266. Bijlagen tot de in inv. nrs. 1263-1264 genoemde rekeningen, 1644-1646
2 omslagen

1265. 1644
1266. 1646

N.B. Inv. nr. 1265 is een lias, waaraan het tweede exemplaar van de rekening; in inv. nr. 1266 bevindt zich behalve een lias, ook een afzonderlijke rekening over een omslag over de weidepachten met bijlagen.

1267. Rekening van de ontvanger Adriaen de Haess, 1649
2 katerns

N.B. Deze rekening gaat over drie afzonderlijke schattingen, namelijk van 31 januari, 28 februari en 13 april van het jaar 1649. Zij is kerspelsgewijs geheven, alleen de rekeningen van de kerspelen Oud-Zevenaar en Groessen zijn bewaard. Voor het kerspel Groessen zijn de aanslagen van 28 juni en 31 augustus.

1268. Bijlagen tot de in inv. nr. 1267 genoemde rekening voor het kerspel Oud-Zevenaar

- 1 omslag
1269. Rekening van de ontvanger Goert Thije voor de passagiegelden (van het doortrekken van de Franse troepen), 1673, afgehoord 20 mei 1682
1 katern
1270. Rekening van de ontvanger Hermann Pabst, 1700
1 stuk
- N.B. Betreft de kerspelen Oud-Zevenaar en Groessen.*
1271. Bijlagen tot de in inv. nr. 1270 genoemde rekening
1 omslag
- 1272-1273. Stukken betreffende de schatting in het kerspel Oud-Zevenaar, 1700-1796
2 pakken
1272. Kohieren van de jaren 1700/1703-1731/1732
1 pak
- N.B. Zogenaamde "Schatzungs-Ausschläge".*
1273. Kohieren van de jaren 1734-1795/1796
1 pak
- N.B. Zogenaamde "Heebzettel". Het model is niet hetzelfde als die van het vorige nummer, in de "Heebzettel" komt voor sommige categorieën eigenaars ook een belasting naar inkomen voor, die bij de "Schatzungs-Ausschläge" ontbreekt. Vele jaren ontbreken in deze series, ongeveer een vijfde deel is bewaard.*
- 1274-1282. Stukken betreffende de schatting in het kerspel Duiven, 1697-1798
1274. Rekening van de ontvangers Derck Morckens en Jacob Verhoeve, 1697
1 katern
N.B. Door water beschadigd.
- 1275-1276. Rekeningen van de ontvanger Dietrich Morckens, 1705-1706
2 katerns
1275. 1705
1276. 1706
N.B. Door water beschadigd.
- 1277-1279. Bijlagen tot de in inv. nr. 1274-1276 genoemde rekeningen, 1697-1706
3 omslagen
1277. 1697
1278. 1705
1279. 1706
1280. Bijlagen tot de verloren rekening van de ontvanger Henrick ten Haeff, 1710
1 omslag
1281. Kohieren (Schatzungs-Ausschläge), 1697-1732
1 pak
N.B. 1697 door water beschadigd.
1282. Kohieren (Heebzettel), 1735-1797/1798
1 pak
N.B. Zie de noot onder inv. nr. 1273. In deze series zijn meer jaren bewaard.

1283-1284. Stukken betreffende de schatting in het kerspel Groessen, 1697-1798
2 pakken

- 1283. Kohieren (Schatzungs- Ausschläge), 1697-1732
1 pak
- 1284. Kohieren (Heebzettel), 1733-1797/1798
1 pak

N.B. Zie de noot onder inv. nr. 1273. In deze series is rond een derde deel bewaard.

1285-1298. Schattingsrekeningen, respectievelijk "Contributionsrechnungen voor het gehele ambt,
1714-1809

N.B. Tussen de jaren 1700 en 1712 schijnt de rekening van de ontvanger niet meer kerspelsgewijs te zijn afgelegd, of, met andere woorden, er werd één ontvanger voor alle drie kerspelen van het ,ambt benoemd. De heffing bleef echter kerspelsgewijze, wat blijkt uit de inv. nrs. 1272-1273, 1281-1284. De volledige titel van de rekening van 1721 (inv. nr. 1286) luidt: "Schätzungs-Rechnung über den Ausschlag des Ambts Lymers und Contingent der gem(einen) Geistlichen daselbst".

- 1285. Bijlagen bij een verloren rekening van ontvanger Matthias Becher over het jaar 1717
1 omslag
- 1286. Rekening van ontvanger Matthias Becher over het jaar 1721, gesloten 24 juni 1722, geratificeerd te Kleef 6 juli 1722
1 katern
N.B. Dit is de tiende rekening van deze ontvanger.
- 1287. Bijlagen bij een verloren rekening van ontvanger (waarnemend?) Heinrich Vermeer, 1733
1 omslag
- 1288-1289. Rekeningen van ontvanger Henrick Vermeer over de jaren 1735 en 1736
2 katerns
  - 1288. 1735, gesloten 19 juni 1736, geratificeerd door de Kriegs- und Domänenkammer 1 augustus 1736
  - 1289. 1736, gesloten 28 september 1737, geratificeerd 15 maart 1738

N.B. De rekening van 1735 is de eerste rekening van deze ontvanger.

1290-1291. Bijlagen bij de rekening van 1736 en de verloren rekening van 1737
2 omslagen

1292-1296. Rekeningen van ontvanger Samuel Ernst Dietrich Bötticher over de jaren 1769/1770-1786/1787
7 katerns

- 1292. 1769/1770, gesloten 4 juli 1770, geratificeerd 6 december 1770
1 katern
- 1293. 1770/1771, gesloten 27 juli 1771, geratificeerd 9 januari 1772. Met een concept.
2 katerns
- 1294. 1771/1772, gesloten 24 augustus 1772, geratificeerd 17 augustus 1779. Met een concept.
2 katerns
- 1295. 1778/1779, gesloten 17 augustus 1779
1 katern

1296. 1786/1787, concept

1 katern

N.B. De rekening van 1771/1772 en volgende heet "Contributionsrechnung". Het rekeningjaar liep van "Trinitatis" tot "Trinitatis". De rekening van 1769/1770 is de eerste van deze ontvanger.

1297. Rekening van ontvanger Ferdinand Friedrich Wilhelm Böhme over het jaar 1803/1804, gesloten 28 juni 1804, geratificeerd Krieg- und Domänenkammer Hamm 26 november 1804

1 katern

N.B. Böhme was sinds 1793/1794 ontvanger. Zie inv. nr. 1302.

1298. Rekening van ontvanger Gotthold Ludwig Friedrich Bötticher over het jaar 1807/1808, gesloten 31 januari 1809. Met een concept.

2 katerns

1299-1301. Stukken betreffende de schattingsrekeningen, 1700-1808

3 pakken

N.B. S.E.D. Bötticher werd in 1769 benoemd tot ontvanger van de ambten Lymers en Lobith. De stukken zijn niet te scheiden. Ook komt enkele malen het ambt Huissen ter sprake, welke stukken evenmin af te splitsen waren. In inv. nr. 1301 vindt men ook een begroting ("Etat") voor het jaar 1807/1808.

1299. 1700-1775

1300. 1778-1789

1301. 1790-1808

1302. "Acta enthaltend die abgenommenen und dechargirten Contributionsrechnungen nebst Abnahme-Protocollen", 1792/1793-1802/1803

1 band

N.B. Hierin bevinden zich de volgende originele rekeningen van F.F.W. Böhme:

1792/1793, gesloten 24 juli 1793, geratificeerd Kleef 11 oktober 1793

1793/1794, gesloten 24 juli 1794, geratificeerd Kleef 30 augustus 1794

1794/1795, gesloten 10 augustus 1795, geratificeerd Wezel 11 december 1795

1795/1796, gesloten 15 juli 1796, geratificeerd Wezel 16 augustus 1796

1796/1797, gesloten 13 juli 1797, geratificeerd Wezel 24 augustus 1797

1797/1798, gesloten 27 juli 1798, geratificeerd Wezel 24 augustus 1798

1798/1799, gesloten 24 juli 1799, geratificeerd Wezel 6 september 1799

1799/1800, gesloten 31 juli 1800, geratificeerd Wezel 3 september 1800

1800/1801, gesloten 20 juli 1801, geratificeerd Wezel 22 augustus 1801

1801/1802, gesloten 16 augustus 1802 geratificeerd Wezel 29 november 1802

1802/1803, gesloten 12 augustus 1803, geratificeerd Wezel 7 september 1803

1303. Enquête over de bezoldiging van de ambtsbodes en gerichtsbodes, 1770-1772

1 omslag

N.B. Deze ambtenaren werden uit de schattingsrekening betaald.

1304. Emolumenten-Tabellen van de ambtenaren, 1784-1800

1 omslag

c. Kapitaalsrekeningen ("Zinsenrechnungen") en de repartitie van de op te brengen rente en aflossing over de grootte van de landerijen ("Rundemorgengelder")

1305. Kohieren van de Morgengelder van de kerspelen Groessen, Duiven en Zevenaar (1755)
3 katerns

N.B. Vergelijk in de eerste afdeling de noot boven inv. nr. 609, en ook Gedeponeerde Archieven, Archief van de Vereniging van Geërfden.

- 1306-1309. Rekeningen van ontvanger Samuel Ernst Dietrich Bötticher, 1768/1769-1786/1787
4 katerns

N.B. De titel van deze rekening is: "Zinsen-Rechnung van alten und neuen wihrende Kriege negotiirten Capitalien".

1306. 1768/1769-1771/1772, concept
1307. 1772/1773, gesloten 9 augustus 1773, geratificeerd Kleef 13 maart 1774
1308. 1783/1784, gesloten 19 augustus 1784
1309. 1786/1787, concept

1310. Rekening van ontvanger Ferdinand Friedrich Wilhelm Böhme, over het jaar 1791/1792, gesloten 11 juli 1792, geratificeerd Kleef 3 oktober 1792
1 katern

N.B. Zie voor volgende rekeningen inv. nr. 1315.

1311. Rekening van ontvanger Gotthold Friedrich Ludwig Bötticher, 1807, gesloten 31 oktober 1809. Met een concept.
2 katerns

- 1312-1314. Stukken betreffende deze rekeningen en de aflossing van de annuïteiten, 1762-1807
3 pakken

N.B. Hierbij ook de "Notaten" enz.

1312. 1762-1785
1313. 1786-1789
1314. 1790-1807

1315. "Acta enthaltend die abgenommenen und dechargirten Zinsen Rechnungen nebst Abnahme-protocollen und derselben Beantwortungen", 1789-1805
1 band

N.B. Hierin bevinden zich de volgende originele rekeningen van F.F.W. Böhme:

- 1792/1793, gesloten 24 juli 1793, geratificeerd Kleef 17 oktober 1793
1793/1794, gesloten 24 juli 1794, geratificeerd Kleef 30 augustus 1794
1794/1795, gesloten 10 augustus 1795, geratificeerd Wezel 12 december 1795
1795/1796, gesloten 15 juli 1796, geratificeerd Wezel 16 augustus 1796
1796/1797, gesloten 13 juli 1797, geratificeerd Wezel 24 augustus 1797
1797/1798, gesloten 27 juli 1798, geratificeerd Wezel 24 augustus 1798
1798/1799, gesloten 24 juli 1799, geratificeerd Wezel 6 september 1799
1799/1800, gesloten 31 juli 1800, geratificeerd Wezel 3 september 1800
1801/1802, gesloten 16 juli 1802, geratificeerd Wezel 1 december 1802

1802/1803, gesloten 12 juli 1803, geratificeerd Wezel 6 september 1803
1803/1804, gesloten 28 juni 1804, geratificeerd Hamm 26 november 1804

1316-1317. Stukken betreffende de aanslagen in de rondemorgengelden en de zogenaamde rondemorgentabel, 1761-1806
2 pakken

1316. 1761-1775

1317. 1776-1806

1318. "Repartition derer auf den Amt Lymers haftenden Schulden, wovon die Zinsen bishierzu nach den Runden Morgen bezahlet worden, circa 1785
1 deeltje

1319. Stukken betreffende een proces van de R.K. kerk en armen te Zevenaar contra Gedeputeerden van het ambt wegens achterstallige renten van een geleend kapitaal, 1770-1772
1 omslag

1320. Stukken betreffende een proces van burgemeester S.E.D. Bötticher tegen heemraad Nicolaas Vermeer wegens belediging tijdens het vaststellen van de rondemorgenrekening, 1771
1 omslag

1321. Kwitanties voor betaalde rente van een kapitaal ten laste van het ambt, geleend voor een fourage levering aan de Franse troepen, 1796-1801
1 omslag

d. "Richterdienstgelder"

N.B. Deze gelden dienden ter bestrijding van het ambtsbestuur. Ze werden in de schattingsrekening verantwoord, maar er werd jaarlijks een begroting ("Etat") opgemaakt, die door de Kriegs- und Domänenkammer moest worden goedgekeurd.

1322. "Acta betreffende die Ausfertigung der Richterdienst-Gelder Etats und deren jährlichen Einsendung", 1791/1792-1804/1805
1 band

1323. Begrotingen van de Richterdienstgelder, 1791/1792 en 1805/1806
5 katerns

N.B. Van 1805/1806 zijn vier exemplaren aanwezig. De tussenliggende jaren vindt men in inv. nr. 1322.

1324. Stukken betreffende de Richterdienstgelder, 1770-1790
1 omslag

N.B. Hierin ook betreffende het ambt Lobith.

3. Zoutbelasting

N.B. Zie de noot in de eerste afdeling na inv. nr. 202.

1325. Stukken betreffende de zoutconscriptie, 1742-1806

1 pak

N.B. S.E.D. Bötticher was ook "Salzeinnehmer" van het ambt Lobith van 1770-1787. Men vindt hier de niet afsplitsbare stukken.

1326. Lijsten van huisgezinnen met hun dragende en melkgevende koeien (opgesteld voor de zoutconscriptie), 1742
1 katern
1327. "Designatio derer Saltz Consumenten beij dem amte Lymers" en protocol van de uitreiking van zoutboekjes, 1742
2 katerns
1328. Stukken betreffende het afleggen van zoutrekeningen van 1764/1765 tot en met 1769/1770 door de zoutpachter Gijsbert van Cruchten, 1770-1773
1 pak
1329. "Nachweise der Persohnen und Kühe", 1784
1 katern

4. Tabaksbelasting

N.B. Zie de noot na inv. nr. 208.

1330. Stukken betreffende tabaksbelasting, 1770-1807
1 pak
1331. Kohieren van de tabaksbelasting, 1777/1778-1806/1809
1 pak

N.B. Van verschillende jaren zijn twee of drie exemplaren. De jaren 1789/1791 en 1797/1806 ontbreken.

1332. "Acta betreffende die Tobacks-Classifications-Register, imgleichen den jährlichen Tobacks-Gelder-Rechnungen nebst Revisions-Protocollen und deren Beantwortungen", 1791-1807
1 band

N.B. In deze band ook kohieren, opgaven van oninbare posten, enz.

5. "Werbefreijheitsgelder"

N.B. Zie de noot na inv. nr. 208.

1333. "Acta betreffende die Individual-Designation der Werbe-Gelder, imgleichen der jährlich über den Empfang und Ausgabe abzulegende Rechnungen", 1791-1804/1805
1 band

N.B. Hierin een kohier van 1785/1786.

6. "Paraphengelder"

N.B. Zie de noot na inv. nr. 215. Op het platteland werd deze belasting ingevoerd in 1804.

1334. Stukken betreffende de Paraphengelder, 1804-1807
1 omslag

7. Muziekverpachting

N.B. Zie de noot na inv. nr. 218.

1335. Stukken betreffende de muziekverpachting, 1767-1789. 1 pak

N.B. Hierin ook enkele verpachtingen in het ambt Huissen (1767-1769) en in het ambt Lobith (1770-1789).

1336. "Acta betreffende die musicalische Aufwartung ."... und deren öffentliche Verpachtung de anno 1791 bis 1807
1 band

8. Belastingen op het zegel, op speelkaarten en almanakken

1337. Circulaires, verordeningen en andere stukken betreffende de belasting op het zegel ("Stempel-Gelder"), 1683-1808
1 pak

1338. Stukken betreffende de belasting op speelkaarten en op almanakken, alsmede de verboden van invoer uit het buitenland, 1714-1807
1 omslag

N.B. De belasting op speelkaarten werd ingevoerd bij "Patent" van 9 april 1714.

9. Verplichte inzamelingen voor door rampen getroffen openbare en kerkelijke gebouwen in het Koninkrijk Pruisen

- 1339-1340. Aanschrijvingen tot het houden van inzamelingen voor door rampen getroffen openbare of kerkelijke gebouwen en de afrekeningen daarvan, 1731-1792
2 pakken

1339. 1731-1777

1340. 1778-1792

1341. "Acta betreffende die Haltung der höchsten Orts allergnädigst accordierten und ausgeschriebenen Haus-Collecten", 1793-1804
1 band

10. Diverse andere belastingen

1342. Stukken betreffende het "Lehens-Pferde-Geld", 1765-1802
1 omslag

N.B. De adellijke leenmannen ("Vasallen") waren tot bereden krijgsdienst verplicht, volgens middeleeuwse gewoonte. Deze persoonlijke dienst is later niet meer geëist, maar het te leveren paard moest met een jaarlijks te betalen geldsom worden afgekocht. In de stad waren geen goederen, waarop deze plicht rustte.

1343. Aangiftebiljetten voor de vorming van een legger of kohier van de grondbelasting, 1807
7 banden

- a) Bauerschaft Grieth im Kirchspiel Alt-Sevenaer
- b) Bauerschaft Ooy im Kirchspiel Alt-Sevenaer
- c) Bauerschat Babberich im Kirchspiel Alt-Sevenaer
- d) Gemeinde Groessen im Kirchspiel Groessen
- e) Bauerschaft Husselery Kirchspiel Groessen
- f) Bauerschaft Loh Kirchspiel Groessen
- g) Kirchspiel Duiven

1344. Stukken betreffende het maken van verpondingskaarten door landmeter-verificateur J.H. Kips, 1809
1 band

11. Stukken betreffende de koninklijke domeinen en de gesecculariseerde geestelijke goederen

N.B. Deze stukken handelen over de jaarlijkse afdrachten in geld en/of natura van de ingezetenen-pachters aan het domeinbestuur, en over de aanslag van de domeingooderen in de schatting, die aanslag op de pachters op wie goederen werd verhaald. De gesecculariseerde goederen werden bij de domeinen gevoegd, terwijl de pachters van deze goederen voortaan hun afdrachten enz. aan het domeinbestuur moesten opbrengen. Zij zijn daarom bij deze afdeling geplaatst.

1345. Stukken betreffende de koninklijke domeinen ("Rentmeisterey Lymers"), 1761-1813
1 pak

N.B. Hierin ook stukken betreffende het ambt Lobith en de heerlijkheid Groin (in het Rijnland), die niet zijn te splitsen.

1346. Stukken betreffende maatregelen ter secularisatie van diverse categorieën geestelijke goederen, en hun toevoeging aan de koninklijke domeinen, alsmede de regeling van afdrachten van de pachters, 1773-1807
1 omslag

V. Stukken betreffende verschillende onderwerpen van overheidszorg

A. Onderwijs

1347. Enquêtes betreffende het onderwijs ("Schul-Sachen") 1799-1806
1 omslag

B. Armeenzorg in zoverre van rijkswege beoefend

1348. Stukken betreffende de algemene armenzorg, in zoverre daarin van rijkswege werd voorzien, 1715-1807
1 pak

1349. "Acta in Betreff des Unterhalts des blinden Evert Janssen in Loh", 1790-1792
1 band

1350. Verordening omtrent de banken van lening, 1788
1 stuk

C. Openbare Werken

1351-1353. Stukken betreffende bruggen- en wegenbouw, en het onderhoud van weg en werken,
1754-1807
3 pakken

1351. 1754-1774

1352. 1775-1785

1353. 1786-1807

1354. "Acta Generalia betreffende die Wegen-besserung", 1791-1804
1 band

1355. "Acta betreffende die Chausseemässige Instandsetzung des Lymerschen post-Weges de anno
1801 bis 1803"
1 band

1356. Stukken betreffende de voorgeschreven spoorbreedte van wagens en karren, 1755-1781
1 omslag

D. Handel en Nijverheid

1357. Stukken en ordonnanties betreffende de bevordering van handel en industrie in het
algemeen, alsmede autarkische maatregelen ter bevordering van eigen handel en industrie,
1754-1808
1 pak

1358. Enquête betreffende de bevolking en de algemene toestand, ook van de bedrijven, 1789
1 stuk

1359. "Acta betreffende die jährlich einzusendende Fabriquen-Tabelle, imgleichen der auf das
Fabriquen-Wesen bezug habende Verfügungen und emanirten Publicandi", 1792-1806
1 band

1360. Enquêtes naar het aantal herbergen en tapperijen, 1769-1802
1 omslag

1361. "Acta betreffende das Brantwein-Brennen von Roggen und Kartoffeln, Zulassung und
Verboth desselben, imgleichen über den Gebrauch der Stein-Kohlen beim
Brantweinbrennen und wegen der vorhandenen Schenckwirthen", 1794-1805
1 band

1362. Stukken betreffende de verplichte afname van steenkolen uit het graafschap Marck en het invoerverbod van vreemde steenkolen, 1766-1775
1 pak
1363. "Acta wegen des verbothenen Einbringens fremder Kohlen", de anno 1795 bis 1803
1 band
1364. Wettelijke bepalingen en afkondigingen betreffende de handel in huiden en leder, 1770-1797
1 omslag
1365. Stukken betreffende de door Albo Jansen te Oud-Zevenaar op te richten steenfabriek met oliemolen, en betreffende de steenoven te Groessen van zijn vroegere compagnon Arnt Bolck, 1789-1791
1 omslag
1366. Stukken betreffende de vestiging van Willem van Oss als smid aan het "Witte Kruis" te Babberich, 1792
1 omslag

E. Landbouw, veeteelt en industrie

1367. Stukken ter bevordering van landbouw en veeteelt, 1743-1806
1 omslag
1368. "Produkten-Tabelle". Jaarlijkse rapporten over de opbrengst van landbouw en nijverheid, 1754-1802
1 pak
1369. Rapporten betreffende de stand van landbouwproducten, 1740-1806
1 pak

N.B. Niet alle jaren zijn aanwezig. Deze rapporten moesten periodiek door de richter worden ingediend bij de Kriegs- und Domänenrat, later Landrat van het Amt Lymers. Zie voor het vervolg 1811-1813 inv. nr. 1051.

1370. Tabellen van graan- en broodprijzen, 1739-1767
1 omslag
1371. Maatregelen betreffende uitvoerverboden van graan en andere levensmiddelen ten behoeve van militaire doeleinden of wegens misoogst, met periodieke opnamen van de graanvoorraad, 1741-1805
1 pak
1372. Stukken betreffende de "Kornsperre" van 1789, 1789-1790
1 pak
1373. "Acta wegen der verbothenen Ausfuhr und Aufkaufereijen von Getraijde, Victualien und Fourage, imgleichen wegen Exportation des Getraijdes auf Pässe de 1793 bis 1805"
1 band

1374. "Acta betreffende die höchsten Orts befohlenen Aufnahmen von dem vorräthigen Getraijde, imgleichen wegen der Aussaat", 1795-1804
1 band
1375. Stukken betreffende bestrijdingsmaatregelen van dieren en planten, schadelijk voor landbouw en veeteelt, 1742-1796
1 omslag
1376. Stukken betreffende de bescherming van vogels, 1801-1807
2 stukken
1377. Stukken betreffende de tabakscultuur, 1751-1780
1 omslag
1378. Enquête betreffende de cultuur van tabak, 1797
1 omslag
1379. Stukken betreffende de aanplant van weede (*Isatis tinctoria*) en de daarvan in te sturen rapporten, 1756
1 omslag
1380. Stukken betreffende de aanplant van ooftbomen en andere houtgewassen langs wegen, 1770-1789
1 omslag
1381. Stukken ter bevordering van de bijenteelt, 1770-1794
1 omslag
1382. Stukken betreffende veetellingen, 1762-1804
1 omslag
- N.B. Zie ook inv. nr. 1064.*
1383. "Special-Tabelle von Pferde, Ründvieh und Schaaf-Stande, excl. der geistliche und adeliche Häuser," 1769
1 omslag
1384. Tabellen van opname van de veestand, 1781-1785
1 omslag
1385. Omslag over de zich in het ambt bevindende runderen, 1780 (?)
1 katern
1386. "Acta betreffende die befohlenen Aufnahmen von dem vorräthigen fetten Vieh, imgleichen deren Vertreibung auf Pässen, auch wegen verbothene Ausführe des Horn-Viehes und der Pferde", 1795-1800
1 band
1387. "Acta- betreffend die jährlich einzusendende Schaaf-Stands-Tabellen, imgleichen wegen Verboth der Woll-Ausfuhr de anno 1802 bis 1807"
1 band

1388-1389. Stukken betreffende veeziekten, 1729-1807
2 pakken

1388. 1729-1789

1389. 1797-1807

1390. Stukken betreffende de bestrijding van de heersende veepest, 1768
1 pak

1391. "Acta betreffende den in dem Amte Lymers und der Stad Sevenaer gemachten Versuch der Inoculation der Horn-Vieh-Seuche, während der grassierenden Vieh-Seuche in den Jahren 1797 und 1798"
1 band

N.B. In deze band is een plakkaat betreffende bestrijding van veeziekten ingenaaid van 1769.

1392. Stukken betreffende het door de besmettelijke veeziekten in 1719 gestorven vee, 1719-1721
1 omslag

1393. Stukken betreffende de besmettelijke veeziekte in 1753
1 omslag

1394. "Acta betreffende den in dem Nassauischen ausgebrochenen und sich auch nachher in dem Amte Lymers verbreitete Horn-Vieh-Seuche", 1796-1802
1 band

N.B. Zie ook inv. nrs. 1066-1067.

1395. Stukken ter bestrijding van de hondsdolheid, 1772-1797
1 omslag

1396. Stukken betreffende het jachtwezen, 1762-1793
1 omslag

1397. "Acta betreffende die Jagd- und Wald-Ordnung de anno 1765, imgleichen die Bestimmung wegen Eröffnung und Schliessung der Jagden, auch Jagd-Contraventionen", 1791-1807
1 band

N.B. Hierin is bijgebonden een exemplaar van de "Revidierte Clev- und Märkische, wie auch Geldern- und Meursische Jagd- und Waldordnung de anno 1765".

F. Openbare orde en veiligheid

1398. "Vagabunden-Sachen". Maatregelen in het belang van de openbare veiligheid tegen diefstal, roverij, moord, e.d., met bijgevoegde signalementen, 1755-1808
1 pak

1399. "Acta betr. die verordnete Diebes- und Vagabunden-Visitationen, Nachtwachen, patrouillen und was sonsten zur Sicherheit des Eigenthums der Eingesessenen für dienlich erachtet wird", 1793-1806
1 band

1400. Stukken betreffende de eigenaren van lantaarns, in verband met het lopen van nachtelijke patrouilles, 1807
1 omslag
1401. "Polizey-Gesetze". Stukken betreffende algemene maatregelen in het belang van de openbare orde, 1786-1809
1 omslag
1402. Verordeningen betreffende de rust op feestdagen van verschillende gezindten, 1744-1796
2 stukken
1403. Stukken betreffende de schutterijen, alsmede betreffende het verbod van "nutteloos lossen van schoten" (bij bruiloften, processies, oudejaar e.d.), 1756-1804
1 omslag
1404. Stukken betreffende de "bestrijding van bijgeloof" (folkloristische gebruiken, klokluiden e.d.), 1787-1807
1 omslag

G. Bouwpolitie

1405. Rapporten betreffende de vervallen boerenhofsteden in verband met de herbevolking van het platteland, bij voorkeur door afgedankte soldaten, met jaarlijkse opgaven van deze laatste, 1694-1791
1 pak
1406. Jaarlijkse rapporten betreffende de stichting van nieuwe dorpen, aanbouw van huizen, herbouw van "Wüste Stellen", 1750-1769
1 omslag

N.B. Dit rapport werd ingesteld bij verordening van 31 december 1750.

1407. "Acta betreffende den von einigen Eingesessenen dem Consolidations-Reglement zuwieder vorgenommene Versplitterung von Höfen und Kathen, imgleichen über den nachgesuchten Consens zum Uebertrag", 1777-1805
1 omslag

N.B. Bijgevoegd het gedrukte "Consolidations-Reglement" van 1767.

1408. "Acta betreffende den Anbau auf dem platten Lande sowohl als auf wüsten Feldmarckten, imgleichen Regulativ über den Anbau", 1794-1807
1 band
1409. "Acta wegen der Erfordernissen und Prüfung der Bau-Conducteurs und Candidaten, imgleichen über Bau- und Reparaturkosten", 1798-1804
1 band
1410. Stukken betreffende de stormschade, veroorzaakt door de orkaan van 9 november 1800, 1800-1806
1 omslag

N.B. Zie voor de storm van 12 dec. 1747 inv. nr. 1101.

H. Brandweer en brandverzekering

1411. Maatregelen tegen brandgevaar, 1754-1798
1 omslag
1412. Stukken betreffende de (gedwongen) brandverzekering, 1708-1807
1 pak

N.B. Hierbij enkele stukken betreffende het ambt Lobith.

1413. "Feuer-Societäts-Catastrum", 1767/1768 (in tweevoud)
2 katerns
1414. "Acta in Betreff der von hochlöbl. Landes-Regierung befohlenen Einträgung der geistlichen Gebäude im Feuer-Societäts-Catastro", 1790-1791
1 band

N.B. Hierin ook stukken betreffende het ambt Huissen.

1415. "Acta zu Betreff der vorgekommenen Brand-Schäden und der nachgesuchten Vergütung des auf die abgebrannten Gebäude versicherten Feuer-Societäts-Assecuranz-Quanti, imgleichen Vorschriften wie bei Entstehung eines Brandes mit der Aufnahme und Berichts-Erstättung zu verfahren", 1791-1806
1 band

I. Openbare gezondheid

1416. Stukken betreffende het geneeskundig toezicht op het platteland, 1770-1791
1 omslag
1417. "Acta betreffende die Medicinalia, Medicinal-Tabellen, von approbirten und nicht approbirten Medicinal-Persohnen, wegen Einimpfung der Schutzblättern, etc. ", 1788-1807
1 band
1418. Stukken betreffende de maatregelen ter bestrijding van besmettelijke ziekten (pest, gele koorts, pokken, enz.), 1756-1805
1 omslag
1419. Stukken betreffende de bestrijding van dysenterie ("Rote Ruhr"), 1757-1787
1 omslag
1420. Stukken betreffende de bestrijding van een "Nervenfieber" (typhus?), in het bijzonder te Groessen epidemisch, 1804-1806
1 omslag
1421. Ordonnanties op het begraven, 1802-1807
1 omslag

J. Bemoeienissen van de overheid met gemene gronden ("Gemeine Hutung")

1422. Verbodsbepalingen betreffende het hoeden van vee op gemene gronden, 1667-1723
2 stukken
1423. "Acta generalia betreffende die Gemeinheits-Sachen, die Grösse, Benutzung durch Auftreiben und Bepflanzung, imgleichen der Vertheilung der Gemeinheiten, auch Haltung des Bauern-Tages", 1755-1807
1 band
1424. Stukken betreffende de verdeling en ontginning van gemene gronden, 1769-1790
1 omslag
1425. "Acta betreffende die Vermessung der successive angegrabenen Gemeinheits-Grunden in dem Amte Lymers und daran jährlich zu entrichtenden Canons", 1797-1801
1 band
1426. "Acta zu Betref der Anstellung der Bauermeister", 1776-1795
1 band
1427. Stukken betreffende een competentiegeschil tussen richter en "Creiseinnehmer" wegens het ingrijpen in zaken van de "Gemeinheit", 1793
1 omslag
1428. "Acta specialia betreffende die Gemeinheitssachen des Kirchspiels Alt-Sevenaer", 1775-1801
1 band
1429. Stukken betreffende de bemoeingen van de "Creis-einnehmer" met de gemeente van Groessen, 1789-1791
1 omslag
1430. "Acta specialia betreffend die Gemeinheitssachen von den Kirchspiel Duiven, imgleichen wegen ausgeübten Gewalttätigkeiten der Bauermeister Roelof Hoeth und W. Spaan de anno 1791 bis 1804
1 band

N.B. Vergelijk over deze kwestie het artikel van Jhr. mr. A.J.M. van Nispen tot Pannerden in de Bijdragen en Mededeelingen van Gelre, dl. 49, blz. 140.

1431. Stukken betreffende een paard, dat op de gemeente te Zweek horst (kerspel Oud-Zevenaar) geschut is, 1802
1 omslag
1432. "Acta" betreffende het schutten van "beesten", 1809
1 band

K. Militaire zaken

1433. Stukken betreffende requisities en leveringen, 1713-1787

1 pak

1434. Stukken betreffende inkwartieringen van diverse troepen, 1794-1802
1 omslag

1435. Uitvoerverboden van verschillende producten, anders dan graan, naar aanleiding van de oorlogstoestand, 1801-1807
1 omslag

N.B. Zie voor uitvoerverboden van graan inv. nr. 1371.

1436. Afkondigingen van liquidaties van oorlogsvoorraden in de vesting Wezel en anderszins, 1800-1806
1 omslag

1437. Algemene verordeningen, uitgegaan namens de bezettende Franse troepen, 1757-1760
1 omslag

1438. Stukken betreffende requisities, inkwartiering, hand- en spandiensten enz., vanwege de Franse bezetting in de 7-jarige oorlog, 1757-1762
1 omslag

1439. Ordonnansbiljetten betreffende de briefwisseling met overheidspersonen inzake de mobilisatie, 1778
1 omslag

1440. Stukken betreffende de veldtocht tegen de Verenigde Nederlanden (inkwartiering, requisities e.d.), 1787-1788
1 omslag

N.B. Fragmenten van een verloren gegane band.

1441. Stukken betreffende de levering van artilleriepaardeknechten, 1776-1790
1 pak

N.B. Hierbij enkele stukken aangaande het ambt Lobith.

1442. "Acta betro die Mobilmachungs-Kosten der kön. Preuss. Truppen durch Lieferung von Pferde, statt Parkknechten", 1790-1797
1 band

1443. Requisities betreffende de mobilisatie van 1793, 1793-1794
1 omslag

N.B. Zie voor de requisities van de Franse troepen inv. nrs. 1164, 1165 en 1169.

1444. Stukken betreffende requisities van eigen troepen, 1794-1802
1 omslag

1445. Stukken betreffende de aankoop van remontepaarden, 1742-1743
1 omslag

1446. Stukken betreffende de levering van artilleriepaarden, 1766-1805
1 pak
1447. Stukken betreffende de restitutie van artilleriepaarden na voltooide mobilisatie, 1795
1 omslag
1448. Stukken betreffende de levering van fourage en pakknechten, 1787
1 band
1449. "Acta wegen geleisteten Vorspann, Pferde- und Fussordonantzten, imgleichen gelieferte Fourage, Wachthaus und andere Bedürfnisse für die Chur-Hannoversche Rohansche und sonstige alliirte Truppen Sr. kön. Preuss. Mayestät in den Jahren 1793 und 1794", 1793-1803
1 band
1450. "Acta betreffende die Liquidationen der kayserlich-königlichen Truppen über die denenselben im Winter 1794/1795 gelieferten Wacht und anderen Bedürfnissen, imgleichen wegen des gelieferten Vorspanns gestelten Pierde und Fuss-Ordonnantzen", 1794-1802
1 band
1451. "Acta betreffende die auf dem Amte Lymers ausgeschriebeneFourage-Lieferungen an Heu, Haber und Stroh für das Corps d'Armée dem Befehle des Generals en Chef Michaud, und der Avant-Garde Sr. Majestät des Königs von Holland", 1806
1 band
- 1452-1453. Stukken betreffende hand- en spandiensten, 1754-1807
2 pakken
1452. 1754-1790
1453. 1795-1807
- N.B. Zie ook inv. nr. 257.*
1454. "Quittierte Designationes über die von den Steuer-Einnehmer Bötticher denen Anspannern des Amts Lymers bezahlten und auf die Schatzung valedirten Vorspann-Gelder", 1769/1770-1805
1 pak
- N.B. Dit zijn uitbetalingsstaten aan de leveranciers van paarden en karren voor hun gemaakte onkosten. Hierbij een "Dienstrolle im Amte Lymers" d.d. 3 oktober 1772, een naamlijst van degenen, die tot hand- en spandiensten verplicht waren.*
1455. "Acta betreffende den zu liefernden Vorspann behuef der aus Wesel den 18ten, 21ten und 24. Merz 1806 ausmarchirenden kön. Preussischen Truppen", 1806
1 band
1456. "Acta betreffende den zu Wegel zu gestellenden Vorspann aug Karren und Zug-Pferde und deren Auflösung behuef der kön. Holländischen Truppen im Lager vor Wesel im Jahre 1806", 1806-1807
1 band
1457. Stukken betreffende de opname van schoorstenen ("Feuerstellen"). Met bijbehorende lijsten, 1753

1 omslag

N.B. Deze opname gebeurde om een inkwartieringslijst te maken.

1458. "Acta generalia des March-Reglement und sonstigen Verfügungen in Militair-Angelegenheiten insoweit solche nicht zu den verordnete Liquidationen, Einquartirung oder Militair-Vorspann gehören, 1793-1808
1 band

N.B. Bijgevoegd een gedrukt exemplaar van het "Kön. preuss ... March-Reglement...." van 1752.

1459. 'Acta wegen Einquartirungen und der dem Militair zu verabfolgende Wacht- und anderen Bedürfnissen", 1793-1805
1 band
1460. Inkwartieringslijsten van de kerspelen Duiven en Oud-Zevenaar, 1794 en 1795
1 omslag
1461. Stukken betreffende inkwartiering van diverse troepen, 1794-1802
1 omslag

L. Waterstaat en beveiliging tegen het water

1462. Stukken betreffende overstromingen en maatregelen tot steun van de getroffenen, 1740-1806
1 pak
1463. Stukken betreffende de ondersteuning van de getroffenen door de watersnood van 1753/1754, 1753-1754
1 omslag
1464. Opname van het door de overstroming van 1753/1754 verloren graan, 1754
1 omslag
1465. Stukken betreffende de opname van de schade, veroorzaakt door de overstroming in 1770,1771-1772
1 pak
1466. Stukken betreffende de brood- (en andere) bedelingen van de slachtoffers van de watersnood, 1770-1772
1 omslag
1467. Opgave van de schade, door de overstroming van 1770 veroorzaakt, en lijsten van schadevergoedingen, uitdelingen van brood en hooi, enz., 1771-1774
1 pak

N.B. In dit pak worden de totaalsommen aangegeven, terwijl in inv. nr. 1466 lijsten van bedeeden voorkomen.

1468. "Acta betreffende den Durchbruch des Deichs im Jahre 1799 zu Leuffen, der durch erfolgten Inundation und nothwendig gewordenen Unterstützung der Eingesessenen, imgleichen die

Aufnahme des dadurch verursachten Schadens und der den Eingesessenen allergn. zugebilligte Remission", 1799-1803
1 band

1469. "Acta betreffende die denen Eingesessenen allergnädigst bewilligte Retablissemens-Gelder, zum Wiederaufbau ihrer durch die Inundation im Jahre 1799 zum Theil gänzlich weggetriebenen, zum Theil in ihrem Haupttheile beschädigten Häuser nach denen davon gefertigten Aufnahmen, imgleichen wegen Versetzung des ausserhalb Deichs liegenden Häusern", 1799-1803
1 band

1470. "Acta beto die höheren Orts allergnäd. bewilligte Unterstützung, durch Vorstreckung von 2000 Rth. auf zwey Jahre ohn Zinsen, um denen unvermögenden Eingesessenen des Amts Lymers, welche durch den Deichbruch in anno 1799 ihre Haabseeligheit verlohren, dafür wieder Vieh anzuschaffen", 1799-1804
1 band

1471. Stukken betreffende het verlenen van schadevergoeding aan verschillende personen, van wie woningen en land, gelegen bij Leuwen in de Lymers, tengevolge van dijkbreuk buitendijks zijn komen te liggen, 1799-1802
1 band

N.B. Voorin een inhoudsopgave. Inv. Kl. Encl. nr.2889.

1472. Verordening betreffende de Rijnscheepvaart, 1807
1 stuk

VI. Administratief archief van de Richter van Zevenaar, Huissen en de Lymers

N.B. Toen de Kleefse Enclaves in 1808 ingelijfd werden bij het Koninkrijk Holland, trad de Richter van Zevenaar en de Lymers tevens voorlopig op als Richter van Huissen, totdat deze ambten gescheiden werden en verdeeld in de mairiën Zevenaar, Westervoort en Huissen. De door hem als bestuurder ontvangen stukken vindt men hieronder, waarbij die, welke op het ambt Huissen betrekking hebben, niet zijn te splitsen.

1473-1479. Publicatien en ordonnantien, ontvangen van de Landdrost van Gelderland, 1808-1811
7 banden

- 1473. 1808 April - Juli
- 1474. 1808 Augustus - December
- 1475. 1809 Januari - Maart
- 1476. 1809 April - December
- 1477. 1809 Augustus – 1810 Januari
- 1478. 1810 Januari - Juni
- 1479. 1810 Juni - Oktober

N.B. Inv. nrs. 1473-1476 en 1478 zijn Inv. Kl. Encl. nrs. 2787-2791.

1480-1484. Ingekomen stukken van en minuten van uitgaande stukken aan de landdrost van het departement Gelderland en de drost van het kwartier van Arnhem, 1808-1811
1 omslag, 2 banden en 2 pakken

1480. 1808 April – Augustus, 1 band

N.B. In deze band zijn enkele brieven van en aan andere autoriteiten gebonden.

1481. 1808 Augustus - 1809 Mei, 1 band

N.B. Zie noot bij inv. nr. 1480.

1482. 1809 Juni – December, 1 omslag

1483. 1810 April – December, 1 pak

1484. 1810 December - 1811 September, 1 pak

N.B. De stukken, gedateerd na februari 1811, zijn geadresseerd aan of afkomstig van de voormalige richter van Huissen, Zevenaar en de Lymers. Inv. Kl. Encl. nrs. 2809/2813.

1485. Overzichtsstaten van het ambt Lymers, met stad en ambt Huissen, 1808-1814
1 omslag

1486. Brieven van de landdrost van het departement Gelderland om aanhouding, met signalementen van gedeserteerde militairen, 1808 mei – december
1 band

N.B. Inv. Kl. Encl. nr. 2835.

1487. Aanvragen om patent tot het voortzetten van bedrijven, 1808-1809
1 pak

N.B. Inv. Kl. Encl. nr. 2837.

1488. Lijst van uitgegeven patenten, 1809
1 deel

N.B. Inv. Kl. Encl. nr. 2911.

GEDEPONEERDE ARCHIEVEN, HOOFDZAKELIJK OP HET AMBT BETREKKING HEBBEND

I . Stukken, afkomstig van koninklijke commissarissen, belast met het toezicht op geestelijke instellingen in de stad Zevenaar en de ambten Lymers en Huissen en Malburgen

N.B. De soeverein bezat het collatierecht van verscheidene kerken, en trad ook op als opperkerkmeester. Daartoe werden van regeringswege bij voorkomend geval bepaalde personen aangewezen, om deze rechten namens de soeverein uit te oefenen.

1489. "Acta generalia wegen nachgesuchter Consens zur Veräußerung derer denen piis corporibus in der Stadt Sevenaer und Amt Lymers zugehörenden Grundstücke", 1790-1794
1 band

A. Stad Zevenaar

1490. "Acta judicialia von reformirten Kirchen- und Armen-Sachen", 1662-1801
1 band

N.B. Hierin opgenomen de kerk- en armenrekening van 1686 (rendant Mattheus Becher). De richter was koninlijk commissaris.

1491. "Acta wegen der vom hiesigen reformierten Consistorio verlangten Erneuerung der alten Kirchen-Obligationen", 1789
1 band

1492. "Acta judicialia, RBmisch-Catholisch Kirch- und Armen-Sachen hieselbst betreffend", 1759-1801
1 band

N.B. Hierin o.a. stukken over pastoorsbenoemingen, want de collatie van deze kerk berustte bij de soeverein.

1493. "Acta des Gerichts Sevenaer wegen Ertheilung der Sevenaerschen Catholischen Pfarrstelle an den Sacellanum A. Theben", 1806
1 band

B. Ambt Lymers en Huissen en Malburgen

1494. "Acta judicialia der Kirchen, ClBstern und geistlichen Sachen überhaupt", 1664-1805
1 band

N.B. Hierin komen stukken voor betreffende het collatierecht, ook van vicarieën, en bemoeiingen met processies, met de bezittingen van de kerken en vicarieën ("Lagerbücher"), ook van Huissen en Malburgen.

1495. "Acta betreffend die Beitreibung der zur geistlichen Rechnungs-Revisions-Casse rückständigen Gebühren", 1802-1806
1 band

N.B. Voor het reviseren van de kerkrekeningen was een bepaalde som verschuldigd. Hierin worden behandeld kerkrekeningen van Duiven, Groessen en Huissen. Inv. Kl. Encl. nr. 2884.

C. Kerspel Oud-Zevenaar

1496-1505. Rekeningen van kerk- en armenmeester Herman Hendriksen, 1748-1775
9 katerns en 1 band

1496. 1748-1753. Afgehoord 18 maart 1755

1497. 1754. Afgehoord 22 juni 1773

1498. 1761-1766. Afgehoord 23 juni 1773

1499. 1767-1769. Afgehoord 23 juni 1773

1500. 1770. Afgehoord 23 juni 1773

1501. 1771. Afgehoord 23 juni 1773

1502. 1772. Afgehoord 23 juni 1773

1503. 1773-1774. Afgehoord 14 december 1775

1504. 1775 (concept)

1505. Bijlagen tot de rekening van 1775, 1 band

1506-1507. "Acta" wegens de kerk- en armenrekeningen van Oud-Zevenaar, ingekomen bij en uitgegaan van de koninklijke commissaris Commercienrat R. Kelderman, burgemeester van Emmerik, 1773-1778
2 banden

1506. 1773-1775

N.B. Gaat over de rekeningen van 1754-1771, en over de nalatenschap van wijlen pastoor Becher (+ 1773).

1507. 1774-1778

N.B. Gaat over de rekeningen van 1772-1775.

1508-1521. Rekeningen van kerk- en armenmeester Hendrik Bune, 1776-1784
10 katerns en 4 banden

1508. 1776. Afgehoord 20 oktober 1778

1509. 1777. Afgehoord 20 oktober 1778. 1 katern

1510. 1778. Afgehoord 12 oktober 1784. 1 katern

1511. 1779. Afgehoord 12 oktober 1784. 1 katern

1512. 1780. Afgehoord 12 oktober 1784. 1 katern

1513. 1781. Afgehoord 21 februari 1785. 1 katern

1514. 1782. Afgehoord 21 februari 1785. 1 katern

1515-1516. 1783 (2 exemplaren). Afgehoord 21 februari 1785. 2 katerns

1517. 1784. Afgehoord 21 februari 1785. 1 katern

1518. Bijlagen bij de rekening van 1778. 1 band

1519. Bijlagen bij de rekening van 1779. 1 band

1520. Bijlagen bij de rekeningen van 1780/1783. 1 band

1521. Bijlagen bij de rekening van 1784. 1 band

1522. "Acta in Kirchen- und Armensachen des Kirchspiels Alt-Sevenaer, 1773-1787
1 band

N.B. Hierin veel over de definitieve afrekening met kerk- en armenmeester Herman Hendriksen, met een exemplaar van de rekening van 1775. De richter van Zevenaer en Lymers was koninklijk commissaris.

1523. Rekening betreffende de Oud-Zevenaarse kerk- en armenmiddelen, in verband met de overdracht van de gelden aan kerk- en armenmeester Aarndt Bolck in 1784 opgemaakt door richter Rappard, (4 exemplaren)
4 katerns

1524-1578. Rekeningen van kerk- en armenmeester Aarndt Bolck, 1787 (1785)-1809
33 katerns en 22 banden

1524. 1787 (concept). 1 katern

1525. 1788. Afgehoord 19 september 1796. 1 katern

1526. 1789. Afgehoord 19 september 1796. 1 katern

1527. 1790. Afgehoord 19 september 1796. 1 katern

1528. 1791. Afgehoord 22 september 1796. 1 katern

1529. 1792. Afgehoord 22 september 1796. 1 katern

1530. 1793. Afgehoord 22 september 1796. 1 katern

1531. 1794. Afgehoord 22 september 1796. 1 katern

1532. 1795. Afgehoord 22 september 1796. 1 katern

1533. 1796. Afgehoord 27 december 1798. 1 katern

1534. 1797. Afgehoord 27 december 1798. 1 katern

1535. 1798. Afgehoord 9 december 1799. 1 katern

1536. 1799. Afgehoord 27 september 1800. 1 katern

1537. 1800. Afgehoord 15 september 1801. 1 katern

1538. 1801. Afgehoord 7 augustus 1802. 1 katern

1539-1541. 1802 (3 exemplaren). Niet afgehoord. 3 katerns
N.B. Hierbij een blanco model.
 1542-1544. 1803 (3 exemplaren). Niet afgehoord. 3 katerns
 1545-1547. 1804 (3 exemplaren). Niet afgehoord. 3 katerns
 1548-1550. 1805 (3 exemplaren). Niet afgehoord. 3 katerns
 1551-1553. 1806 (3 exemplaren). Niet afgehoord. 3 katerns
 1554. 1807. Afgehoord 15 april 1810. 1 katern
 1555. 1808. Afgehoord 15 april 1810. 1 katern
 1556. 1809. Afgehoord 15 april 1810. 1 katern
 1557. Bijlagen tot de (verloren) rekening van 1785. 1 band
 1558. Bijlagen tot de (verloren) rekening van 1786. 1 band
 1559. Bijlagen tot de rekening van 1787. 1 band
 1560. Bijlagen tot de rekening van 1788. 1 band
 1561. Bijlagen tot de rekening van 1789. 1 band
 1562. Bijlagen tot de rekening van 1790. 1 band
 1563. Bijlagen tot de rekening van 1791. 1 band
 1564. Bijlagen tot de rekening van 1792. 1 band
 1565. Bijlagen tot de rekening van 1793. 1 band
 1566. Bijlagen tot de rekening van 1794. 1 band
 1567. Bijlagen tot de rekening van 1795. 1 band
 1568. Bijlagen tot de rekening van 1796. 1 band
 1569. Bijlagen tot de rekening van 1797. 1 band
 1570. Bijlagen tot de rekening van 1798. 1 band
 1571. Bijlagen tot de rekening van 1799. 1 band
 1572. Bijlagen tot de rekening van 1800. 1 band
 1573-1574. Bijlagen tot de rekening van 1801. 2 banden
 1575. Bijlagen tot de rekening van 1802. 1 band
 1576. Bijlagen tot de rekening van 1804. 1 band
 1577. Bijlagen tot de rekening van 1805. 1 band
 1578. Bijlagen tot de rekening van 1806. 1 band

1579. Conditioes en processen-verbaal van verpachting van de Oud-Zevenaarse kerken- en armengoederen, 1784-1808
 1 omslag

N.B. De verpachting gebeurde ten overstaan van richter en kerk- en armenmeester voor de tijd van zes pachtjaren.

1580. "Acta betreffende Abnahme der Kirchen- und Armenrechnungen", 1784-1802
 1 band

N.B. Gaat over de rekeningen van 1778-1800. Hierin de begroting ("Etat") voor 1799-1804.

1581. Protocol van de afhoring van de kerk- en armenrekeningen van 1802-1806 (in tweevoud), 1807
 2 katerns

1582. Protocol van de afhoring van de kerk- en armenrekeningen van 1807-1809, 1810
 1 katern

1583. "Acta judicialia in Sachen Henrick Henricksen im Betref der nachgesuchten Adjunction auf die Küster- und Schulmeister-Stelle in Alt-Sevenaer", 1787

1 band

1584. "Acta wegen der van dem H. Pastor Manders nachgesuchten Verbesserung einiger Kirchen-Grundstücke", 1788-1789

1 band

1585. "Acta Generalia wegen Absterbens des Pastoris Manders", 1806-1807

1 band

D. Kerspel Groessen

1586. "Acta judicialia in Kirchen- und Armen-Sachen des Kirchspiele Groessen", 1770-1786

1 band

N.B. Inv. Kl. Encl. nr. 2883a.

1587. "Acta generalia, die Abnahme der Groessensche Kirchen-Rechnungen betreffende", 1788-1802

1 band

N.B. Inv. Kl. Encl. nr. 2883c.

1588. "Acta judicialia in Sachen des H. Pastoris Henricks zu Groessen wegen Erbauung eines neuen Pastorath-, Schul- und Gasthauses", 1786-1789

1 band

N.B. Inv. Kl. Encl. nr. 2883.

1589. "Acta des Gerichts Sevenaer betreffend der Verpachtung der Kirchen- und Armen-Grundstücke der Gemeinde zu Groessen", 1806

1 band

N.B. Inv. Kl. Encl. nr. 2883b.

E. Kerspel Loo

1590. "Acta der Kirchen- und Armen-Sachen des Kirchspiels Loh", circa 1705-1800

1 band

N.B. Inv. Kl. Encl. nr. 2883d.

II. Archief van de Vereeniging van Geërfden in het Ambt Lymers

N.B. In de loop van de 18e eeuw had het ambt verschillende zware oorlogsschattingen te betalen, en was onderworpen aan verschillende requisities, die meestal door een of enkele leveranciers tegen een zekere som werden aangenomen. Toen in 1809 het ambt bij het Koninkrijk Holland werd gevoegd, zijn deze schulden, ontstaan door militaire vorderingen, niet erkend als staatsschulden, wat evenmin het geval is geweest bij de definitieve overname van dit ambt in 1816 door het Koninkrijk der Nederlanden. Deze schulden, namelijk verschillende geldsommen, onder hypothecair verband rustende op de gezamenlijke grondeigendommen van de geërfden, behoorden te worden afgelost door deze geërfden. Daardoor is een vereniging ontstaan (een oprichtingsvergadering is namelijk niet bekend), die de liquidatie van deze schulden (en van

nieuwe, later ontstane), ter hand nam. Tevens had zij het beheer over de zogenaamde "gemene gronden". Bij de liquidatie na uiteindelijke aflossing van alle schulden is het archief overgegaan aan de gemeente Zevenaar. Vergelijk Jhr. Mr. A.J.M. van Nispen tot Pannerden: "De Vereniging van Geërfdeden in het ambt Lymers" in Bijdragen en Mededeelingen van "Gelre", deel 49, bl. 101 en volgende.

1591. Verbaal van het verhandelde op de geërfdedenvergaderingen van 30 oktober en 27 december 1809. Met enkele brieven over de onderwerpen, ter vergadering behandeld
1 omslag

1592. Concepten van de processen-verbaal van de geërfdedenvergaderingen, 1825-1851
1 pak

N.B. 1829 ontbreekt, 1834 in tweevoud.

1593. Register, bevattende het verbaal van het verhandelde op de geërfdedenvergadering, 1809-1851
1 deel

1594. Bekendmakingen en agenda's van de geërfdedenvergaderingen, 1836-1853
1 omslag

1595. Ingekomen en minuten van uitgaande stukken van gedeputeerden van geërfdeden, 1826-1851
1 pak

N.B. Betreffen nagenoeg uitsluitend het uitschrijven en houden van de geërfdedendagen.

1596. Ingekomen stukken betreffende de aflossing en de rentebetaling van de kapitalen ten laste van de vereniging, 1836-1851
1 omslag

1597-1600. Legger van de landerijen van geërfdeden, ten dienste van de administratie van de rondemorgengelden, 1809-1851
4 delen

1597-1598. 1809-1824. Met alfabetische klapper. 2 delen

1599. 1824-1833. 1 deel

1600. 1832-1851. 1 deel

1601. Concept-landboek, waarin schetsmatige opmetingen van huisplaatsen, tuinen en landerijen, met de namen van de eigenaars, opgemaakt ten behoeve van een legger van de rondemorgengelden, circa 1820
1 deel

1602-1605. Rekeningen van de ontvanger van de rondemorgengelden Peter (J.) Theben, 1812-1819
4 katerns

1602. 1812

1603. 1813

1604. 1814/1816

1605. 1817/19

1606-1612. Bijlagen bij de rekeningen in inv. nrs. 1602-1605 en verloren rekeningen, 1808-1820
6 liassen en 1 omslag

1606. 1808/1810, 1 omslag
1 607. 1811. 1 lias
1608. 1812. 1 lias
1609. 1813. 1 lias
1610. 1814/1816. 1 lias
1611. 1817/1818. 1 lias
1612. 1819/1820. 1 lias

1613. Kladlegger van ontvanger P.J. Theben, circa 1820
1 katern

N.B. Bevat een naamlijst van de geërfden met de namen van hun grondstukken en de grootte daarvan.

1614. Minuut-ontslagbrief aan ontvanger P.J. Theben, 1822
1 stuk

1615. Rekening van de ontvanger van de rondemorgengelden W. van Ditzhuyzen, 1823
1 katern

1616. Bijlagen tot de in inv nr. 1615 genoemde rekening
1 band

1617. Stukken betreffende de inv. nr. 1615 genoemde rekening
1 band

1618-1633. Rekeningen van de ontvanger van de rondemorgengelden J. van Egeren, 1824-1851
16 katerns

1618. 1824/1825
1619. 1826
1620. 1827
1621. 1828
1622. 1829
1623. 1830
1624. 1831/1832
1625. 1833/1834
1626. 1835/1836
1627. 1837
1628. 1838
1629. 1839/1840
1630. 1841/1842
1631. 1843/1844
1632. 1845/1846
1633. 1847/1851

1634-1649. Bijlagen tot de in inv. nrs. 1618-1633 genoemde rekeningen, 1824-1851
16 banden

1634. 1824/1825
1635. 1826
1636. 1827
1637. 1828

1638. 1829
1639. 1830
1640. 1831/1832
1641. 1833/1834
1642. 1835/1836
1643. 1837
1644. 1838
1645. 1839/1840
1646. 1841/1842
1647. 1843/1844
1648. 1845/1846
1649. 1847/1851

1650. Afschrift van het vonnis van de Regtbank van Eerste Aanleg te Arnhem van 30 november 1825, waarbij de beslaglegging door de gravin van Monts op de rondemorgenkas om betaling te verlangen van de achterstallige rente en aflossing op een zeker kapitaal rechtmatig wordt verklaard. Met advies van de advocaat mr. J.M. de Kempnaer te Arnhem betreffende deze vordering, 1825-1828
2 stukken
1651. Verzoeken om vrijdom van betaling van de rondemorgengelden door Wessel Gademan en Derk Gerritsen, 1826
2 bundeltjes
1652. Verslagen, uitgebracht door Gedeputeerde Staten van Gelderland aan de geërfdenvergadering betreffende de administratie van de ontvanger van de rondemorgengelden, alsmede betreffende verschillende vorderingen op de Vereeniging, 1827-1828
2 stukken
1652. Minuut-verzoekschrift aan Z.M. de Koning der Nederlanden tot liquidatie van een schuld, ontstaan door leverantien van fourage in 1805 door het Pruisisch gouvernement verordend, 1836
1 stuk
1654. Goedkeuringsbesluit door Gedeputeerde staten van Gelderland van een geldlening, aangegaan door de Vereeniging met Jhr. J.A.C.A. van Nispen, 1844
1 stuk
1655. Verzamelstaten van de rondemorgengelden en restituties voor de op de gemene gronden geplante bomen, 1833-1851
1 omslag
1656. Goedkeuringsbesluit van de Gouverneur van Gelderland op de benoeming van Arnoldus Wieleman als buitengewoon veldwachter, op de geërfdenvergadering gedaan, 1836
1 stuk
1657. Rekeningen van ontvangsten en uitgaven voor de gemene gronden in de buurschappen Grieth en Oor, 1837-1851
2 stukken
1658. Lijsten van geplante bomen op de gemene gronden in

- a) de buurschappen Oud-Zevenaar, Oor, Grieth, Kamphuyzen, Babberich en Holthuijzen en
  - b) de buurschappen Duiven, Groessen en Loo, 1850
- 2 katerns

1659. Liquidatie van het eind-kassaldo van de Vereeniging bij de opheffing, met bewijsstukken, 1853
1 omslag
1660. Inventaris van de archiefstukken, overgegeven aan de Gemeente Zevenaar bij de opheffing van de Vereeniging (in drievoud), 1853
3 stukken

III. Archief van burgemeester Samuel Ernst Dietrich Bötticher als "Creiseinnehmer" van het ambt Lobith, 1770-1789

N.B. Deze afdeling is in het gemeentearchief terechtgekomen, omdat de Zevenaarse burgemeester S.E.D. Bötticher in 1770 tegelijkertijd benoemd werd tot "Creiseinnehmer" van de ambten Lymers en Lobith. Beide ambten heeft hij tot zijn dood in 1789 uitgeoefend. Herhaaldelijk, zoals men in vroegere afdelingen heeft kunnen opmerken, is de correspondentie administratief niet te scheiden. Men vindt hieronder het gedeelte, dat tot een afzonderlijke afdeling was te vormen, maar welke stukken steeds met de desbetreffende van het ambt Lymers vergeleken moeten worden.

1661. Opnamen van de ingezetenen, 1773-1785
13 katerns

N.B. 1774 ontbreekt, 1781 in tweevoud. Zie noot bij inv. nr. 51.

1662. Rekening van de ontvanger van de schatting "Creis-Einnehmer" H. Vermeer, 1768/1769, geratificeerd Kleef 5 maart 1770
1 katern

N.B. Bijgevoegd is een concept.

- 1663-1668. Rekeningen van de ontvanger van de schatting "Creis-Einnehmer" S.E.D. Bötticher, 1770-1787
6 omslagen

1663. 1770/1771, afgehoord Kleef 7 november 1771, met twee concepten

1664. 1771/1772, afgehoord Kleef 9 december 1772, met een concept

1665. 1780/1781, (concept)

1666. 1782/1783, (concept)

1667. 1785/1786, afgehoord Kleef 30 augustus 1786

1668. 1786/1787, afgehoord Kleef 6 maart 1788

1669. Stukken betreffende de schattingsrekeningen en het innen van achterstallige aanslagen, 1776-1791
1 pak

1670. Kohieren ("Heebzettel") en protocollen van de uitzetting van de schatting, 1769/1770-1786/1787
1 pak

N.B. De protocollen beginnen met 1770/1771. De jaren 1784/1786 ontbreken.

- 1671-1674. Kapitaalsrekeningen ("Zinsenrechnungen") van ontvanger S.E.D. Bötticher, 1780/1781-1786/1787
4 omslagen
1671. 1780/1781 (concept)
1672. 1782/1783 (concept)
1673. 1785/1786, geratificeerd Kleef zonder datum (1786)
1674. 1786/1787, geratificeerd Kleef 6 maart 1788, met een concept
1675. "Beantwortung des Revisions-protokolls" van de rekening 1788/1789
1 omslag
1676. "Saltz-probe- und Straff-Register", 1765/1766-1788/1789
1 pak
- N.B. De jaren 1777/1778-1780/1781 en 1784/1785-1787/1788 ontbreken, 1770/1771 is in drievoud, 1771/1772 in tweevoud.*
1677. Opnamelijsten van het vee, 1783-1785
1 omslag
1678. Kohieren van de tabaksbelasting, 1777/1778-1786/1787
1 omslag
- N.B. De jaren 1781/1782 en 1785/1786 ontbreken, de jaren 1779/1780, 1782/1783, 1784/1785 en 1786/1787 in tweevoud.*
1679. Stukken betreffende de tabaksbelasting, 1773-1786
1 omslag
1680. Kohieren van de "Werbe-Freyheits-Gelder", 1769-1772
1 omslag
1681. Journalen van ontvanger S.E.D. Bötticher betreffende schatting, "Werbe~Freyheits-Gelder", "Rekruten-gelder" en Tobacksgelder', 1769/1770 - 1772/1773 en 1783/1784 - 1785/1786
1 omslag
1682. "Feuer-Societäts-Catastrum", 1784
1 katern
1683. Opname van de huizen en hun eigenaars, 1788
1 katern
1684. Tabellen van de onbewoonde huisplaatsen en braakliggende gronden ("Wüste Hausstellen"), 1765 – 1766
1 omslag

STUKKEN WAARVAN HET VERBAND MET DE BOVEN BESCHREVEN ARCHIEVEN NIET IS GEBLEKEN

1685. Stukken gericht aan en afkomstig van de burgemeesters S.E.D. en G.L.F. Bötticher, en aantekeningen van deze burgemeesters, betreffende privé-aangelegenheden, 1767-1814 en zonder datum
1 omslag
1686. Stukken betreffende aankondigingen van verpachtingen en verkopeningen, die ontvanger S.E.D. Bötticher in opdracht van derden heeft uitgevoerd, 1771-1789
1 omslag
1687. Processtukken betreffende de zaak van G.L.F. Bötticher tegen "Accise-Inspektor" Haentjens wegens belediging, 1794-1798
1 omslag

LIJST VAN KAARTEN

1. Atlas van het ambt Lymers in 49 kaarten
Inv. nr. 1243
2. Schetsplattegrond van de Blekse poort met een belendend perceel
Inv. nr. 1100
3. Schetsplattegrond van de omgeving van de Grietse poort, met de huisjes langs de Slikstraat, 1791
Inv. nr. 1017